

ANNEX V

Template for programmes supported from the ERDF (Investment for jobs and growth goal),
ESF+, the Cohesion Fund, the JTF and the EMFAF – Article 21(3)

CCI	
Title in EN	[255] ¹ Sustainable Development Operational Programme
Title in national language(s)	Programul Operational Dezvoltare Durabila
Version	
First year	[4] 2021
Last year	[4] 2027
Eligible from	
Eligible until	
Commission decision number	
Commission decision date	
Member State amending decision number	
Member State amending decision entry into force date	
Non substantial transfer (Article 24(5) CPR)	Yes/No
NUTS regions covered by the programme (not applicable to the EMFAF)	☐
Fund(s) concerned	☐ X ERDF
	☐ X Cohesion Fund
	☐ ESF+
	☐ JTF
	☐ EMFAF
Programme	under Investment for jobs and growth goal for the outermost regions only

¹ Numbers in square brackets refer to number of characters without spaces.

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses¹

Reference: points (a)(i) to (viii) and point (a)(x) of Article 22(3) and point (b) of Article 22(3) of Regulation (EU) 2021/1060 (CPR)

Text field [30 000]

PODD 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE.

Totodată, în elaborarea PODD s-a avut în vedere Semestrul European, care oferă un cadru pentru identificarea priorităților naționale în materie de reforme și monitorizarea implementării acestora, Recomandările Specifice de Țară relevante, Programul Național de Reformă, Rapoartele de Țară din 2019¹ și 2020² și Anexa D a Raportului din 2019, precum și nevoile de dezvoltare identificate la nivel național. Astfel, prin investițiile care urmează a fi realizate, PODD va adresa provocările și deficiențele identificate în Rapoartele de Țară recente și la punerea în practică a deciziilor Semestrului European, prin finanțarea celui de-al doilea obiectiv de politică din Regulamentul nr. 1060/2021, respectiv ” o Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile”.

De asemenea, PODD are o abordare holistică, prin investițiile în eficiență energetică și reducerea emisiilor de carbon, protecția mediului și combaterea și adaptarea la schimbările climatice, contribuind la concretizarea obiectivelor Pactului ecologic european de transformare a UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă, disociată de utilizarea resurselor. În același timp, PODD are ca fundament Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, document structurat conform Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă stabilite conform Agendei 2030 a ONU pentru Dezvoltare Durabilă și Concluziilor Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”. Astfel, prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 sunt asigurate premisele strategice de dezvoltare a României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu și de realizare a obiectivelor Pactului ecologic european.

Astfel, obiectivele PODD vizează crearea premiselor pentru realizarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră astfel încât să se atingă neutralitatea climatică până în 2050, concomitent fiind asigurată utilizarea eficientă a resurselor naturale.

Prin PODD sprijinul este direcționat către un număr limitat de sectoare care urmează să servească la utilizarea în mod

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/2019-european-semester-country-report-romania_ro.pdf

² https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european_semester_country-report-romania_ro.pdf

coerent a finanțării din partea Uniunii și la maximizarea valorii adăugate a sprijinului financiar. Astfel, prin PODD vor fi finanțate nevoile de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin îmbunătățirea eficienței energetice, creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie;; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului și decontaminarea siturilor poluate; managementul riscurilor.

Din analiza socio-economică efectuată pentru sectoarele avute în vedere pentru PODD, au rezultat următoarele aspecte:

Infrastructura de apă și apă uzată insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele privind calitatea apei potabile și epurarea apelor uzate urbane, și pentru asigurarea adecvată a calității vieții

România a asumat prin Tratatul de Aderare la UE implementarea Directivei nr. 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman (DAP) până la 31 decembrie 2015 și conformarea cu prevederile Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate urbane (DEAUU) până la 31 decembrie 2018 cu termen intermediare pentru aglomerările peste 10.000 locuitori echivalenți (l.e.) în decembrie 2015.

În acord cu raportarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, în ceea ce privește **conformarea cu DEAUU** situația era:

- Gradul de colectare a apelor uzate – 86,65% în aglomerările cu populația echivalentă mai mare de 10.000 l.e. și 66,15% în aglomerările umane cu mai mult de 2.000 l.e.
- Gradul de epurare a apelor uzate – 83,94% în aglomerările cu populația echivalentă mai mare de 10.000 l.e. și 63,58% în aglomerările umane cu mai mult de 2.000 l.e.

România continuă să aibă cel mai slab nivel de conformare cu DEAUU din UE, fiind lansată deja o procedură de infringement în Cauza 2018/2019 pentru aglomerările cu peste 10 000 l.e.

În ceea ce privește **conformarea cu DAP**, deși au fost înregistrate unele progrese, apa nu îndeplinește în totalitate criteriile de calitate, în special în zonele mici de aprovizionare. Totodată, trebuie avut în vedere și faptul că prin noua Directiva 2020/2184 privind apa potabilă (noua DAP) au fost impuși parametri suplimentari de calitate, cerințele minime pentru materialele în contact cu apa și accesul la apă, ceea ce impune realizarea de investiții suplimentare atât în infrastructura, cât și în capacitatea de analiză și monitorizare a noilor parametri. Prin urmare, asigurarea calității apei conform noii directive, monitorizarea calității apei, precum și reducerea decalajului de acces la alimentarea cu apă față de media UE reprezintă o prioritate națională.

Conform Raportului privind calitatea apei potabile³, în zonele mari de aprovizionare cu apă, în anul 2019, 24 dintre județe au înregistrat anumite neconformități, fiind necesare măsuri de remediere. În schimb, la nivelul zonelor de aprovizionare mici, care nu se află în aria de operare a operatorilor regionali, nu se respectă frecvența de monitorizare, iar calitatea apei distribuite nu se înscrie în parametri stabiliți prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile cu modificările și completările ulterioare. Mai mult, conform "Raportului Diagnostic privind apele din România" (iunie 2018) aproximativ 4,5 mil. de români nu au acces la apă curentă în gospodăriile lor, iar aproximativ jumătate dintre aceștia – aproape 2,5 mil. de persoane – se alimentează cu apă în regim propriu, din surse nesigure, pentru care nu se poate asigura controlul calității de apă potabilă. În plus, așa cum se menționează în Raportul ECA 12/2017, o problemă importantă care afectează alimentarea

³ <https://insp.gov.ro/download/cnmrmc/Rapoarte/Rapoarte%20pentru%20Sanatate%20si%20Mediu/RAPORT-Sanatate-Mediu-2019.pdf>

cu apă potabilă o reprezintă rata ridicată de aprox. 40% a pierderilor fizice de apă, cu impact negativ asupra calității serviciilor de alimentare cu apă precum și al consumului de resurse de apă.

În **Raportul de Țară din 2020**, se arată că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de aglomerările cu peste 2 000 l.e. este de 26%. La nivelul UE, în medie, 96% din cetățeni sunt conectați în prezent la rețele de apă potabilă, iar în România în 2018 doar 69,4 % din cetățeni erau conectați la aceste rețele de apă potabilă (sursa: Eurostat). Accesibilitatea din punct de vedere financiar este cea mai scăzută din UE, cheltuielile cu aprovizionarea cu apă și cu canalizare reprezentând peste 6% din cheltuielile gospodăriilor din cadrul celui mai sărac grup al populației. Măsurile identificate în Raportul de Țară vizează extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de apă uzată, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape.

Totodată, conform **datelor INS⁴**, comparativ cu media UE, rata de conectare la sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare rămâne scăzută. Astfel, la nivelul anului 2020, populația deservită de **sistemul public de alimentare cu apă** este 13.936.918 persoane, reprezentând 72,4% din populația rezidentă a României, cu 208 774 persoane mai mult decât în anul 2019. Creșterea a fost determinată de racordarea populației la rețelele de alimentare cu apă nou construite.

În ceea ce privește **epurarea apelor uzate**, conform datelor INS⁵, în anul 2020, un număr de 10.794.270 locuitori aveau locuințele conectate la sistemele de canalizare, aceștia reprezentând 56,0% din populația rezidentă a României, cu 279.346 persoane mai mult decât în anul 2019. În ceea ce privește epurarea apelor uzate, populația conectată la sistemele de canalizare prevăzute cu stații de epurare a fost de 10.540.388 persoane, reprezentând 54,7% din populația rezidentă a țării, cu 276.086 persoane mai mult decât în anul 2019. 9. Creșterile au fost determinate de racordarea populației la rețelele de canalizare nou construite, respectiv de punerea în funcțiune a unor noi stații de epurare a apelor uzate. Așa cum rezultă de mai sus, deși au fost finanțate proiecte prin POSM 2007-2013, POIM 2014-2020 și PNDR 2007-2013 și 2014-2020 (unele proiecte înregistrând întârzieri), există încă decalaje însemnate în atingerea Țintelor asumate prin Tratatul de Aderare și asigurarea conformării cu DEAUU și DAP. În continuare, chiar și în condițiile în care numărul aglomerărilor peste 2000 l.e. a fost redefinit în relație cu trendul demografic descendent⁶, necesarul total de investiții (infrastructură nouă și infrastructură reabilitată) rămâne semnificativ, fiind evaluat în 2020 la 22,7 mld euro, din care 50,6% pentru apă și 47,5% pentru apă uzată.

Având în vedere decalajul substanțial în îndeplinirea conformării, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată din PODD reprezintă o prioritate națională strategică în vederea respectării directivelor europene. Totodată, în PODD va continua politica de regionalizare în sector, demarată în perioadele de programare financiară anterioare. Concomitent cu investițiile de conformare sunt necesare acțiuni care să asigure starea ecologică bună a corpurilor de apă (sau menținerea stării bune, după caz), conform Directivei 2000/60/CE cu privire la atingerea sau menținerea stării bune a corpurilor de apă.

În plus, având în vedere creșterea consumurilor energetice înregistrate de operatorii de apă și apă uzată ca urmare a procesului de asigurare a conformării cu directivele europene privind apa și apa uzată, ținând cont de preocuparea în creștere a operatorilor de a reduce amprenta de carbon, dar și de prețurile în creștere ale energiei electrice din acest an cu impact pe costuri și suportabilitatea consumatorilor, sunt necesare investiții pentru dezvoltarea facilităților de producție de

⁴ <https://insse.ro/cms/ro/tags/comunicat-distributia-apei>

⁵ <https://insse.ro/cms/ro/tags/seria-statistica-mediului-distributia-apei-si-evacuarea-apei-uzate>

energie electrică verde pentru acoperirea consumului propriu la nivelul operatorilor de apă și apă uzată.

Prin urmare, PODD va continua și consolida politica de regionalizare în sector, prin implementarea proiectelor începute în perioada 2014-2020 și prin dezvoltarea de noi proiecte regionale care vizează conformarea cu DEAUU și DAP. Totodată, prin PODD se va asigura dotarea cu echipamente care să asigure capacitatea laboratoarelor la nivel național de a răspunde cerințelor de raportare, inclusiv în relație cu noua DAP, precum și sprijinul necesar pentru consolidarea sectorului, astfel încât să se asigure sustenabilitatea conformării. De asemenea, se vor finanța investiții care vor viza creșterea eficienței energetice a operatorilor de apă.

Din implementarea POIM 2014-2020 rezultă faptul că în lipsa unor mecanisme care să susțină creșterea/îmbunătățirea performanței operatorilor de apă, proiectele de investiții se pregătesc și se implementează cu întârzieri semnificative și, cu impact negativ atât asupra condițiilor de viață ale populației, cât și asupra procesului de conformare. În acest context, conform „Raportului privind opțiunile strategice de consolidare a sectorului”, realizat cu sprijinul Băncii Europene de Reconstrucție și Dezvoltare în anul 2020, precum și cu Raportul Băncii Mondiale privind viziunea de dezvoltare a Strategiei Naționale în sectorul de apă și apă uzată, elaborat în 2021, stagnarea procesului de regionalizare reprezintă un blocaj major în procesul de conformare, fiind necesare soluții care să asigure recuperarea potențialului real de investiții demonstrat în ultimul an de implementare POS Mediu. Acestea vizează consolidarea reglementării economice a Autorității Naționale de Reglementare a Serviciilor Comunitare de Utilități Publice la reglementarea economică (ANRSC), astfel cum este indicat și în Raportul de țară 2020 și în PNRR, îndeplinirea indicatorilor de performanță din contractele de delegare, extinderea și consolidarea operatorilor regionali, inclusiv fuziunea acestora, pornind de la modelele de performanță deja identificate.

Astfel, este necesară finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare.

Infrastructură insuficientă de colectare separată, pregătire pentru reutilizare, reciclare și tratare a deșeurilor, nefiind asigurate premisele necesare pentru conformarea cu Pachetul privind Economia Circulară (PEC)

Pentru conformarea cu directivele europene, inclusiv cu PEC SM sunt obligate să ia măsuri specifice pentru a susține prevenirea, pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor. Astfel, România trebuie să atingă următoarele obiective principale:

- Creșterea etapizată a gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale de la minim 50% din cantitatea totală de deșeuri reciclabile în 2020 la minim 65% din cantitatea totală de deșeuri municipale în 2035;
- Reducerea până în 2020 a cantității de deșeuri biodegradabile municipale depozitate la 35% din cantitatea totală produsă în anul 1995;
- Asigurarea colectării separate și reciclarea la sursă a biodeșeurilor până la 31.12.2023;
- Reducerea cantității de deșeuri municipale depozitate la maxim 10% din cantitatea totală de deșeuri municipale generată, până în 2035.

Totodată, Raportul de țară din 2019 subliniază că România va trebui să depună eforturi considerabile pentru creșterea gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare și reducerea cantității de deșeuri depozitate deșeurilor și să investească

masiv în acest sens. În Raportul de țară din 2020 se precizează că gestionarea deșeurilor continuă să reprezinte o provocare majoră pentru România, înregistrându-se în continuare o rată scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%) și rate ridicate de depozitare a deșeurilor (70 %). În plus, ratele de reciclare stagnează din 2013, în timp ce rata de co-incinerare a crescut ușor la 4 %. De asemenea, în Raportul de alertă timpurie pentru România se menționează că există riscul să nu fie atins obiectivul privind pregătirea pentru reutilizarea/reciclarea deșeurilor municipale stabilit pentru 2020.

Prin Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD), adoptat în 2017, s-a creat cadrul integrat de promovare a celor mai importante măsuri necesare pentru conformare până în anul 2025. Ulterior, în 2019 a fost adoptată Metodologia pentru elaborarea, monitorizarea, evaluare și revizuirea Planurilor Județene de Gestionare a Deșeurilor și a Planului de Gestionare a Deșeurilor pentru Municipiului București (PJGD /PMGD). Aceasta prevede în mod explicit și detaliat, pe lângă obiectele și țintele din legislația națională actuală, toate obiectivele și țintele din PEC. Pe baza acestei metodologii s-au elaborat și aprobat PJGD/PMGD din analiza cărora rezultă că deficitul de infrastructură de conformare vizează extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile, implementarea colectării separate a biodeșeurilor și a fluxurilor speciale din deșeurile municipale (deșeuri voluminoase, periculoase și textile) și realizarea de instalații noi de tratare și modernizarea celor existente. Instalațiile noi de tratare sunt instalații de sortare, compostare, digestie anaerobă pentru deșeurile colectate separat, cât și instalații integrate de tratare mecano-biologică care vor trata atât deșeurile colectate separat, cât și deșeurile reziduale. În ceea ce privește instalațiile de tratare mecano-biologică existente, acestea vor fi modernizate pentru a asigura creșterea gradului de valorificare (inclusiv, acolo unde este posibil, prin tratarea și a bio-deșeurilor colectate separat) și conformării cu regulile Malagrotta, fără creșterea capacității inițiale. În ceea ce privește depozitarea, PJGD/PMGD prevăd investiții pentru închiderea a 17 depozite neconforme (din AR, BT, BV, CT, GL, MH, SM), precum și extinderea unor capacități de depozitare existente și noi depozite în cazul a două planuri.

Valoarea totală a investițiilor incluse în PJGD/PMGD este de 2,373 mld. Euro, din care: 42% (1,121 mld. Euro) investițiile pentru colectarea separată a deșeurilor (deșeuri reciclabile, bio-deșeuri și fluxuri speciale de deșeuri), stații de transfer, instalații de sortare, de compostare și digestie anaerobă; 37% (889 mil. Euro) pentru instalațiile integrate de tratare mecano-biologică (care vor trata atât deșeurile colectate separat, cât și deșeurile reciclabile); 4% (89 mil. Euro) pentru modernizarea instalațiilor de tratare mecano-biologică (fără creștere de capacitate); 1% (18 mil. Euro) pentru închiderea depozitelor neconforme; 11% (256 mil. Euro) alte costuri (depozite noi, investiții pentru depozitele existente, investiții pentru gestionarea deșeurilor din construcții și demolări, proiectare, supervizare).

În perioada următoare va fi revizuit PNGD, pe baza PJGD/PMGD adoptate și a prevederilor PEC. PNGD revizuit va fi corelat cu prevederile Strategiei naționale privind economia circulară, în prezent în pregătire cu sprijin DG REFORM.

Necesitatea de investiții în domeniul gestionării deșeurilor municipale este dublată de necesitatea îmbunătățirii guvernantei în sectorul de deșeuri. În acest sens ministerul de linie, împreună cu structurile aflate în coordonare / subordonare vor implementa un proiect finanțat prin POIM, care are ca obiectiv implementarea unora dintre măsurile de guvernanță prevăzute în PNGD.

Măsurile de guvernanță referitoare la operaționalizarea deplină a instrumentelor economice și a rolului ANRSC, în calitate de autoritate națională de reglementare a politicii tarifare pentru deșeurile municipale vor fi implementate prin modificarea Legii nr. 101/2006 serviciului de salubritate a localităților și a Ordinului ANRSC nr. 109/2007 privind metodologia tarifelor de salubritate. Modificările legislative vor lua în considerare rezultatele proiectelor de asistență tehnică "Întărirea reglementării

economice în sectorul de deșeuri” (finanțat de către DG REFORM) și “Sprijin în consolidarea capacității instituționale a Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară în sectorul deșeurilor” (implementat cu sprijin PASSA MFE2).

Investițiile PODD vizează tranziția spre economia circulară, prin operațiuni de promovare a activităților prioritare din cadrul ierarhiei de gestionare a deșeurilor. PODD răspunde acestor nevoi de dezvoltare prin investiții, noi și continuarea celor demarate, pentru gestionarea deșeurilor municipale, precum și prin sprijinirea îmbunătățirii guvernantei în sectorul de deșeuri. Investițiile pentru gestionarea deșeurilor municipale includ investiții pentru colectarea separată a deșeurilor, în special în județele care nu au implementat încă un sistem de management integrat al deșeurilor, instalații de tratare a deșeurilor colectate separat, precum și închiderea de depozite neconforme. Celelalte investiții necesare conform documentelor de planificare vor fi finanțate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (investiții în infrastructura suport de colectare separată a deșeurilor – centre/centre integrate de colectare separată cu aport voluntar, insule ecologice digitalizate pentru colectarea separată a deșeurilor din mediul urban), precum și din alte surse (investiții realizate de către operatorii de salubritate, Fondul pentru mediu, etc.).

Nivel limitat al resurselor pentru asigurarea managementului adecvat și măsurilor pentru protejarea și refacerea naturii

Obiectivele Strategiei UE privind Biodiversitatea 2030 - Readucerea naturii în viețile noastre, care este parte esențială a Pactului verde european și prin care UE se angajează să oprească pierderea biodiversității și să conserve și refacă ecosistemele reprezintă o provocare majoră atât pentru România cât și pentru celelalte SM. Contribuția României la realizarea acestor obiective implică resurse considerabile față de nivelul actual alocat.

În România, ariile naturale protejate sunt clasificate în arii protejate de interes național (Parcuri Naționale, Parcuri Naturale, rezervații, etc.) și arii protejate de interes comunitar (situri Natura 2000), internațional (situri Ramsar, Rezervații ale Biosferei etc.). Cele mai numeroase sunt siturile Natura 2000, desemnate la nivel european conform Directivei 92/43 din 1992 privind Conservarea Habitadelor Naturale și a Faunei și Florei Sălbaticice (Directiva Habitate) și Directivei 79/409 din 1979 modificată prin Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbaticice (Directiva Păsări). La nivelul României, rețeaua Natura 2000 este formată din 606 situri: 435 de Situri de Importanță Comunitară (SCI) și 171 de Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA) ceea ce reprezintă 22,8% din suprafața teritoriului național (6.058.681 ha). Pentru care trebuie să existe planuri de management (PM) și să fie asigurate resursele financiare pentru implementarea acestora. Managementul ariilor naturale protejate se realizează din mai 2017 de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP) și entități terțe care dețin calitatea de administrator în baza contractelor de administrare încheiate cu ANANP. Investițiile în sectorul biodiversitate vor ține seama și de aspectele menționate în Raportul de țară din 2019, unde au fost identificate nevoi de investiții prioritare pentru a consolida biodiversitatea și, în special, pentru a sprijini măsurile de gestionare și conservare în zonele protejate, în conformitate cu legislația de mediu a UE. De asemenea, în Raportul de Țară din 2020, se precizează că exploatarea ilegală intensivă a pădurilor românești este o problemă recurentă, care duce la reducerea capacității naturale de captare a dioxidului de carbon a pădurilor și la pierderea semnificativă a biodiversității.

România a elaborat Cadrul prioritar de acțiune (PAF)⁷, care oferă imaginea de ansamblu privind măsurile necesare și nevoile de finanțare pentru punerea în aplicare a rețelei Natura 2000 la nivel național și a infrastructurii ecologice asociate, în vederea atingerii obiectivelor de conservare la nivel de sit pentru acele specii și tipuri de habitate pentru care siturile au fost

⁷ <http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/RO%20PAF.pdf>

desemnate. Așa cum s-a putut observa în perioada anterioară de programare, deosebit de importantă este corelarea strategică a măsurilor finanțate, astfel încât investițiile promovate să fie în mod necesar consolidate prin măsuri de continuitate.

Totodată, investițiile vor avea în vedere obiectivele Strategiei UE pentru biodiversitate 2030 - Un plan UE de restaurare a naturii: restaurarea ecosistemelor pe uscat și pe mare și angajamentele cheie până în 2030, care este parte esențială a Pactului ecologic european. Acestea vor viza menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și serviciile prestate (împăduriri, coridoare ecologice etc.) situate în afara ariilor naturale protejate, continuând astfel acțiunile finanțate prin POIM. Dacă prin POIM experiența limitată în derularea proiectelor de acest tip, precum și complexitatea pregătirii acestora a determinat întârzieri în accesarea finanțării, prin PODD se consideră că portofoliul de proiecte deja identificat va permite implementarea acestor proiecte într-un ritm mai accelerat. De asemenea, un aspect important în managementul ariilor naturale protejate îl reprezintă capacitatea insuficientă a administratorilor ariilor naturale protejate de interes comunitar și național, dar și a autorităților responsabile de politica în domeniul biodiversității, de a lua decizii și a derula activități specifice privind măsurile de conservare care să corespundă necesităților ecologice ale tipurilor de habitate naturale și ale speciilor prezente pe teritoriul respectivelor situri, conform directivelor, în special din cauza lipsei informațiilor privind speciile și habitatele și a expertizei adecvate.

În prezent sunt aprobate PM pentru 310 situri Natura 2000 (pentru 224 SCI și 86 SPA), din cele 606 necesare pentru a acoperi toată rețeaua, respectiv cca. 51% din situri. Alte 288 de situri vor avea PM prin proiectele aflate în implementare prin POIM. Din datele existente, cca. 250 PM necesită actualizare, ca urmare a expirării perioadei de 5 ani. Prin POIM a demarat procesul de implementare a planurilor de management, fiind aprobată implementarea de măsuri active de conservare pentru 33 situri, acoperind o suprafață de aproximativ 154.555 ha. Cele mai multe planuri au fost aprobate în 2016-2017 (pentru 297 situri), prin urmare este prematură realizarea unei evaluări a rezultatelor procesului de implementare a măsurilor active

Având în vedere provocările de mai sus, PODD va continua să asigure sprijin pentru elaborarea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și ariile naturale protejate (inclusiv conectivitatea ecologică), elaborarea și implementarea de planuri de acțiune pentru specii, dezvoltarea de măsuri specifice de cunoaștere (inclusiv studii), monitorizare și conservare a diversității biologice, acțiuni de reconstrucție ecologică a ecosistemelor degradate precum și măsuri de capacitate administrativă.

Totodată, protecția biodiversității se va realiza și în cadrul celorlalte priorități de finanțare din PODD sau alte programe, care vor promova proiecte bazate pe infrastructura verde și serviciile oferite de ecosisteme, în acord cu elementele rezultate din evaluarea impactului asupra mediului.

Măsuri insuficiente pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor pentru a asigura o contribuție eficientă la realizarea obiectivelor UE privind calitatea aerului

Conform Directivei 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, SM au obligația de a îmbunătăți monitorizarea și evaluarea calității aerului, precum și de a raporta CE asupra calității aerului.

Totodată, conform Directivei (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici (Directiva NEC) fiecare SM are angajamente de monitorizare și reducere a emisiilor de poluanți atmosferici (particule fine în suspensie-PM2,5, oxizi de azot-NOx, dioxid de sulf – SO2, compuși organici volatili- COVnm și amoniac – NH3) cu ținte stabilite pentru anii 2020 și 2030, precum și obligația de a elabora un program național de control al poluării atmosferice (PNCPA). În

momentul de față, PNCPA se află în curs de pregătire la Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor.

În Rapoartele de Țară din 2019 și 2020 privind punerea în aplicare a politicilor de mediu ale UE, se subliniază că au fost identificate deficiențe grave și structurale în datele privind calitatea aerului măsurate de rețeaua de monitorizare din România și raportate CE și, în realitate, situația ar putea fi mult mai gravă decât cea raportată efectiv. Astfel, CE consideră că este de o importanță capitală modernizarea și îmbunătățirea rețelei de monitorizare a calității aerului și sprijinirea raportării în timp util a datelor privind calitatea aerului.

La nivel național, conform prevederilor Legii nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, prin Sistemul Național de Evaluare și Gestionare Integrată a Calității Aerului (SNEGICA) se asigură cadrul organizatoric, instituțional și legal de cooperare a autorităților și instituțiilor publice cu competențe în domeniu în scopul evaluării și gestionării calității aerului înconjurător, în mod unitar, pe întreg teritoriul României, precum și pentru informarea populației și a organismelor europene și internaționale privind calitatea aerului înconjurător. SNEGICA cuprinde, ca parte integrantă, Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA).

Îmbunătățirea evaluării calității aerului implică atât creșterea numărului de puncte de măsurare din RNMCA, cu asigurarea echipamentelor corespunzătoare, pentru toți poluanții conform directivelor relevante, cât și îmbunătățirea inventarului emisiilor de poluanți. Astfel, măsurarea poluanților la puncte fixe și modelarea dispersiei poluanților asigură un înalt nivel de calitate a datelor obținute, aspect semnificativ pentru identificarea măsurilor de reducere a poluării aerului. În acest sens prin POIM se finanțează:

- achiziționarea de echipamente de prelevare (55, din care 23 pentru PM₁₀, 24 pentru PM_{2,5} și 8 pentru PAH) pentru stații noi sau stații existente în care nu se determinau acești poluanți, precum și echipamente de laborator pentru determinarea concentrațiilor de particule și metale grele;
- dezvoltarea unui sistem de prognoză a calității aerului pe termen scurt la scară regională și locală;
- crearea unei baze unice de date privind emisiile în atmosferă conform Directivei INSPIRE.

Aceste investiții contribuie la dezvoltarea RNMCA, dar nu asigură în totalitate nevoile acestei rețele fiind necesare în continuare investiții pentru înlocuirea echipamentelor existente și uzate moral (în prezent RNMCA conține peste 1000 de echipamente doar 55 fiind finanțate din POIM). Identificarea echipamentelor care trebuie înlocuite se va face în urma evaluării performanței RNMCA din punct de vedere al conformării, estimarea gradului de uzură a echipamentelor și estimarea costurilor de întreținere care se va realiza prin proiectul "Îmbunătățirea Sistemului de Evaluare și Monitorizare a Calității Aerului la nivel național" finanțat din POIM.

În concluzie, având în vedere prevederile directivelor, precum și legislația națională, investițiile realizate prin POIM privind dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii evaluării naționale a calității aerului vor fi completate și diversificate astfel încât România să respecte cerințele de control și asigurare a calității datelor și de raportare a RO către CE și să asigure premisele pentru protejarea sănătății umane și a mediului ca întreg, conform standardelor Organizației Mondiale a Sănătății.

Astfel, sunt necesare investiții de modernizare și îmbunătățire a monitorizării calității aerului astfel încât să fie asigurată raportarea corectă și în timp util a datelor privind calitatea aerului, inclusiv pentru informarea publicului. .

Slaba cunoaștere a situației privind siturile contaminate și risc crescut asupra sănătății umane și a mediului

Pentru prevenirea degradării solului și a terenurilor și refacerea solurilor, Strategia UE privind solul pentru 2030 - *Valorificarea beneficiilor solurilor sănătoase pentru ființele umane, alimentație, natură și climă*, aprobată în 17.11.2021⁸ prevede nevoia identificării siturilor contaminate și întocmirea unui inventar și a unui registru al acestor situri. Pe lângă aceste aspecte, în comunicarea Calea către o planetă sănătoasă pentru toți Plan de acțiune al UE: „Către reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului” COM (2021)400 final⁹ se menționează că este crucial ca statele membre să-și stabilească registre pentru siturile potențial contaminate, să intensifice eforturile pentru remedierea unor astfel de situri și să dezvolte criterii de priorizare a decontaminărilor.

De asemenea, Directiva 2/2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (Inspire), transpusă în legislația națională prin OG nr. 4/2010¹⁰, prevede instituirea unei infrastructuri pentru informații spațiale în Europa pentru a sprijini politicile comunitare de mediu, și de politici sau activități care pot avea un impact asupra mediului.

La nivel național, în anul 2015 România a adoptat Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România (HG nr. 683/2015). Strategia precizează posibila existență a unui număr de 1393 situri contaminate și potențial contaminate, dintre care 210 situri contaminate istoric și 1183 situri potențial contaminate, ca urmare a desfășurării activităților economice atât istorice, cât și de dată recentă, în lipsa unui cadru legislativ adecvat de prevenire a poluării și protecție a solului și subsolului. Urmare adoptării Legii nr. 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate¹¹ și a celor contaminate, inventarul realizat conform Strategiei Naționale și Planului Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România, adoptate prin HG nr. 683/2015, trebuie să fie reactualizat pe baza metodologiei de inventariere și investigare aprobate prin Ordinul comun de ministru MMAP/MLPDA nr.1423/3687/2020¹², în concordanță cu noua lege

Având în vedere cele de mai sus, este necesară promovarea unor măsuri de investigare preliminară și detaliată, evaluarea riscului asupra mediului, inclusiv realizarea unei baze de date și sistem GIS interoperabil cu programul INSPIRE pentru a se putea realiza, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu în acord cu metodologia de remediere a siturilor aprobată prin Ordin comun de ministru MMAP/MLPDA nr. 267/346/2021¹³.

Gradul insuficient de adaptare la efectele schimbărilor climatice și managementul riscurilor

Raportul de Țară din 2020 evidențiază că frecvența mai mare a fenomenelor meteorologice extreme a provocat deja daune materiale în ultima perioadă. În ultimele două decenii, România a fost afectată de inundații ale bazinelor hidrografice și ale zonei costiere, precum și de secete severe care ar putea fi urmarea schimbărilor climatice. România se numără printre țările

⁸ https://ec.europa.eu/environment/publications/eu-soil-strategy-2030_ro

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52021DC0400>

¹⁰ OG nr. 4/2010 privind instituirea Infrastructurii naționale pentru informații spațiale în România

¹¹ <http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Legea74-2019.pdf>

¹²

<http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Metodologia%20de%20investigare%20a%20siturilor%20potential%20contaminate%20si%20a%20celor%20contaminate.pdf>

¹³

http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/OM%20267_346%20_2021%20privind%20metodologia%20de%20remediere%20a%20siturilor%20contaminate.pdf

UE care sunt cel mai expuse inundațiilor de amploare, iar aproximativ 13% din suprafața țării reprezintă zone inundabile. Totodată, Raportul evidențiază că în perioada 2002-2012, România s-a numărat printre țările din UE cu cel mai mare număr de decese cauzate de inundații și cu cele mai multe locuințe deteriorate, costurile directe totale fiind estimate la 3,6 mld EUR. Investițiile pentru gestionarea inundațiilor viitoare identificate în planurile de management al riscului de inundații se ridică la aproximativ 3,7 mld. EUR. În absența unor politici privind schimbările climatice, clima se va schimba în mod considerabil în următorii 50-100 de ani, ceea ce va duce la o pierdere de aproximativ 8-10% din PIB-ul pe cap de locuitor în România până în 2100.

Conform Raportului de țară realizat de Direcția Generală Mediu din cadrul Comisiei Europene “Evaluarea din 2019 a punerii în aplicare a politicilor de mediu ale UE - Raport de țară - România”, aprilie 2019, România înregistrează întârzieri în ceea ce privește măsurile de adaptare la schimbările climatice, prevenirea inundațiilor și a altor pericole naturale. În raport au fost identificate nevoile de investiții prioritare pentru a promova adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor și, în special, pentru a pune în aplicare strategii de prevenire a riscurilor și a aborda riscurile legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure), conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale.

Procesul de **evaluare a riscurilor la nivel național** a fost derulat ținând cont de dispozițiile Deciziei nr 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului, din 17 decembrie 2013, privind Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene. De asemenea, evaluările s-au bazat pe date istorice cu privire la impactul fiecărui risc, precum și pe diferite evaluări elaborate la nivelul instituțiilor relevante.

Evaluările pentru fiecare tip de risc s-au efectuat pe baza unei metodologii de evaluare a riscurilor la nivel național. Astfel, a fost dezvoltată o analiză aprofundată a fiecărui risc, cu ajutorul unor scenarii relevante și a indicatorilor de impact specifici, cum ar fi cei ce se referă la impactul fizic (inclusiv impactul asupra populației), impactul economic și socio-psihologic, precum și, amploarea probabilă și criteriile de selecție pentru scenarii.

În scopul abordării în mod sistematic, unitar și interinstituțional a măsurilor și acțiunilor necesar a fi implementate pentru asigurarea prevenirii, pregătirii și răspunsului adecvat, la nivel de sistem, a riscurilor de dezastre, pe baza evaluării naționale a riscurilor a fost elaborată și aprobat **Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre (PNMRD)**.

În acord cu PNMRD, teritoriul României este expus inundațiilor de amploare, episoadelor de secetă extremă exacerbate în contextul schimbărilor climatice, fiind afectat, totodată, de eroziune costieră, incendii de pădure, cutremure și epidemii. Nevoia de investiții în vederea diminuării vulnerabilității comunităților în contextul schimbărilor climatice și asigurării unei societăți reziliente în fața dezastrelor și adaptată la realitatea operațională reprezintă în continuare pentru România o necesitate stringentă.

Referitor la **inundații**, urmare a evaluării privind performanța României în ceea ce privește **implementarea Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (Directiva Inundații)** s-a concluzionat că obiectivele stabilite pentru reducerea riscului de inundații sunt prea generale, iar țintele minime asumate prea puțin ambițioase. Totodată, în procesul de implementare a directivei au fost semnalate dificultăți în coordonarea interinstituțională și în identificarea măsurilor optime pentru reducerea riscului la inundații.

România urmărește continuarea eforturilor de reducere a riscurilor la inundații, prin realizarea măsurilor identificate în cadrul planurilor de management al riscului la inundații 2016-2021, precum și a măsurilor orizontale și investiționale stabilite prin PMRI pentru ciclul II de raportare, luând în considerare impactul posibil al schimbărilor climatice asupra apariției inundațiilor.

Acțiunile și investițiile care urmează a fi propuse pentru finanțare trebuie să fie în concordanță cu strategiile și planurile

aplicabile și se vor baza pe hărțile de risc la inundații și pe măsurile identificate în PMRI elaborate la nivelul celor 11 bazine hidrografice și pentru fluviul Dunărea de pe teritoriul României.

Pe fondul creșterii frecvenței și intensității fenomenului de **secetă** și având în vedere că acest domeniu necesită investiții importante în continuare, România depune eforturi serioase pentru dezvoltarea și implementarea planurilor de management a secetei bazate pe soluții de evaluare a riscului și măsuri care trebuie aplicate, în contextul Directivei Cadru Apă, ca parte a Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice. Deoarece o evaluare a impactului schimbărilor climatice asupra apariției secetelor și inundațiilor se solicită în ambele documente de planificare - PMBH și PMRI, interconectarea dintre cele două procese de planificare permite sinergii și avantaje comune.

Conform Planului Național de Management al Riscurilor de Dezastre, în condițiile schimbărilor climatice întreg cordonul litoral românesc al Mării Negre este supus fenomenului de **eroziune costieră** ca urmare a transformărilor suferite în dinamica costieră. Totodată, protejarea zonei costiere, pe lângă alte avantaje, contribuie la dezvoltarea unui mediu corespunzător creșterii valorii conservative a habitatelor marine aferente, în linie cu obiectivele Directivei-cadru 2008/56 „Strategia pentru mediul marin”. În acest context, implementarea proiectelor de stopare a fenomenelor distructive generate de eroziune, ca măsura de protecție și reducere a vulnerabilității ariilor naturale existente de-a lungul litoralului Marii Negre, parte din ele unice în Europa, reprezintă pentru România o prioritate evidentă pentru următoarea perioadă. În ceea ce privește **managementul riscurilor**, este în continuare nevoie de investiții în vederea asigurării unei societăți reziliente la riscuri și dezastre și adaptată la realitatea operațională. Conform Strategiei de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) pentru perioada 2016-2025, aprobată prin HG 951/2016, la nivel național, obiectivul fundamental este consolidarea și dezvoltarea IGSU în vederea creșterii capacității operaționale și de răspuns, reducerii impactului efectelor situațiilor de urgență asupra comunităților și îmbunătățirii calității misiunilor executate în folosul populației. Aceasta strategie este fundamentată pe Decizia nr.1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii și pe Strategia de securitate internă a Uniunii Europene în acțiune: cinci pași către o Europă mai sigură.

Totodată, din analiza socio-economică realizată la nivel național a rezultat necesitatea creșterii capabilităților de comunicații și a rezilienței acestora în situații de urgență, precum și a îmbunătățirii interoperabilității structurilor cu atribuții în domeniul gestionării situațiilor de urgență, asigurării unui management optim al resurselor de intervenție și al tuturor informațiilor necesare gestionării riscurilor, precum și pentru eficientizarea acțiunilor de prevenire a situațiilor de urgență desfășurate de autorități.

Astfel, se impune o abordare activă și integrată a continuității procesului de creștere a capacității operaționale și de răspuns a IGSU, care realizează managementul permanent al activităților de prevenire, pregătire și răspuns în situații de urgență, precum și reprezentarea și cooperarea la nivel național și internațional în domeniile protecției civile și apărării împotriva incendiilor, potrivit competențelor legale, precum și creșterea capacității Serviciului de Telecomunicații Speciale de a asigura continuitatea funcționării rețelelor de comunicații și informatică pentru Sistemul național de management al situațiilor de urgență (SNMSU).

Astfel, prin PODO se vor promova acțiuni în materie de gestionare a riscurilor în vederea asigurării unui management integrat și îmbunătățirii eficienței și eficacității sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns la dezastre naturale și riscuri tehnologice

România și-a stabilit obiectivele, țintele și contribuțiile menite să îndeplinească obiectivele Uniunii Europene privind schimbările climatice, respectiv în domeniul energiei din surse regenerabile și al eficienței energetice, precum și nivelul de

interconectivitate a rețelelor electrice.

Obiectivele generale ale României în domeniul energiei sunt conturate prin Planul Național Integrat de Energie și Schimbări Climatice (PNIESC). Planul stabilește obiective, dar și politici și măsuri aferente celor cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice. În acest sens, România a indicat o nevoie totală de investiții de aproximativ 22 de miliarde EUR în domeniul energiei și climei pentru perioada 2021-2030 ceea ce evidențiază contribuția esențială pe care fondurile europene derulate prin PODD, o vor avea în aceste sectoare.

În scopul atingerii Țintelor comune la nivelul Uniunii, România și-a propus prin intermediul PNIESC, printre altele:

- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990, prin creșterea utilizării surselor de energie regenerabilă și acțiuni de îmbunătățire a eficienței energetice;
- Creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final până la 30,7% în 2030 în toate cele 3 sectoare relevante (producerea energiei electrice, încălzire și răcire, respectiv transport-);
- Scăderea consumului final de energie cu 40,4% în 2030, prin acțiuni de îmbunătățire a eficienței energetice;

Din perspectiva justificării intervențiilor/ măsurilor ce urmează a fi finanțate prin PODD, principalele elemente definitorii sunt prezentate mai jos, structurate după următoarele acțiuni:

Îmbunătățirea eficienței energetice

Potrivit PNIESC, pentru atingerea obiectivului de reducere a consumului final de energie, România ar trebui să ajungă la o reducere **anuală** echivalentă cu cca. 1,83 Mtep la finalul anului 2030 comparativ cu media consumului final înregistrat în perioada 2016-2018, această reducere urmând să fie rezultatul unor noi măsuri, obligatorii, de eficientizare a consumului în perioada 2021-2030. Potrivit Raportului Comisiei privind progresul înregistrat de statele membre în implementarea Directivei privind eficiența energetică¹⁴, România înregistra în anul 2018 doar 23% din economiile de energie necesare pentru atingerea Țintelor fixate prin Directiva respectivă, iar Raportul de Țară din 2020 subliniază că România riscă să nu își poată îndeplini până în 2020 obligația ce îi revine.

Totodată, strategia PODD ține seama de același Raport, în care se menționează că investițiile în eficiența energetică rămân în continuare scăzute, în pofida unor stimulente adecvate din partea statului, iar pentru îndeplinirea obiectivului UE 2030 de eficiență energetică de 32,5%, trebuie atrasă o cotă mai mare de finanțare privată.

Sunt excluse de la sprijinul acordat prin PODD investițiile destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE.

Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice

Diminuarea poluării în mediul urban reprezintă o prioritate națională, impunându-se eforturi în sensul reducerii emisiilor de dioxid de carbon și a altor GES (poluanți atmosferici). În acest context, sistemele de încălzire centralizată reprezintă o soluție sustenabilă și eficientă de încălzire a locuințelor, atât din punct de vedere al costurilor, cât și în ceea ce privește posibilitatea integrării diferitelor surse de energie, astfel încât să se asigure creșterea eficienței energetice și tranziția către o economie cu

¹⁴ COM (2020) 954 final - [progress_report_towards_the_implementation_of_the_energy_efficiency_directive_com2020954.pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:32020D0954)

emisii scăzute de dioxid de carbon, așa cum este subliniat în Raportul de Țară 2020.

Prin PNIESC, România își propune inclusiv înlocuirea unei importante capacități pe bază de resurse cu emisii crescute (e.g. cărbune) cu centrale noi, eficiente și cu emisii reduse, pe bază de gaz natural, energie nucleară sau energie regenerabilă. Conform Raportului privind evaluarea potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente¹⁵, potențialul a fost evaluat în mediul urban la 80,3 PJ. În 2015, același potențial a fost estimat la 86,4 PJ, din care doar 43,2 PJ a fost realizat.

Prin PODD se au așadar în vedere investiții de modernizare a sistemelor de încălzire centralizată, prin modernizarea / extinderea rețelelor de termoficare, pentru atingerea Țintelor PNIESC privind GES și CO₂, precum și investiții în vederea înlocuirii centralelor de termoficare pe bază de cărbune cu centrale în cogenerare de înaltă eficiență.

Creșterea ponderii de energie din surse regenerabile

Pentru creșterea ponderii de energie din surse regenerabile, bazându-se și pe proiecțiile Strategiei de Renovare pe Termen Lung, Țintele asumate în Plan vizează instalarea a peste 3,5 GW putere echivalentă în parcuri fotovoltaice (proiecte > 1 MWp + panouri PV instalate pe acoperișuri) până în 2030. Conform proiecțiilor PNIESC, pentru a atinge ponderea de energie din surse regenerabile de 30,7% în 2030, va fi necesară instalarea unor capacități adiționale de peste 5.000 MW din surse solare. Conform ANRE, în 2020, România avea instalate capacități de producere a energiei din sursă solară echivalente cu o putere de 1.362 MW.

Planul Național de Redresare și Reziliență arată de asemenea necesitatea susținerii înființării de noi capacități de producție de energie din surse regenerabile pentru a susține traiectoria asumată de România prin PNIESC. Astfel, Planul prevede o schemă de ajutor de stat în valoare de 460 de milioane EUR prin care va fi susținută instalarea a 950 MW de noi capacități de producere de energie electrică din surse eoliene și din sursă solară până în 2024 și, până în 2026, instalarea unor capacități suplimentare de 3.000 MW prin alte scheme.

Astfel, PODD vine în completarea intervențiilor deja preconizate prin alte programe (PNRR, Fondul de Modernizare – care susțin, preponderent, proiecte dezvoltate de producători de energie electrică, cu injecție în rețeaua națională de transport/rețeaua de distribuție) propunându-și să susțină proiecte de producere descentralizată pentru consumul propriu al IMM-urilor, dar și a întreprinderilor mari.

De asemenea, proiectele susținute prin PODD vor contribui și la conformarea IMM-urilor, dar și a întreprinderilor mari inclusiv la obligațiile recent introduse prin potrivit Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor (potrivit căreia toate clădirile noi a cărei autorizație de construire a fost emisă începând cu 31 decembrie 2020 vor fi clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero - NZEB). Printre cerințele legii se stipulează și faptul că, energia consumată într-o astfel de clădire trebuie să provină în proporție de minimum 30% din surse regenerabile, inclusiv cu energie din surse regenerabile produsă la fața locului sau în apropiere, pe o rază de 30 de km față de coordonatele GPS ale clădirii, începând cu 2021.

Astfel, investițiile vizând capacități diversificare de producere a energiei electrice din surse regenerabile (e.g. montarea de

¹⁵ Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, 2015:

<https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/documents/Raport%20privind%20evaluarea%20potențialului.pdf>

panouri solare pe acoperișurile clădirilor comerciale sau industriale), ar contribui direct la atingerea ȋntelor SRE asumate la orizontul 2030 și ar permite diversificarea beneficiarilor unor astfel de investiții, asigurând astfel o complementaritate între diferitele Programe de investiții.

La atingerea ȋntelor SRE asumate prin PNIESC contribuie și sursele de energie mai puțin utilizate în prezent, precum biomasă, biogazul și sursele geotermale. Pentru încurajarea și diversificarea surselor de energie, în perioada 2014-2020, au fost implementate scheme de ajutor de stat privind investițiile destinate promovării producției de energie din surse regenerabile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal). Aceste scheme, adresate operatorilor economici pe de o parte și unităților administrativ-teritoriale și asociațiilor de dezvoltare intercomunitară pe de altă parte, au vizat creșterea cu 60 MW a capacității instalate de producere a energiei electrice și energiei termice din biomasă, biogaz și resurse geotermale. În continuare, luând în considerare perioada de programare 2014 – 2020, se determină faptul că este necesară continuarea investițiilor în capacități de producere a energiei electrice și energiei termice din biomasă, biogaz și resurse geotermale pentru atingerea ȋntelor privind producerea energiei din surse regenerabile.

Investiții în capacități noi sau în modernizarea capacităților existente de producție a energiei electrice/termice din biomasă/biogaz și în capacități noi sau în modernizarea capacităților de producție a energiei termice din apă geotermală pot contribui la reducerea deficitului de capacitate instalată în aceste domenii. Mai mult, schemele de ajutor de stat ai căror beneficiari ar fi operatorii economici vor contribui la realizarea tranziției către o economie și o industrie neutră din punct de vedere climatic.

Sisteme și rețele inteligente de energie electrică

Raportul privind stadiul implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la 31 decembrie 2020 publicat de ANRE arată că până acum a fost realizat doar 15% din ȋntele asumate la orizontul anului 2028 (45% dintre clienții finali ar urma să beneficieze de sisteme de contorizare inteligentă). Mai mult, Planul Național de Redresare și Reziliență fixează drept obiectiv de reformă, la orizontul 2027, implementarea sistemelor de contorizare inteligentă în proporție de 100% la clienții finali.

Prin Directiva 2019/944 din 5 iunie 2019, privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE, statele membre sunt obligate să asigure introducerea, pe teritoriile lor, a unor sisteme de contorizare inteligentă care pot face obiectul evaluării din punct de vedere economic a costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață și pentru consumatorii finali. În cazul în care instalarea sistemelor de contorizare inteligentă beneficiază de o evaluare pozitivă, cel puțin 80% dintre clienții finali trebuie să dispună de contoare inteligente în termen de șapte ani de la data evaluării lor pozitive, urmând ca în următorii 3 ani să fie implementată contorizarea inteligentă și pentru ceilalți 20% dintre clienții finali. În cazul statelor membre care au inițiat introducerea sistematică a sistemelor de contorizare inteligentă înainte de 4 iulie 2019, contorizarea inteligentă trebuie introdusă pentru 80% din clienții finali până în 2024. România a inițiat o introducere sistematică a sistemelor de contorizare inteligentă pe 8 mai 2019, prin Decizia nr. 778/2019 a Președintelui ANRE (vizând introducerea sistemelor de contorizare inteligentă în proporție de 45%) astfel că – efect al Directivei – se urmărește atingerea unei rate de 100% de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național până, cel târziu, în anul 2027, obiectiv asumat și prin Planul Național de Redresare și Reziliență.

Contoarele inteligente vor avea ca beneficiu identificarea profilelor de consum final ale utilizatorilor finali asigurând astfel creșterea predictibilității vânzărilor de energie electrică. În plus, contoarele inteligente reprezintă un prim pas în digitalizarea

infrastructurii cu beneficii atât pentru consumatorii finali, pentru companiile de utilități, dar și pentru mediu, prin creșterea eficienței energetice și integrarea SRE în SEN

Conversia și modernizarea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon

În conformitate cu măsurile prioritare asumate prin PNIESC, respectiv în concordanță cu Strategia UE a hidrogenului, vectorul energetic reprezintă un element cheie pentru realizarea tranziției energetice, fiind indispensabil pentru atingerea obiectivului neutralității climatice în perspectiva anului 2050. Totodată, prin documentul cu caracter programatic, se recunoaște importanța dezvoltării unei economii centrate în jurul hidrogenului, având în vedere că este un combustibil cu 0 emisii poluante la momentul arderii, dar care se remarcă prin posibilitatea utilizării la scară largă, hidrogenul având aplicații transectoriale, în domenii precum industrie, energie și mobilitate.

Conform PNIESC, în contextul interacțiunii cu obiectivele de decarbonare, segmente incipiente precum contribuția combustibililor alternativi, (spre exemplu, hidrogenul), vor putea fi accelerate prin măsuri dedicate prin încurajarea cercetării și proiectelor demonstrative. Astfel, România are în vedere utilizarea infrastructurii de metan existente pentru transportul și distribuția de hidrogen, prin amestecarea hidrogenului în rețeaua publică de gaze naturale pe termen scurt (2025- 2030) și mediu (2030-2040), precum și majorarea contribuției hidrogenului în rețeaua de transport și distribuție pe termen lung (>2040). De asemenea, România își propune realizarea, în perioada 2021-2022, a unei analize privind posibilitatea injectării de hidrogen sub formă de gaz de sinteză din SRE (după ce este adus la standard de metan prin reacția cu CO₂) în sistemele de transport/ distribuție a gazelor naturale.

Din acest considerent, România își propune dezvoltarea unei economii centrate în jurul hidrogenului, cu accent pe producția, transportul și utilizarea hidrogenului obținut din surse regenerabile de energie, în vederea acomodării acestuia în procesele industriale, sectorul rezidențial, respectiv în sectorul mobilității auto.

Planul Național pentru Redresare și Reziliență fixează obiective ambițioase în ceea ce privește hidrogenul vizând prin componenta de reformă dezvoltarea unui cadru strategic și de reglementare de producție și utilizare integrată a hidrogenului verde, dar și revizuirea legislației care să reglementeze utilizarea aparatelor/ echipamentelor hydrogen-ready. Mai mult, prin modificarea cadrului legislativ și de reglementare, aparatele și echipamentele pregătire pentru hidrogen (*hydrogen ready*) vor fi obligatorii începând cu 1 ianuarie 2026 pentru toate instalațiile noi. În plus, noile capacități flexibile și eficiente pe gaz, ce ar urma să înlocuiască instalațiile pe bază de combustibili fosili solizi, vor fi pregătite pentru folosirea gazelor decarbonate și a hidrogenului în amestec.

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă va contribui la îndeplinirea acestor obiective, acțiunile specifice vizând modernizarea rețelelor de transport și distribuție a gazelor astfel încât să poată admite o concentrație de cel puțin 20% hidrogen în amestec cu gazele naturale. Nu în ultimul rând este de menționat faptul că, așa cum se poate determina, din acțiunile finanțate prin PODD pe sectorul de energie în utilizarea surselor regenerabile de energie și creșterea eficienței energetice, că este valorificată experiența acumulată în perioada de programare 2014 – 2020, fiind preponderent continuate acțiunile sprijinite la finanțare prin POIM 2014 – 2020, contribuind astfel la atingerea Țintelor asumate de România pe acest sector.

În ceea ce privește sprijinirea investițiilor care vizează conversia și modernizarea rețelelor de transport și distribuție a

gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon, chiar dacă acțiunea este nou introdusă în perioada de programare 2021 – 2027, va putea fi utilizată experiența acumulată anterior în perioada 2014 – 2020 prin implementarea proiectelor de infrastructură mare, respectiv proiecte privind rețele de utilități (rețele de apă și apă uzată, rețelele de transport și distribuție energie etc).

Abordarea utilizării Investiției Teritoriale Integrate (ITI) - acest instrument va fi utilizat pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării, pentru Valea Jiului și pentru alte teritorii care vor aplica acest instrument.

În ceea ce privește Delta Dunării, având în vedere că este o zonă cu specific geografic unic, de importanță ecologică națională și internațională, prioritățile din PODD care vor contribui la implementarea Strategiei Dezvoltării Durabile a Deltei Dunării vor avea în vedere:

- promovarea eficienței energetice în întreprinderi în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon;
- infrastructura de apă și apă uzată în cadrul acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată regionale în vederea conformării cu directivele europene;
- economia circulară pentru îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară, în conformitate cu nevoile identificate în PJGD la nivelul județului Tulcea și Constanța;
- conservarea biodiversității și remedierea siturilor - în cadrul acestei priorități vor fi promovate proiecte constând în implementarea măsurilor de conservare a biodiversității conform Planului de Management al RBDD și a altor arii naturale protejate, precum și reconstrucție ecologică a ecosistemelor din afara ariilor protejate;
- adaptarea la schimbările climatice și managementul riscurilor – în cadrul priorității 4 din PODD vor fi promovate măsuri non-structurale și structurale pentru prevenirea riscului la inundații, cu accent pe utilizarea serviciilor oferite de ecosisteme și cu respectarea legislației de mediu; aceste măsuri trebuie să derive din planul de management al riscului la inundații. Totodată, vor fi avute în vedere și măsuri de întărire a capacității de răspuns a structurilor cu rol în managementul situațiilor de urgență, în acord cu evaluarea națională a riscurilor.

Referitor la Valea Jiului, care a fost cel mai reprezentativ bazin carbonifer de pe teritoriul României și zonă monoindustrială axată pe minerit și activități derivate din acesta, se are în vedere crearea unui ITI pentru un ansamblu urban alcătuit din cele 6 localități - Aninoasa, Lupeni, Petrila, Petroșani, Uricani și Vulcan. Pentru implementarea ITI Valea Jiului va fi constituită o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară - ADI ITI Valea Jiului, care va urmări atingerea obiectivelor tranziției energetice și ale dezvoltării economice în comunitățile din Valea Jiului în concordanță cu indicatorii propuși prin Strategia pentru Tranziția de la cărbune în Valea Jiului.

Selecția proiectelor și prioritizarea acestora are/va avea la bază domeniile identificate în Strategia pentru Tranziția de la cărbune în Valea Jiului și Planul de acțiuni.

Strategia UE pentru Regiunea Dunării reprezintă un instrument deosebit de important pentru consolidarea caracterului complementar și a sinergiilor dintre programele și politicile din Regiune. Din această perspectivă, Strategia Dunării reprezintă un punct de plecare pentru viitoare cooperări, într-un context mai amplu, cu efecte multiple. Abordarea Strategiei Dunării cu o privire de ansamblu a dezvoltării regionale va contribui la întărirea legăturilor existente (printre altele, cu regiunea Mării Baltice și a regiunii Adriatică-Ionică) cu legăturile strategice ale regiunii extinse a Mării Negre.

PODD va continua abordarea POIM referitoare la SUERS și va contribui în mod direct la implementarea obiectivelor SUERD, cu

accent pe primii doi piloni: 1. Conectarea regiunii Dunării și 2. Îmbunătățirea condițiilor de mediu în Regiunea Dunării. Ca abordarea generală, Pilonul 1 este adresat prin PODD prin obiectivele de eficiență energetică și promovare a energiei produse din surse regenerabile.

În domeniul mediului, prioritățile specifice din PODD sunt relevante integral pentru Pilonul 2 al SUERD.

Pentru susținerea suplimentară a obiectivelor Strategiei Dunării se vor avea în vedere acordarea de punctaje suplimentare acelor proiecte localizate în cele 12 județe riverane Dunării (Caraș-Severin, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila, Galați, Tulcea, Constanța). În județele riverane Dunării, principalele tipuri de investiții vor viza în special protecția biodiversității, producția de energie din surse regenerabile și eficiența energetică. Proiectele trebuie să respecte criteriile stabilite în cadrul priorităților corespunzătoare PODD, precum și criterii suplimentare privind modul în care proiectele contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pentru obținerea punctajului suplimentar.

Referitor la **complementarități cu alte programe sau fonduri**, va exista mecanismul de coordonare structurat pe trei niveluri (strategic, interinstituțional tematic, operațional), stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat și va asigura coerența intervențiilor, urmărind complementaritățile și sinergiile reliefate în fazele de programare.

Comitetul de Coordonare pentru Managementul AP (CCMAP) va asigura, pe parcursul implementării, coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor programelor finanțate din fonduri europene, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

Astfel, se va asigura complementaritatea PODD cu alte programe operaționale, cu sursele naționale de finanțare și cu instrumentele europene.

În domeniul energiei PODD va promova intervenții orientate spre eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, promovarea energiei din surse regenerabile și dezvoltarea unor sisteme energetice și rețele inteligente în afara rețelei energetice transeuropene. Aceste intervenții vor fi complementare intervențiilor finanțate prin POR constând în măsuri integrate de creștere a eficienței energetice la nivelul clădirilor și prin PNRR.

Schimbări climatice și managementul riscurilor. PODD va finanța cu prioritate măsuri non-structurale de prevenire a inundațiilor (alte tipuri de riscuri urmând a fi finanțate după finalizarea evaluării naționale a riscurilor) ce au ca efect retenția apei la nivelul peisajelor, ceea ce va contribui și la diminuarea implicită a efectelor secetei în zonele respective. Investițiile vor fi complementare cu cele din PNRR în acest sector.

Protecția mediului. Intervențiile prevăzute în PODD sunt complementare cu acțiunile similare finanțate prin PNRR și PNS, în vederea respectării angajamentelor României în domeniul apei și apei uzate. Demarcarea va fi asigurată pe durata implementării în acord cu cerințele Master Planurilor județene aprobate și a listei de investiții prioritare a acestora, gestionate de către Operatorii Regionali.

Proiectele de management integrat al deșeurilor, promovate prin PODD vor fi completate prin investițiile din PNRR și programele Administrației Fondului pentru Mediu, care contribuie la atingerea țintelor de reciclare și reutilizare a deșeurilor și la reducerea fracției ce se depozitează. Corelarea se va face la momentul propunerii de noi programe finanțabile prin AFM sau alte surse naționale.

În cadrul PODD sunt prevăzute intervenții menite să asigure protecția și conservarea siturilor Natura 2000 și a ariilor naturale protejate, prin elaborarea și implementarea planurilor de management și măsuri de refacere a ecosistemelor degradate. Nevoile specifice de conservare și protejare a biodiversității sunt promovate și prin politica agricolă comună și politica agricolă comună, precum și prin PNRR.

În ceea ce privește siturile contaminate, prin PODD este vizată investigarea acestora, iar prin POR se vor asigura investiții de

regenerare a spațiilor urbane degradate și abandonate în scopul revitalizării urbane.

Referitor la coordonarea intervențiilor cu alte instrumente europene, prin PODO se va asigura complementaritatea cu proiectele finanțate în domeniul energiei prin CEF și cu programul LIFE în domeniul mediului. În domeniul întăririi capacității de răspuns la dezastre, IGSU va completa acțiunile finanțate prin PODO prin participarea la programele de pregătire profesională și cooperare interinstituțională promovate prin Mecanismul UE de Protecție Civilă, Centrul Euro-Atlantic de Coordonare a Răspunsului la Dezastre și prin alte structuri internaționale de specialitate.

Guvernanța PODO – În conformitate cu principiul și normele gestiunii partajate, statele membre au responsabilitatea principală pentru managementul și controlul asistenței financiare nerambursabile din partea Uniunii, iar pachetul legislativ promovat în acest sens pentru implementarea fondurilor europene 2021-2027 aflate în gestiune partajată, cuprinde o serie de reglementări care impun statelor membre acțiuni de ordin administrativ și organizatoric privind stabilirea cadrului instituțional, sarcinile și responsabilitățile diferitelor organisme din cadrul sistemului de management și control aferent acestor fonduri.

În vederea asigurării unei tranziții fără probleme de la perioada de programare financiară 2014-2020 către viitoarea perioadă de programare 2021-2027, precum și pentru a asigura o continuitate a finanțărilor din bugetul Uniunii Europene, Autoritatea de Management a Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 va îndeplini și funcția de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Dezvoltare Durabilă.

Astfel, cadrul instituțional propus pentru perioada de programare 2021-2027, are la bază lecțiile învățate, o descentralizare a implementării și apropierea de beneficiari, cu scopul de a crește leadership-ul în implementarea fondurilor europene și a limita dispersia de funcții în multe instituții.

Funcția contabilă va fi îndeplinită de Autoritatea de Certificare și Plată (ACP), structură în cadrul Ministerului Finanțelor. Aceasta va îndeplini:

- funcția contabilă prevăzută în regulament pentru programele 2021-2027;
- atribuțiile financiare orizontale ce derivă din relația cu Comisia Europeană (primirea fondurilor de la CE, asigurarea schimburilor valutare și alimentarea conturilor AM, ținerea evidențelor contabile privind sumele primite și efectuarea reconcilierilor bancare, elaborarea previziunilor cererilor de plată ce urmează a fi transmise CE prin intermediul SFC, în colaborare cu MIPE) pentru toate programele operaționale cu excepția celor de cooperare teritorială,
- alte atribuții necesare implementării fluxurilor financiare.

Funcția de audit va fi îndeplinită, ca și în prezent, de Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi a României, organism independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi și față de celelalte autorități responsabile cu managementul și implementarea fondurilor externe nerambursabile.

For the Investment for jobs and growth goal:

Table 1		
Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated	Justification (summary) [2 000 per specific objective or dedicated ESF+ priority or JTF specific objective]

	priority*	
'a greener, low-carbon and resilient Europe by promoting clean and fair energy transition, green and blue investment, the circular economy, climate adaptation and risk prevention and management	<i>promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;</i>	Astfel, alegerea acestui obiectiv specific este rezultatul necesității, pe de o parte, de a respecta țintele asumate de România și de a contribui la dezvoltarea coerentă și continuă a sectorului energetic național, iar pe de altă parte pentru a contribui susținut atât la realizarea politicilor și măsurilor aferente celor cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice, cât și la realizarea obiectivelor europene comune din pachetul “Energie curată pentru toți europenii”. Conform Raportului de țară Investițiile în eficiența energetică rămân în continuare scăzute, în ciuda unor stimulente adecvate din partea statului iar pentru îndeplinirea obiectivul UE 2030 de eficiență energetică de 32,5%, trebuie atrasă o cotă mai mare de finanțarea privată. În cadrul PNIESC, România a indicat o nevoie totală de investiții de aproximativ 22 mld EUR în domeniul energiei și climei pentru perioada 2021-2030 ceea ce evidențiază contribuția esențială pe care fondurile europene derulate prin PODD, o vor avea în aceste sectoare. În scopul atingerii țăintelor comune la nivelul Uniunii, România și-a propus prin intermediul PNIESC: • Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990; • Creșterea ponderii de energie din surse regenerabile în consumul final până la 30,7% în 2030; • Scăderea consumului final de energie cu 40,4% în 2030; • Atingerea unui grad de interconectare a sistemelor de transport a energiei electrice de 15% până în 2030. Astfel, alegerea acestui obiectiv specific este rezultatul necesității pe de o parte de a respecta țintele asumate de România și de a contribui la dezvoltarea coerentă și continuă a sectorului energetic național, iar pe de altă parte pentru a contribui susținut atât la realizarea politicilor și măsurilor aferente celor cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice, cât și la realizarea obiectivelor europene comune din pachetul “Energie curată pentru toți europenii”. De asemenea, în Strategia Energetica a României sunt asumate cinci obiective strategice fundamentale, respectiv: imperativele de securitate energetică, de asigurare a competitivității economiei, respectiv de tranziție a sectorului energetic către un model de dezvoltare sustenabilă, sprijinite pe fundamentul unei bune guvernante a sectorului energetic și urmărind, în definitiv, asigurarea energiei pentru toți consumatorii și suportabilitatea ei prin reducerea sărăciei energetice și protecția consumatorilor vulnerabili. Totodată, prin Strategia Energetica, România își propune dezvoltarea unei economii centrate în jurului hidrogenului, cu accent pe producția, transportul și utilizarea hidrogenului obținut din surse regenerabile de energie, în vederea acomodării acestuia în procesele industriale, sectorul rezidențial, respectiv în sectorul mobilității auto.

	<i>(ii) promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia</i>	Conform Strategiei Energetice, România își propune să contribuie echitabil la atingerea Țintelor comune europene pentru anul 2030, decreștere a ponderii SRE în consumul brut de energie finală la 27%, creștere a eficienței energetice cu 27% sau 30% și reducere a emisiilor de GES cu 40% față de 1990. De asemenea, conform PNIESC pentru atingerea nivelului de ambiție cu privire la ponderea energiei din surse regenerabile de 30,7% în anul 2030, România va dezvolta capacități adiționale de SRE de aproximativ 6,9 GW comparativ cu anul 2015.
	<i>(iii) dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (TEN-E);</i>	Prin selectarea acestui obiectiv specific România dorește să contribuie la modernizarea pieței naționale de energie ca parte integrantă a pieței de energie europeană. Implementarea infrastructurii inteligente reprezintă un pas intermediar esențial pentru asigurarea flexibilității sistemului energetic, care oferă beneficii tangibile atât pentru operatorii cât și pentru utilizatorii finali. În acord cu Strategia Energetică a României, transportul și distribuția de energie vor fi modernizate, digitalizate și adaptate la cerințele infrastructurii de tip <i>Smart Grid</i>. Dezvoltarea rețelelor energetice inteligente (Smart Grids) trebuie să se realizeze în jurul următoarelor principii: digitalizare, automatizare, impact redus asupra mediului înconjurător, securitate și flexibilitate. Rețelele inteligente vor facilita tranziția consumatorului către postura de prosumator, ce injectează în rețea propria producție de energie. Interacțiunea dintre rețelele de energie electrică, internet și rețelele de comunicații se va amplifica, favorizând câștiguri de eficiență energetică și de flexibilitate, inclusiv prin optimizarea curbei de sarcină a SEN. Dezvoltarea unei rețele inteligente de electricitate presupune investiții în primul rând în modernizarea, digitalizarea și automatizarea rețelelor existente, având ca scop îmbunătățirea calității serviciilor oferite clienților deserviți, respectarea standardelor de performanță și calitate a energiei distribuite, prin utilizarea echipamentelor din categoria Best Available Technology și respectarea principiului Do No Significant Harm. O etapă esențială pentru implementarea unor rețele inteligente o reprezintă instalarea sistemelor de contorizare inteligente. România a fixat, prin Decizia 778 din 8 mai 2019 a ANRE, instalarea contoarelor inteligente pentru 45% din clienții finali până în 2028. Directiva 2019/944 din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE fixează această țintă la 80% la orizontul 2027 pentru statele membre care nu au inițiat încă introducerea sistematică a sistemelor de contorizare inteligentă înainte de 4 iulie 2019 și la orizontul 2024 în cazul statelor membre care au inițiat introducerea sistematică a sistemelor de contorizare inteligentă înainte de 4 iulie 2019. Prin Planul Național de Redresare și Reziliență, România și-a asumat ca obiectiv de reformă, la orizontul 2027,

		atingerea unei rate de implementare de 100% a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice. Implementarea acestor sisteme de contorizare inteligentă în proporție de 100% la clienții finali până în 2027 este însă menționată în capitolul provocări și reforme, fără însă a fi alocate resurse pentru susținerea acestor investiții.
	<i>(iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;</i>	Schimbările climatice au condus deja la o gamă largă de efecte asupra mediului și asupra societății, efecte importante fiind preconizate și în viitor, putând conduce la creșterea vulnerabilităților existente și la adâncirea dezechilibrelor socio-economice. Măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice sunt necesare în numeroase domenii, acestea putând contribui la scăderea pagubelor produse de dezastrele naturale și alte efecte ale schimbărilor climatice. Conform Evaluării riscului de dezastre la nivel național, inundațiile și seceta sunt printre cele mai frecvente riscuri, din cele 10 tipuri de hazarduri selectate pe baze științifice pentru a fi supuse evaluării naționale, din lista riscurilor recunoscute de legislația românească, pe baze istorice, ca fiind probabile să aibă loc pe teritoriul României. Evaluarea riscului la inundații a evidențiat faptul că eroziunea costieră reprezintă un tip de risc în sine care generează pagube de mediu, sociale și economice în contextul schimbărilor climatice și a creșterii frecvenței și intensității inundațiilor tip flash-floods. Astfel, corelat cu recomandările Raportului de țară privind evaluarea din 2019 a punerii în aplicare a politicilor de mediu, pentru perioada următoare de programare sunt necesare în continuare investiții pentru adaptarea la schimbările climatice, managementul riscurilor și creșterea rezilienței în fața dezastrelor, ce vizează măsuri orientate spre managementul principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în special în vederea asigurării protecției și reducerii impactului în condițiile manifestării riscurilor prin fenomenele specifice. Astfel, se urmărește reducerea daunelor economice cauzate de producerea riscurilor accentuate de schimbări climatice, în principal a celor provocate de inundații, eroziune costieră și secetă. Acest rezultat va contribui implicit la reducerea daunelor sociale și asupra mediului, prin măsuri care contribuie atât la prevenirea efectelor negative generate de schimbările climatice, cât și la măsuri de atenuare a impactului acestor efecte.
	<i>(v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;</i>	Sectorul de apă și apă uzată prezintă un rol semnificativ în contextul Pactului ecologic european, sprijinind obiectivele UE de realizare a neutralității climatice, de protecție a ecosistemelor și de eliminarea a poluării, creând totodată o creștere economică durabilă și locuri de muncă. Totodată, contribuie la economia circulară prin reutilizarea nămolurilor de epurare și prin producția de energie din surse regenerabile. În acest context, gradul redus de conectare a populației la sisteme de apă și de canalizare în comparație cu media UE, disparitățile teritoriale (în special urban-rural) și decalajele semnificative de conformare reprezintă priorități fundamentale la nivel național. România nu și-a îndeplinit angajamentele asumate prin Tratatul de Aderare la UE privind calitatea apei destinată consumului uman și privind colectarea și epurarea apelor uzate în aglomerările cu peste 2000 l.e., conform directivelor specifice.

		Datele statistice indică o creștere a procentului populației cu acces la facilități de alimentare cu apă, canalizare și stații de epurare conforme, însă o parte importantă a populației încă nu este conectată la aceste sisteme. Astfel, nevoia de investiții pentru conservarea resurselor de apă prin îmbunătățirea soluțiilor de tratare, reducerea pierderilor tehnologice legate de procesul de tratare și reducerea pierderilor de pe rețelele de transport și distribuție prin optimizarea acestora, pentru conectarea populației la sisteme de alimentare cu apă conforme, precum și pentru asigurarea de sisteme de colectare și epurare a apelor uzate din aglomerările rămase este încă foarte mare. Investițiile sunt necesare totodată și pentru atingerea sau menținerea stării bune a corpurilor de apă.
	<i>(vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;</i>	România este în continuare caracterizată de rata foarte scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14 %) și de rata foarte ridicată de depozitare a deșeurilor (cca. 70%), contrar ierarhiei deșeurilor și obiectivelor de reciclare stabilite la nivelul UE și a obiectivelor stabilite prin PEC. Deși au fost înregistrate progrese, infrastructura existentă de pregătire pentru reutilizare, colectarea separată a deșeurilor și tratarea acestora este insuficientă pentru asigurarea conformării cu obiectivele de pregătire pentru reutilizare și reciclare. Situația este similară și în cazul infrastructurii pentru tratarea deșeurilor reziduale este insuficientă, iar marea majoritate a instalațiilor existente de tratare mecano-biologică neasigurând conformarea cu regulile Malagrotta (partea de tratare mecanică asigurând doar mărunțirea și separarea fracției biologice, fără extragerea deșeurilor în vederea valorificării materiale și energetice). Investițiile ce vor fi promovate în cadrul acestui obiectiv specific, necesare în vederea conformării, identificate în PJGD/PMGD, urmăresc asigurarea infrastructurii necesare pentru colectare separată a fluxurilor de deșeuri, tratare în vederea valorificării materiale a deșeurilor, precum și modernizarea instalațiilor existente. Tipul și capacitățile instalațiilor de tratare sunt astfel stabilite încât să asigure îndeplinirea obiectivului de pregătire pentru reutilizare și reciclare de 65% și a obiectivului de reducere la 10% a cantității depozitate, care trebuie atinse în anul 2035. În paralel cu noile investiții, va fi continuată implementarea tuturor măsurilor de guvernanță în sector prevăzute în PNGD, precum și creșterea capacității instituționale a ministerului de linie și a instituțiilor cu responsabilități în domeniul gestionării deșeurilor, precum și a asociațiilor de dezvoltare intercomunitară.
	<i>(vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane,</i>	România dispune de un capital natural important, cele mai sensibile componente ale acestuia fiind incluse în rețeaua națională de arii protejate (inclusiv situri Natura 2000). România nu și-a îndeplinit țintele cu privire la asigurarea managementului adecvat al ariilor naturale protejate, precum și privind refacerea ecosistemelor degradate, în acord cu obiectivele Strategiei UE pentru biodiversitate. Deși la finalul implementării POIM, situația PM disponibile la nivelul siturilor Natura 2000 declarate la acest moment va fi la un nivel adecvat (doar 8 situri nefiind acoperite de surse de finanțare pentru elaborarea

	<i>precum și reducerea tuturor formelor de poluare;</i> PM), este nevoie de continuarea asigurării suportului financiar pentru elaborarea de noi PM atât pentru siturile Natura 2000, în ordinea cronologică a declarării siturilor (procesul de declrare de noi situri va continua), cât și pentru ariile protejate la nivel național, prioritate având cele care se află în zonele unde se vor dezvolta proiecte de investiții în infrastructură. În acest fel, se va asigura identificarea și implementarea unor obiective specifice de conservare adecvate care să permită implementarea acestor investiții cu un impact minim asupra ariilor și speciilor protejate. Se va asigura, totodată, sprijin pentru planurile de acțiune pentru specii. De asemenea, având în vedere că aceste PM reprezintă instrumente de management, se impune necesitatea asigurării suportului financiar pentru implementarea lor. Protecția efectivă a biodiversității este asigurată pe deplin prin implementarea măsurilor active de conservare din plan și prin monitorizarea stării habitatelor și speciilor. În cadrul acestui obiectiv specific, vor fi promovate măsuri de consolidare a capacității administrative, de colectare de informații și actualizarea datelor privind biodiversitatea în general, cu accent pe starea de conservarea habitatelor și speciilor de interes comunitar, această nevoie fiind enunțată și în Raportul CE referitor la politicile de mediu, elaborat în 2019. Așadar, aspectele menționate mai sus determină asigurarea suportului financiar pentru menținerea/îmbunătățirea structurii și funcțiilor habitatelor naturale în scopul menținerii/îmbunătățirii stării de conservare a habitatelor și speciilor. Calitatea aerului rămâne în continuare o problemă, România neîndeplinindu-și angajamentele de reducere a emisiilor atmosferice, iar instrumentele actuale pentru monitorizarea calității aerului sunt insuficiente, atât din punct de vedere al acoperirii teritoriale cu stații de monitorizare, cât și din punct de vedere al parametrilor monitorizați. Au fost identificate deficiențe grave și structurale în datele privind calitatea aerului măsurate de rețeaua de monitorizare din România și raportate CE, aspecte semnalate în Rapoartele CE referitoare la politicile de mediu din 2019 și 2020. Nevoia de dezvoltare actuală implică existența unui sistem de evaluare și monitorizare a calității aerului care să răspundă pe deplin cerințelor directivelor europene. Astfel, se impune continuarea dotării sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii Evaluării Naționale a Calității Aerului, în acord cu prevederile Directivei 2008/50/EC și Directivei INSPIRE. Obiectivele sunt de a asigura o evaluare cât mai corectă și completă a calității aerului, necesară pentru identificarea și fundamentarea măsurilor de reducere a emisiilor atmosferice, de a asigura calitatea datelor raportate de RO către CE, precum și de a asigura o informare eficientă a publicului. Referitor la siturile contaminate, investițiile vin în întâmpinarea acțiunilor propuse prin Strategia UE privind solul pentru 2030 și a Directivei Inspire, vizând investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate și potențial contaminate, inclusiv realizarea unei baze de date și a unui sistem GIS interoperabil cu programul INSPIRE. Numărul de situri contaminate/potențial contaminate menționat în strategia națională aprobată prin HG nr.
--	---

		683/2015 a fost stabilit fără a se cunoaște gradul de contaminare și fără a exista o ierarhizare din perspectiva riscurilor pe care acestea le incumbă asupra stării de sănătate a populației și asupra mediului. Acest număr a fost stabilit pe baza unor informații calitative la nivelul anilor 2008/2013, iar în prezent este dificil de cuantificat situația reală la nivelul României. Urmare adoptării Legii nr. 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate și a celor contaminate, inventarul realizat conform Strategiei Naționale și Planului Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România trebuie reactualizat pe baza metodologiilor de inventariere și investigare și remediere aprobate prin ordin de ministru. Inventarul național al siturilor contaminate ce se va realiza în cadrul acestui obiectiv specific va constitui fundamentul politicilor de mediu în acest sector și a deciziilor pentru implementarea acestora; va constitui baza de prioritizare a nevoii de remediere a siturilor, conform scorului de risc acordat fiecărui sit, iar autoritățile de mediu vor avea instrumentul necesar pentru deciziile de remediere a siturilor declarate contaminate și va notifica deținătorii acestora asupra obligației efectuării remedierii conform principiului poluatorul plătește.
--	--	---

* Dedicated priorities according to ESF+ Regulation.

1 For programmes limited to supporting the specific objective set out in point (m) of Article 4(1) ESF+ Regulation, the description of the programme strategy does not need to relate to challenges referred to in points (a)(i), (ii) and (vi) of Article 22(3) C

2. Priorities

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

2.1. Priorities other than technical assistance

2.1.1. Title of the priority [300] (repeated for each priority)

Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

2.1.1.1. Specific objective addressing material deprivation¹

Obiectiv specific FEDR/FC (v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;

☐ 2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: Article 22(3) CPR and Article 20 and Article 23(1) and (2) ESF+ Regulation

Text field [8 000]

Acțiunea 1.1 Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu Având în vedere provocările strategice identificate, investițiile PODD vor viza îndeplinirea obligațiilor ce rezultă din Tratatul de Aderare care răspund DAP și DEAUU, pentru care România a primit perioade de tranziție în vederea conformării și vor fi realizate în baza Master Planurilor Județene reactualizate și a Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice și reflectate strategic în cadrul Planului Național de Investiții pentru conformare necesare în sectorul apei și cel al apelor uzate.

În ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate urbane, finanțarea va fi acordată pentru aglomerările cu peste 2000 l.e., acordându-se prioritate finalizării investițiilor în aglomerările peste 10.000 l.e., astfel încât să fie evitate penalitățile generate de infringement și să nu fie afectat procesul de regionalizare care reprezintă pilonul principal de susținere a procesului investițional în sector. Totodată, proiectele vor avea ca obiectiv și asigurarea facilităților de management al nămolului rezultat de la stațiile de epurare.

Referitor la alimentarea cu apă, proiectele vor viza, în principal, asigurarea calității apei și extinderea sistemelor de alimentare cu apă în contextul proiectelor integrate regionale de apă și apă uzată pentru a reduce disparitățile legate de conectarea populației comparativ cu media europeană și a asigura accesul la apă. În plus, se vor sprijini măsurile vizând reducerea pierderilor de apă, astfel cum a fost recomandat atât de Raportul 12/2017 al ECA ¹⁶, cât și studiile efectuate la nivel național cu privire la măsurile necesare pentru eficientizarea și asigurarea sustenabilității proiectelor. În plus se vor avea în vedere prevederile noii DAP care, pe lângă reducerea

¹⁶ Raportul 12/2017 al ECA „Punerea în aplicare a Directivei privind apa potabilă: calitatea apei și accesul la aceasta s-au îmbunătățit în Bulgaria, Ungaria și România, dar este în continuare nevoie de investiții substanțiale” <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/drinking-water-12-2017/ro/>

pierderilor, prevede asigurarea accesului la apă, inclusiv a comunităților vulnerabile, precum și monitorizarea unor parametri suplimentari de monitorizare a calității apei.

Consumurile energetice înregistrate de operatorii de apă și apă uzată sunt pe un trend crescător ca urmare a conectării de noi consumatori, a extinderii ariei de operare și a punerii de funcțiuni de noi facilități (ex. stații de epurare, stații de tratare, stații de pompare, etc.) pentru asigurarea conformării cu directivele europene privind apa și apa uzată. Consumurile energetice înregistrate de operatorii regionali au crescut în perioada 2015-2020 cu aproximativ 35% (de la 538 mil. kWh/an în 2015 la 726 mil. kWh/an în 2020, echivalent a 2% din consumul final de energie electrică înregistrat la nivel național), iar ponderea cheltuielilor cu energia electrică a ajuns în anul 2020 la aproape 12% în total costuri de operare, punând presiune pe suportabilitatea consumatorilor. La nivelul anului 2020, operatorii regionali au produs prin propriile facilități ex. (micro-hidrocentrale pe aducțiuni, biogaz, etc.) doar 4,9% din energia consumată. În condițiile creșterilor foarte mari ale prețurilor la energie operatorii regionali sunt obligați să investească, din surse proprii sau din programe de finanțare naționale sau europene, pentru reducerea consumului de energie și asigurarea de surse proprii de energie regenerabilă.

Ținând cont că obiectivul principal este legat de conformare și că investițiile sunt selectate pe baza unei analize de opțiuni din care au rezultat cele mai fezabile soluții ținând cont și de particularitățile geografice și operaționale locale, acest tip de investiții trebuie să aibă o contribuție substanțială la măsurile de prevenire și adaptare la schimbările climatice. Realizarea de sisteme noi de furnizare a apei potabile sau extinderea/reabilitarea sistemelor existente în vederea conformării au, prin proiectare și construcție, un nivel redus de pierderi de apă și o optimizare a consumurilor energetice, iar realizarea de sisteme noi (sau extinderea sistemelor existente) de colectare și epurare conformă a apelor uzate conduc la reducere a emisiilor de CO₂.

Având în vedere complexitatea investițiilor ce urmează a fi promovate în acest sector, este necesară finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare.

Având în vedere experiența anterioară POIM cu privire la pregătirea și implementarea proiectelor de apă și apă uzată, se estimează că prin PDD se vor reduce întârzierile apărute în perioada de programare anterioară, având în vedere că portofoliul conține proiecte aflate în fază avansată de pregătire. Totodată, AM va continua să sprijine beneficiarii în pregătirea proiectelor, inclusiv prin elaborarea de ghiduri și metodologii.

Ținând seama de provocările majore prezentate mai sus cu care se confruntă sectorul de apă/apă uzată, **se impune finanțarea următoarelor intervenții/operațiuni:**

1. Investiții integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, noi și existente, care contribuie la conformarea cu DAP și DEAUU, respectiv:

- Construirea, reabilitarea și extinderea sistemelor de apă potabilă noi/existente - captare și aducțiune, stații de tratare, măsuri legate de eficiență, rețele de transport și distribuție a apei destinate consumului uman în zonele de aprovizionare care au cel puțin 50 locuitori/ sau distribuție de cel puțin 1000 m³ apă/zi,
- Construirea, reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare noi /existente și construirea/reabilitarea/modernizare a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e. , inclusiv soluții pentru un management adecvat pentru tratarea nămolurilor rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate;
- Măsuri necesare pentru eficientizarea proiectelor și sustenabilitatea investițiilor (automatizări, SCADA, GIS, contorizări, etc.);

2. Proiecte de consolidare a politicii de regionalizare în sectorul de apă și apă uzată

Prin această acțiune vor fi finanțate, suplimentar, față de proiectele de la acțiunea 1, proiecte pentru susținerea fuziunii operatorilor regionali. Aceste proiecte vor acoperi atât componente investiționale necesare pentru eficientizarea și extinderea sistemelor de apă și apă uzată, cât și sprijin în procesul de fuziune

3. Investiții pentru modernizarea rețelei naționale de monitorizare a calității apei potabile astfel încât să se poată răspunde cerințelor de monitorizare și raportare, inclusiv prevederilor noii DAP, prin care se includ noi parametri de calitate și noi cerințe minime pentru materialele în contact cu apa și accesul la apă.

4. Operațiuni pentru scăderea consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul operatorilor de apă

5. Pregătirea proiectelor de investiții de apă și apă uzată;

- **consolidarea capacității actorilor** (de ex. instruire, proceduri, ghiduri, etc.) actorilor implicați în managementul sectorului de apă și apă uzată: ADI, ARA, operatorii regionali de apă, ANRSC, MMAP, MS (Institutul de Sănătate Publică), AM PODD.

În ceea ce privește complementaritatea cu PNRR, prin Politica de Coeziune se finanțează sisteme regionale integrate, prin dezvoltarea infrastructurii primare (aducțiuni, capacități de tratare, precum și capacități de epurare pentru aglomerări mai mari de 2000 de locuitori echivalenți), în timp ce PNRR va completa aceste investiții, prin extinderea distribuției de apă și a rețelelor de canalizare în localități pentru reducerea deficitului de conectare, în localități cuprinse în aglomerările mai mari de 2000 l.e. prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene. În PNRR, alocarea va fi direcționată prioritar către aglomerările care au sau care vor avea până la 31.12.2023 stații de epurare a apelor uzate finanțate prin alte surse (în principal POIM 2014 – 2020) și în care extinderea rețelelor existente va permite atingerea unui grad de conectare cât mai ridicat. Suplimentar, prin PNRR se vor finanța sistemele individuale sau alte sisteme adecvate (comune) construite pentru preluarea încărcării din aglomerările sub 2000 de l.e. (neeligibile prin PODD) care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și / sau afectează arii naturale protejate..

Tipurile de beneficiari îl constituie Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Operatorii Regionali (OR) de Apă finanțati prin POS M și POIM, iar pentru operațiunile de consolidare a capacității administrative a actorilor din sector vor fi eligibili operatori regionali, ADI, ARA, ANRSC, MMAP, MS (Institutul de Sănătate Publică), AM PODD.

Operatorii Regionali (OR) de Apă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- Sunt operatori regionali finanțati prin POSM și POIM care activează în baza unui contract de delegare directă acordat de către Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară, prin respectarea regulii “in-house” stabilite de jurisprudența Curții de Justiție, și preluată în legislația națională (Legile nr. 51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 241/2006 privind serviciile de alimentare cu apă și canalizare, cu modificările și completările ulterioare);
- Acționariatul OR este format exclusiv din membri ai Asociației de Dezvoltare Intercomunitară existentă, constituită din localitățile în aria cărora operează compania și Consiliul Județean, după caz, și în numele cărora promovează proiectele integrate de management al apei și apei uzate, OR fiind astfel o companie de interes public și finanțată prin fonduri publice; pentru proiectele noi, nu se vor crea noi ADI, ci cele existente se vor extinde prin includerea de noi membri;
- OR acționează în baza Contractului de Delegare a Gestiunii Serviciilor, contract prin care autoritățile locale exercită asupra OR un “control similar” celui exercitat asupra propriilor departamente;
- OR participă la sistemul de benchmarking, având în vedere obligația acestora de a performa ca întreprinderi bine gestionate și

dotate în mod corespunzător care să furnizeze serviciile la cel mai mic cost pentru comunitate;

- OR Implementează măsuri de reducere a pierderilor, de management al activelor și de eficientizare la nivelul OR, conform recomandărilor din Raportul privind opțiunile strategice de dezvoltare a sectorului de apă și apă uzată elaborat în 2020 cu sprijin BERD.

De asemenea, pot solicita finanțare operatorii regionali care sunt constituiți prin fuziunea (integrală) a operatorilor care îndeplinesc condițiile de mai sus.

Proiectele noi de investiții PODO vor fi limitate ca valoare acordată prin program. Având în vedere obligația de a asigura utilizarea eficientă a resurselor publice în conformitate cu prevederile Regulamentului Financiar nr. 1046/2018, , pentru perioada 2021-2027 se va menține rata forfetară de 6% ca alternativă la metoda de calculare a venitului net actualizat al operațiunii, așa cum s-a agreat cu CE pentru perioada 2014-2020. Această rată a fost determinată în baza specificului național, a datelor istorice aferente finanțărilor anterioare, a valorilor estimate ale proiectelor din perioada 2014-2020 și solvabilitatea operatorilor regionali, iar metodologia de calcul a fost confirmată de Autoritatea de Audit ca fiind justă, echitabilă și verificabilă, bazată pe date istorice corecte și complete.

-

- 1 Point (d) of Article 22(3) CPR does not apply to the specific objective set out in point (m) of Article 4(1) ESF+ Regulation.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Text field [1 000]

Grupul țintă principal este reprezentat de populația urbană și rurală a României.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Text field [2 000]

Investițiile PODD în sectorul apă/apă uzată contribuie la respectarea principiului 20 al Pilonului European al Drepturilor Sociale prin faptul că se va asigura accesul la serviciile de utilități de bază, cum ar fi apă potabilă curată și de bună calitate și canalizare. În urma acestor investiții se vor îmbunătăți condițiile de viață, iar starea de sănătate precum și standardele de igienă a populației la nivelul localităților beneficiare se vor îmbunătăți considerabil.

În conformitate cu Legea 241/2006 privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, aceste servicii se înființează, se organizează și funcționează pe baza unor principii cum ar fi: securitatea serviciului; tarifarea echitabilă; solidaritatea utilizatorilor reflectată în strategia tarifară și accesibilitatea egală a utilizatorilor la serviciul public. În același timp, legea prevede accesul nediscriminatoriu al tuturor membrilor comunității la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare.

Totodată, conform Legii nr. 241/2006, art. 12, lit. (m), autoritățile administrației publice locale adoptă hotărâri pentru acordarea de ajutoare lunare de la bugetul local pentru familiile și persoanele singure care au media veniturilor bănești nete lunare sub salariul minim brut pe țară garantat la plată pe membru de familie, denumite în continuare ajutoare lunare, în vederea plății serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.

De asemenea, investițiile în apă/apă uzată vor avea un impact semnificativ asupra femeilor din localitățile beneficiare, dar nu numai. Din punct de vedere social, femeile sunt cele mai afectate de lipsa serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare prin faptul că alocă mult mai mult timp pentru asigurarea accesului la apă în vederea efectuării muncii domestice și de îngrijire (aproximativ 75% din munca domestică și de îngrijire este realizată de către femei). Astfel, ca efect, timpul economisit din activitățile de asigurare a apei necesare activităților domestice și de îngrijire va putea fi alocat altor nevoi, inclusiv celor specifice ocupării, educației/formării profesionale sau de relaxare. Prin urmare, din perspectiva de gen această investiție va avea un impact social pozitiv mare asupra femeilor.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

ITI, SUERD

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Text field [1 000]
Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că beneficiari vor fi autoritățile publice și veniturile din exploatarea infrastructurii sunt extrem de reduse raportat la volumul investițiilor, nu se vor utiliza instrumentele financiare ca formă de acordare a sprijinului financiar, granturile reprezentând singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.2. Indicators Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

1.1.1.1.1. Indicators

Table 2:

Output

indicators

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară 1.1 Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini	(v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 30	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru sistemele de distribuție din rețeaua publică de alimentare cu apă	km	4.924	6.242

cerințele directivelor de mediu								
				RCO 31	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru rețeaua publică de colectare a apelor uzate	km	3.991	4.732
				RCO 32	Capacități noi sau optimizate pentru tratarea apelor uzate	Populație echivalent	734.892	979.044
				RCO 22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW	0	688
		FC	MD	RCO 30	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru sistemele de distribuție din rețeaua publică de alimentare cu apă	km	938	1.189
				RCO 31	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru rețeaua publică de	km	760	901

					colectare a apelor uzate			
				RCO 32	Capacități noi sau optimizate pentru tratarea apelor uzate	Populație echivalent	139.979	186.485

1 Only for programmes limited to the specific objective set out in point (m) of Article 4(1) ESF+ Regulation.

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară 1.1 Investiții în sectorul apei și apele uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu	(v) promovare a accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;	FED R	Mai puțin dezvoltate	RC R 41	Populația racordată la rețele publice îmbunătățite de alimentare cu apă	<i>persoane</i>	0		1.572.111		
				RC R 43	Pierderi de apă în sisteme de distribuție din rețeaua publică de alimentare	Metri cubi pe an	125.432.474		75.510.844		

					cu apă						
				RC R 42	Populația racordată cel puțin la instalații publice secundare de tratare a apelor uzate	Persoane	0		2.198.113		
				RC R 31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an					
		FC		RC R 41	Populația racordată la rețele publice îmbunătățite de alimentare cu apă	Persoane	0		299.450		
				RC R 43	Pierderi de apă în sisteme de distribuție din rețeaua publică de alimentare cu apă	Metri cubi pe an			23.891.90 0		
				RC R	Populația racordată cel puțin la	Persoane	0		418.688		

				42	instalații publice secundare de tratare a apelor uzate						
--	--	--	--	----	--	--	--	--	--	--	--

Table 4: Dimension 1 – intervention field

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region ¹⁷	Specific objective	Code	Amount (EUR)
1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	FEDR	Mai puțin dezvoltată	(v)promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor	062 Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă)	359.946.000
				063 Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă) care respectă criteriile de eficiență ¹	724.225.000
				048 Energie din surse regenerabile: energia solară	50.000.000
				065 Colectarea și epurarea apelor uzate	150.599.000
				066 Colectarea și epurarea apelor uzate, care respectă criteriile de eficiență energetică ¹	895.230.000
	FC	N/A	(v)promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a	062 Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de	68.915.000

			apelor	eficiență, alimentare cu apă potabilă)	
				063 Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă) care respectă criteriile de eficiență ¹	138.430.068
				065 Colectarea și epurarea apelor uzate	28.833.000
				066 Colectarea și epurarea apelor uzate, care respectă criteriile de eficiență energetică ¹	171.396.000

Table 5: Dimension 2 – form of financing

Table 5: Dimension 2 – form of financing					
Priority No	Fund	Category of region ¹⁸	Specific objective	Code	Amount (EUR)
1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	FEDR	Mai puțin dezvoltată	(v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;	01 - grant	2.180.000.000
	FC	Mai dezvoltată	(v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;	01 - grant	407.574.068

--	--	--	--	--	--

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (EUR)
2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară					

Obiectiv specific FEDR/FC (vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor

Text field [8 000]

Ațiunea 1.2 Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu

Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor și Planul de Gestionare a Deșeurilor pentru Mun. București (PJGD/PMGD) prevăd investițiile prioritare în vederea continuării procesului de conformare cu prevederile Directivelor specifice și de tranziție la economia circulară. Astfel, în toate județele (inclusiv pentru cele 32 în care au fost implementate sau sunt în curs de implementare sisteme integrate de gestionare a deșeurilor) și în municipiul București sunt necesare măsuri investiționale pentru:

- Centre de pregătire pentru reutilizare;
- Extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile, în principal, prin colectarea din poartă în poartă;
- Implementarea / extinderea colectării separate a biodeșeurilor;
- Implementarea/extinderea colectării separate a deșeurilor voluminoase, periculoase și textile până în anul 2025, inclusiv prin centre de colectare prin aport voluntar;
- Stații de transfer noi și modernizarea/extinderea celor existente;
- Instalații/installații integrate de tratare a deșeurilor colectate separat, și după caz și a deșeurilor reziduale, în vederea valorificării materiale a deșeurilor;
- Modernizarea instalațiilor existente (instalații de sortare, instalații de compostare și instalatii de tratare mecano-biologică)
- Închiderea depozitelor neconforme și asigurarea capacităților necesare de depozitare .

Totodată, prin Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, este prevăzută îmbunătățirea capacității instituționale în sector precum și necesitatea dezvoltării unei capacități de reglementare a politicii tarifare la nivel național, astfel încât să se asigure funcționalitatea și sustenabilitatea sistemelor de management integrat al deșeurilor și să se îndeplinească obligațiile de conformare.

Prin PNRR vor fi finanțate următoarele investiții în infrastructura suport de colectare separată a deșeurilor: centre/centre integrate de colectare separată cu aport voluntar și insule ecologice digitalizate pentru colectarea separată a deșeurilor din mediul urban.

O serie de investiții, în special investițiile în asigurarea capacităților de depozitare, vor fi realizate fie de către operatorii de salubritate, fie din alte surse de finanțare.

Având în vedere cele de mai sus, în vederea conformării cu legislația și accelerarea tranziției spre economia circulară și pentru dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor, precum și pentru realizarea de noi sisteme integrate de gestionare a deșeurilor, PODD va viza următoarele **tipuri majore de intervenții/măsuri**, astfel:

- **Îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară**, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD/PMGD, prin investiții complete investițiilor finanțate prin PNRR, precum și din alte surse, și anume:
 - **Dezvoltarea colectării separate** a deșeurilor reciclabile, a bio-deșeurilor și textile (echipamente de colectare, stații de transfer), exclusiv infrastructura suport pentru colectare separată (centre de colectare prin aport voluntar, insule ecologice digitalizate, centre integrate de colectare prin aport voluntar);
 - Extinderea/dezvoltarea **capacităților de reciclare** a deșeurilor prin stații de sortare, compostare și instalații de digestie anaerobă;
 - Instalații **integrate de tratare a deșeurilor care asigurarea tratarea deșeurilor reciclabile colectate separat** și a deșeurilor reziduale. În cazul tratării mecanice, tehnologiile utilizate pentru deșeurile reziduale și, după caz, și a deșeurilor reciclabile colectate separat vor fi automate sau semi-automate pentru asigurarea unui grad cât mai mare de valorificare materială. De asemenea, se va asigura flexibilitate în ceea ce privește trecerea de la tratarea deșeurilor reziduale la tratarea deșeurilor reciclabile, pe măsura creșterii gradului de colectare separată. Tratarea biologică va asigura în principal tratarea bio-deșeurilor colectate separat, dar și tratarea bio-deșeurilor din deșeurile reziduale prin aceeași tehnologie, dar în unități separate. Astfel se asigură costuri de investiție și operare mai reduse, flexibilitatea la variațiile de input odată cu creșterea gradului de colectare separată, conformarea cu prevederile Art. 7(1)(g) al Regulamentului (UE) 2021/105, îndeplinirea obiectivelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare și a obiectivului de reducere a cantității de deșeuri depozitate la 10%, precum și conformarea cu regulile Malagrotta;
 - Alte investiții necesare pentru eficientizarea și dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor necesare pentru tranziția la economia circulară (cum ar fi centre de pregătire pentru reutilizare, modernizarea instalațiilor existente de tratare mecano-biologică, fără creșterea capacității existente, prin modernizarea părții de tratare mecanică în vederea creșterii gradului de valorificare materială și energetică și conformării cu regulile Malagrotta și/sau, după caz, modernizarea părții de tratare biologică în vederea tratării și a bio-deșeurilor colectate separat);
- Investiții individuale suplimentare pentru **închiderea depozitelor de deșeuri municipale neconforme**,
- **Consolidarea capacității instituționale a actorilor din sector** în vederea accelerării tranziției spre economia circulară.
- Sprijin pentru pregătirea portofoliului de proiecte aferent perioadei 2021-2027 și post 2027

Proiectele de investiții vor fi individuale la nivel de județ și/sau proiecte dezvoltate la nivel regional sau național și vor avea la bază PJGD

/PMGB, PNGD, precum și cadrul instituțional aferent sistemelor de management integrat al deșeurilor. PODD va finanța cu prioritate, în funcție de disponibilitatea finanțării, implementarea investițiilor demarate sau pregătite în cadrul POIM 2014 – 2020.

Infrastructura nouă va fi amplasată în afara ariilor naturale protejate și a coridoarelor ecologice, pentru a evita apariția unor elemente perturbatoare în apropierea zonelor de habitat și de deplasare a speciilor de animale sălbatice.

Investițiile propuse se vor realiza cu respectarea principiului poluatorul plătește și a regulilor de ajutor de stat.

Având în vedere experiența anterioară POIM cu privire la pregătirea și implementarea proiectelor de deșeuri, se estimează că prin PODD nu se vor mai înregistra întârzieri, având în vedere că portofoliul de proiecte este deja în pregătire (de exemplu județele Bacău, Bistrița, Brașov, Dâmbovița, Ilfov, Sălaj, Sibiu). Totodată, AM va continua să sprijine beneficiarii în pregătirea proiectelor, inclusiv cu asistență JASPERS, elaborarea de ghiduri specifice (de exemplu derularea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului) precum și în implementarea proiectelor, de exemplu prin furnizarea de modele de documentații de atribuire pentru contractele de proiectare-execuție-operare pentru instalațiile integrate de tratare a deșeurilor.

Referitor la complementaritatea cu PNRR, prin Politica de Coeziune se va continua dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor la nivel județean, în vreme ce PNRR va contribui la completarea acestor sisteme, prin finanțarea de centre de colectare prin aport voluntar, insule ecologice digitalizate și centre integrate de colectare prin aport voluntar destinate aglomerărilor urbane. Atât investițiile din PNRR cât și din Politica de Coeziune vor fi determinate în corelare cu necesarul investițional prevăzut la nivel de PJGD/PMGD și vor fi prioritizate în comunitățile cu nevoi mai mari. De asemenea, în PNRR se are în vedere, construirea de instalații de reciclare a deșeurilor pentru a îndeplini obiectivele de reciclare din pachetul de economie circulară, iar în PODD se vizează extinderea/dezvoltarea capacităților de reciclare existente.

Beneficiari - Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Consiliile Județene/ Primăria Municipiului București/primăriile de sector pentru acțiuni de extindere a sistemului de colectare separată și sortare, cf. Legii 101/2006, și Administrația Fondului de Mediu (AFM), pentru acțiuni care vizează închiderea depozitelor neconforme de deșeuri municipale. Pentru capacitate administrativă MMAP, alte instituții publice cu responsabilități în domeniul gestionării deșeurilor în parteneriat cu MMAP, și ANRSC.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Text field [1 000]

Principalul grup țintă îl reprezintă autoritățile publice locale sau asociațiile de dezvoltare intercomunitară, acestea fiind structurile de cooperare cu personalitate juridică, având ca obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii.

Grupul țintă este reprezentat și de autorități publice centrale cu competențe în sectorul gestionării deșeurilor, inclusiv în vederea creșterii capacității administrative și pentru aspectele privind tarificarea.

De asemenea, grupul țintă este vizat de populația la nivel județean.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Text field [2 000]

Principiile privind egalitatea, incluziunea și nediscriminarea vor fi avute în vedere atât în etapa de programare a investițiilor în domeniul managementului deșeurilor, de realizare efectivă a acestora, precum și în etapa de exploatare. Astfel, investițiile PODD se vor baza pe soluții viabile și sustenabile privind diminuarea posibilelor inechități pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de colectarea și prelucrarea deșeurilor.

De asemenea, trebuie reamintit faptul că eurobarometrele speciale privind atitudinile cetățenilor europeni asupra problemelor de mediu (nr. 288 din 2014 și 468 din 2017) evidențiază faptul că femeile sunt mai preocupate de problemele de mediu și au înclinație mai mare în a lua decizii pentru minimizarea deșeurilor. Astfel, din perspectiva unor acțiuni/măsură distincte privind abordarea de gen sau cea a egalităților de șanse în planificarea investițiilor și în implementarea acestora, se va urmări o implicare echilibrată a femeilor experte din domeniul de referință și se va valorifica această caracteristică de gen. Totodată, acest lucru este susținut și de faptul că peste 75% din activitatea casnică este desfășurată de femei, ceea ce impactează generarea deșeurilor municipale.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

ITL, SUERD

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Text field [1 000]

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că beneficiari vor fi autoritățile publice, nu se vor utiliza instrumentele financiare ca formă de acordare a sprijinului financiar, granturile reprezentând singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.3. Indicators Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

1.1.1.1.2. Indicators

Table 2: Output indicators

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară Acțiunea 1.2 Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu	(vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor	FC		RCO 107	Investiții în instalații pentru colectarea separată a deșeurilor	euro	0	57.500.000
					Capacități suplimentare de valorificare a deșeurilor, cu excepția capacităților de recuperare prin	tone/an	0	169.791

					reciclare			
					Investiții pentru închiderea depozitelor de deșeuri neconforme	euro	0	14.723.779

1 Only for programmes limited to the specific objective set out in point (m) of Article 4(1) ESF+ Regulation.

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	(vi)promovarea tranziției la o economie circulară șromovarea tranziției la o economie circulară rea accelerar	FC	Mai dezvoltate Mai puțin dezvoltate		RCR 103	Deșeuri colectate separat	tone/an	0	210.139		
					RCR 47	Deșeuri reciclate	tone/an	0	199.453		
						Deșeuri valorificate, cu excepția deșeurilor valorificate prin reciclare	tone/an	0	133.758		
						Depozite de deșeuri neconforme închise	Depozite de deșeuri	0	8		

Table 4: Dimension 1 – intervention field

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region ¹⁹	Specific objective	Code	Amount (EUR)
	FC	N/A	(vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor	067 Gestionarea deșeurilor menajere: măsuri de prevenire, minimizare, sortare, reutilizare și reciclare	230.000.000
				068 Gestionarea deșeurilor menajere: tratarea deșeurilor reziduale	50.000.000

Table 5: Dimension 2 – form of financing

Table 5: Dimension 2 – form of financing					
Priority No	Fund	Category of region ²⁰	Specific objective	Code	Amount (EUR)
1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	FC	N/A	(vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;	01 - grant	

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (EUR)
1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară			(vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;		

¹⁹ Not relevant for CF

²⁰ Not relevant for CF

Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate

Obiectiv Specific FEDR/FC (vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;

1.1.1.2.1 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Text field [8 000]

Acțiunea 2.1 Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu

Romania a identificat ariile protejate din Rețeaua Natura 2000 cu scopul de a menține într-o stare de conservare favorabilă cele mai reprezentative tipuri de habitate (Anexa I Directiva Habitare) și de specii ale Europei (Anexa II Directiva Habitare și Anexa I Directiva Păsări).

Rețeaua Natura 2000 are 606 situri: 435 Situri de Importanță Comunitară (SCI)-uri și 171 Situri de Protecție Specială Avifaunistică (SPA-uri), ceea ce reprezintă 22,8% din suprafața teritoriului național, adică 6.058.681 ha, din care 4.650.181 ha SCI-uri și 3.874.645 ha SPA-uri, cu o suprapunere de 2.466.849 ha²¹.

La nivelul rețelei Natura 2000, 54,4% din suprafața SCI-urilor și 40% din suprafața SPA-urilor este ocupată de terenuri cu categoria de folosință pădure; zonele cu vegetație de arbuști și pășuni acoperă 18,5% în SCI și 19,8% în SPA, iar categoria de folosință de terenuri arabile acoperă 5,4% în SCI și 14,5% în SPA. Zonele construite în Natura 2000 ocupă 0,73% SCI și 0,95% SPA.

În prezent sunt aprobate planuri de management pentru 310 dintre sit-urile Natura 2000 (pentru 224 SCI și 86 SPA), din cele 606 necesare pentru a acoperi toată rețeaua, ceea ce înseamnă că 51% din siturile Natura 2000 au planuri de management (51.49% din SCI-uri beneficiază de Planuri de management 50.29% din SPA-uri beneficiază de planuri de management). Cele mai multe planuri au fost aprobate în 2016-2017 (pentru 297 situri), prin urmare este prematură realizarea unei evaluări a rezultatelor procesului de implementare. Din datele existente rezultă un număr de 250 de planuri de management care necesită actualizare, în special ca urmare a expirării perioadei de valabilitate de 5 ani sau pentru a actualiza obiectivele specifice de conservare, acestea fiind propuse a fi finanțate prin PNRR.

Așadar, dintr-un număr de aproximativ 296 de situri Natura 2000 fără planuri de management, se preconizează că 288 de situri vor fi acoperite prin POIM, prin intermediul celor 243 de planuri în curs de elaborare în cadrul proiectelor aprobate, fiind nevoie de planuri pentru încă 8 situri.

De asemenea, prin POIM a fost aprobată implementarea de măsuri active de conservare pentru 33 situri, acoperind o suprafață de aproximativ 154.555 ha.

²¹ Cadrul prioritar de acțiune <http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/RO%20PAF.pdf>

În ceea ce privește ecosistemele degradate, întârzierea implementării acțiunilor din POIM a fost determinată de absența informațiilor privind inventarierea și cartarea acestora, deficiență care a fost soluționată prin studiul "Cartarea ecosistemelor naturale și seminaturale degradate" (2018)²². Studiul a identificat următoarele tipuri de ecosisteme degradate: forestiere, lacustre și ape curgătoare, pajiști și peșteri în suprafață de 1.787.499 ha. În POIM a fost deja identificat un portofoliu de proiecte, ceea ce va permite implementarea într-un ritm mai accelerat în PODD.

În vederea unui management eficient al rețelei Natura 2000 la nivel național se impune o întărire semnificativă a capacității administrative a ANANP, inclusiv a structurilor teritoriale astfel încât sistemul să devină operațional și să fie asigurat un management participativ al siturilor. Aceasta se va realiza exclusiv în cadrul unui plan integrat de înzestrare tehnică a Agenției Naționale pentru Aree Naturale Protejate și a structurilor sale teritoriale și numai în condițiile în care se demonstrează că finanțările acordate din PNRR și POIM 2014 – 2020 nu acoperă necesarul de finanțare.

În scopul asigurării unui management eficient al Rețelei Natura 2000 și ținând seama de măsurile necesare și nevoile de finanțare pentru punerea în aplicare a rețelei Natura 2000 la nivel național și a infrastructurii ecologice asociate identificate în Cadrul prioritar de acțiune, prin PODD se au în vedere următoarele **tipuri de intervenții/măsuri**:

- elaborarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000 și a Planurilor de acțiune pentru specii, ținându-se cont de ordinea cronologică a declarării acestora, prioritate la finanțare având planurile de management ale siturilor aflate în arealul proiectelor de infrastructură aflate în pregătire pentru finanțare;
- menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor prin măsuri de conservare specifice prevăzute în planurile de management ale siturilor Natura 2000/planuri de acțiune pentru specii, și după caz a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate, precum și asigurarea conectivității ecologice;
- îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor (ex. realizarea de studii științifice, documente strategice, baze de date) și consolidarea capacității de management a autorităților/instituții publice și administratorilor rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate de interes național (inclusiv prin cursuri de instruire și specializare/perfecționare).

În ceea ce privește asigurarea complementarității, PNRR va finanța exclusiv actualizarea planurilor de management pentru 250 situri Natura 2000 pre-identificate care necesită detalierea obiectivelor specifice de conservare pentru habitate și specii în conformitate cu abordarea metodologică agreată între Comisia Europeană și România în 2020, în timp ce prin Politica de Coeziune se va susține elaborarea de planuri de management noi, pentru siturile Natura 2000 fără plan de management și implementarea tuturor planurilor de management. De asemenea, complementaritatea finanțărilor se va realiza și în sprijinirea ecosistemelor degradate. În ceea ce privește componenta de consolidare a capacității tehnice a Agenției Naționale pentru Aree Naturale Protejate, complementaritatea cu dotări similare prevăzute în proiecte finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 și respectiv PODD 2021 – 2027 va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Beneficiari

1. Pentru elaborarea și implementarea planurilor de management: ANANP /Administratori ai ariilor naturale protejate pentru ariile care au structuri de administrare proprii/ ARBDD. Proiectele pot fi depuse în parteneriat cu alte entități de drept public

²² Realizat de către MMAP, ca parte a proiectului SIPOCA 22 "Dezvoltarea capacității administrative a Ministerului Mediului de a implementa politica în domeniul biodiversității"

sau privat (ex. Institute de cercetare, Universități, Muze, asociații profesionale și ONG-uri care să aibă prevăzut în actul constitutiv atribuții de protecția mediului și/sau protecția naturii),

Pentru ecosistemele degradate și serviciile furnizate în afara ariilor naturale protejate: administratori desemnați în condițiile legii și/sau proprietari ai suprafețelor de teren ce constituie ecosistem degradat aflat în proprietate publică. Proiectele pot fi depuse în parteneriat cu alte entități de drept public sau privat (ex. Institute de cercetare, ONG-uri).

2. Pentru planurile de acțiune pentru specii: MMAP. Proiectele pot fi depuse în parteneriat cu alte entități de drept public sau privat (ex. Institute de cercetare, Universități, Muze, asociații profesionale și ONG-uri care să aibă prevăzut în actul constitutiv atribuții de protecția mediului și/sau protecția naturii),
3. Pentru dezvoltarea capacității administrative și îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor : MMAP/ANANP/APM (numai în situația în care sunt necesare dotări suplimentare față de cele prevăzute în POIM și PNRR)/GNM/ARBDD/administratorii de parcuri/situri Natura 2000/alte arii naturale protejate.

Ațiunea 2.2 Îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive

În prezent Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) efectuează măsurători continue de dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), particule în suspensie (PM₁₀ și PM_{2.5}), benzen (C₆H₆), plumb (Pb), arsen (As), cadmiu (Cd), nichel (Ni), benzo(a)piren. În plus față de acești poluanți, Directiva NEC mai impune monitorizarea compușilor organici volatili-COVnm și amoniacului – NH₃, aceștia nefiind monitorizați în prezent prin RNMCA.

În România sunt amplasate 148 stații de monitorizare continuă a calității aerului, dotate cu echipamente automate pentru măsurarea concentrațiilor principalilor poluanți atmosferici. RNMCA cuprinde 41 de centre locale (aflate la Agențiile locale pentru Protecția Mediului) care colectează și transmit panourilor de informare a publicului datele furnizate de stații, iar după validarea primară le transmit spre certificare Centrului de Evaluare a Calității Aerului (CECA) din cadrul Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.

Sistemul de monitorizare permite autorităților locale pentru protecția mediului:

- să evalueze, să cunoască și să informeze în permanență publicul, alte autorități și instituții interesate, referitor la nivelul calității aerului;
- să ia, în timp util, măsuri prompte pentru diminuarea și/sau eliminarea episoadelor de poluare sau în cazul unor situații de urgență;
- să avertizeze și să protejeze populația în caz de urgență.

Ținând seama de cele prezentate mai sus, precum și de Rapoartele de Țară din 2019 și 2020, prin PODD vor fi finanțate intervenții/măsuri privind **dotarea RNMCA cu echipamente noi**, prin înlocuirea sau modernizarea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic, cu asigurarea complementarității investițiilor cu cele realizate prin POIM, astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE, conform prevederilor directivelor europene relevante.

Referitor la complementaritatea cu PNRR, investițiile realizate prin acest instrument au un scop mai limitat prin achiziția de analize pentru determinarea Black Carbon, de stații pentru determinarea nivelului de radioactivitate și de zgomot, cu scopul de a crește nivelul de cunoaștere a calității aerului, radioactivității mediului și a zgomotului ambiant. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol de verificare încrucișată cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene pentru POIM 2014 – 2020 și PODD 2021 – 2027.

Protocolul de verificare va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul PNRR pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă investițiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene

Beneficiar - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

Acțiunea 2.3 Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate

Conform Legii 74/2019, gestionarea siturilor contaminate din Romania reprezinta un process care se desfasoara in mai multe etape, astfel:

- Etapa I este etapa de identificare in care se realizeaza un prim inventar al siturilor potential contaminate la nivel judetean si national;
- Etapa II compusa din doua faze.
 - Faza 1 – investigarea preliminară in care se colectează date și informații disponibile privind siturile potențial contaminate si care oferă posibilitatea identificării surselor potențiale de contaminare, căi și receptori;
 - Faza 2 - investigare detaliată in care se desfasoara lucrari în scopul confirmării prezenței, tipului și concentrației poluanților având rolul de a determina necesitatea și potențialul remedierii.

In urma parcurgerii acestor etape se poate stabili care dintre siturile potential contaminate identificate in Etapa I se confirma ca fiind contaminate. La finalul acestei etape autoritatile de mediu definitiveaza inventarul (judetean si national) si prioritizeaza siturilor contaminate prin acordarea unui scor de risc pentru fiecare sit contaminat.

- Etapa III o reprezinta remedierea siturilor declarate contaminate.

Metodologia de investigare specifică setul de măsuri pentru: i) Identificarea și inventarierea siturilor potențial contaminate; ii) Investigarea preliminară a siturilor potențial contaminate; iii) Investigarea detaliată și evaluarea riscului și iv) realizarea listelor județene și a Inventarului național al siturilor potențial contaminate, siturilor contaminate și siturilor remediate. Metodologia clarifică, de asemenea, modelul conceptual al sitului, precizează responsabilitățile și procedurile în cazul siturilor potențial contaminate și contaminate orfane precum și procedura de acreditare a experților (persoane fizice și juridice) care desfășoară activități din domeniul gestionării siturilor potențial contaminate și a celor contaminate.

Informațiile rezultate în urma aplicării legislației naționale în domeniul gestionării siturilor contaminate, în etapele de inventariere și investigare este necesar a fi cumulate într-o bază de date la nivel național în sistem GIS care va reprezenta un instrument de lucru util autorității publice centrale și locale pentru protecția mediului care să stea la baza alegerii celor mai potrivite soluții în vederea remedierii acestora.

După realizarea inventarului național al siturilor contaminate și prioritizarea acestora conform scorului de risc acordat, agențiile județene de protecție a mediului decid remedierea siturilor declarate contaminate și notifică deținătorii acestora asupra obligației efectuării remedierii.

Scopul măsurilor din PODO este de a realiza, conform Legii 74/2019, primele două etape din procesul de gestionare a siturilor contaminate din România și de a oferi autorităților de mediu informațiile necesare (prin realizarea bazei de date și a platformei GIS) pentru a lua deciziile de remediere prevazute în etapa III. Totodată, vor fi sprijinite și măsuri de dezvoltare a capacității administrative a MMAP.

Prin PNRR nu sunt asigurate investitii in acest sector.

Beneficiari - Ministerul Mediului, Apelor si Pădurilor (MMAP)

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Text field [1 000]

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va beneficia de finanțare pentru cele 3 domenii, respectiv, biodiversitate, calitatea aerului și situri contaminate.

În ceea ce privește biodiversitatea, grupul țintă este mai extins, acesta fiind reprezentat și de ale autorități publice precum ANANP, ANPM, GNM, ARBDD, dar și administratori de parcuri/situri Natura 2000/alte arii naturale protejate, institute de cercetare, universități, muzee, asociații profesionale și ONG-uri care să aibă prevăzut în actul constitutiv atribuții de protecția mediului și/sau protecția naturii administratori desemnați în condițiile legii și/sau proprietari ai suprafețelor de teren ce constituie ecosistem degradat aflat în proprietate.

De asemenea, grupul țintă îl reprezintă populația României.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Text field [2 000]

În cadrul acestei priorități de investiții a PODD principiile privind egalitatea, incluziunea și ne-discriminarea vor fi respectate, urmărindu-se identificarea de soluții viabile și sustenabile privind diminuarea posibilelor inechități pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de suprafețele care cad sub incidența planurilor de management și a zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale identificate.

Implicarea echilibrată a femeilor experte din domeniile de referință în procesele de elaborare a planurilor de management și de identificare a zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale, precum și asigurarea în etapele de consultare publică a condițiilor de reprezentare echilibrată de gen inclusiv în vederea promovării considerentelor referitoare la impactul prezervării biodiversității din perspectiva de gen.

De asemenea, principiile privind egalitatea, incluziunea și nediscriminarea vor fi avute în vedere în planificarea și implementarea investițiilor privind monitorizarea calității aerului și cele privind investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

ITI, SUERD

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Text field [1 000]

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că beneficiari vor fi preponderent autoritățile publice, nu se vor utiliza instrumentele financiare ca formă de acordare a sprijinului financiar, granturile reprezentând singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.4. Indicators Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

1.1.1.1.3. Indicators

Table 2: Output indicators

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate 2.1 Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu	(vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;	FERD	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	<i>RCO 37</i>	Suprafața siturilor Natura 2000 care fac obiectul unor măsuri de protecție și de refacere	hectare	0	90.788

					Structuri cu rol în gestionarea rețelei Natura 2000 sprijinite	structuri	>0	649
					Planuri de management al siturilor Natura 2000 elaborate	planuri	>0	10
					Suprafața ecosistemelor degradate care fac obiectul unor măsuri de protecție și de refacere	hectare	0	41.902
				RCO39	Suprafața acoperită de sisteme de monitorizare a poluării aerului instalate	zone de calitate a aerului	0	205
					Situri potențial contaminate investigate detaliat	situri	0	1.183
				RCO 14	Instituții publice care beneficiază de	institutii publice	0	1

					sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale			

Table 3: Result indicators											
Priorit y	Speci fic objec tive	Fund	Cate gory of regio n	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Sou rce of dat a [20 0]	Com ment s [200]
Priori tatea 2. Prote cția mediu lui prin conse rvare a biodi versită ții, asigur area calităț ii aerul ui și	(vii) creșt erea prot ecție i și cons ervă rii natu rii, a biodi versi tății și a infra struc turii verzi ,	FERD	Mai dezv oltat ă Mai puți n dezv oltat ă		Suprafața siturilor Natura 2000 aflate în stare corespunzăt oare de conservare	hectare	0	2021	90.788		

remediere a siturilor contaminate 2.1 Conservarea biodiversității	inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;										
					Planuri de management al siturilor Natura 2000 aprobate	planuri	0	10			
					Suprafața siturilor Natura 2000 și a ecosistemelor aflate în stare corespunzătoare de conservare	hectare	0	41.902			
				RCR 11	Utilizatori de servicii, produse și procese digitale publice noi și optimizate	utilizatori/an	0	2021	1.269		

Table 4: Dimension 1 – intervention field					
Priority No	Fund	Category of region ²³	Specific objective	Code	Amount (EUR)
2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	(vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;	078 Protejarea, restaurarea și utilizarea durabilă a siturilor Natura 2000;	55.000.000
				079 Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul natural și resursele naturale, infrastructura verde și cea albastră	10.000.000
				080 Alte măsuri care vizează reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în domeniul conservării și restaurării zonelor naturale cu potențial ridicat de absorbție și stocare a dioxidului de carbon, de exemplu prin reumidificarea mlaștinilor, captarea gazelor provenite din depozitele de deșeuri	30.000.000
			(vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;	077 Măsuri privind calitatea aerului și reducerea zgomotului	25.000.000
			(vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii	073 Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	40.000.000

			verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;		
--	--	--	--	--	--

Table 5: Dimension 2 – form of financing					
Priority No	Fund	Category of region ²⁴	Specific objective	Code	Amount (EUR)
2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	(vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;	01 grant	160.000.000

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (EUR)

Prioritatea 3 Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

Obiectiv specific FEDR/FC (iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;

1.1.1.2.2 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Text field [8 000]

Acțiunea 3.1 Managementul principalelor tipuri de risc identificate în Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre

Pe baza pericolelor de inundații și a hărților de risc de inundații elaborate conform Directivei privind Inundațiile, Administrația Națională "Apele Române" a elaborat Planuri de Management a Riscului de Inundații (PMRI) pentru toate cele 11 Administrații Bazinale de Apă (ABA) și fluviul Dunărea. Principalul capitol al PMRI vizează măsurile propuse de Administrațiile Bazinale de Apă, care au ca scop reducerea riscului de inundații. Conform acestor documente strategice, măsurile privind gestionarea inundațiilor vor urmări 5 domenii de acțiune, respectiv: prevenire, protecție, pregătire, conștientizarea riscului la inundații, refacere/reconstrucție.

Proiectele finanțate prin PODD vor viza gestionarea inundațiilor și vor fi identificate și prioritizate pe baza planurilor de management a bazinelor hidrografice (PMBH) și planurilor de management a riscului la inundații (PMRI). În același timp, investițiile propuse pentru măsurile de prevenire a riscului la inundații vor contribui la limitarea efectelor altor fenomene specifice schimbărilor climatice, de exemplu, seceta hidrologică și pedologică sau alunecările de teren.

În mod complementar cu aceste proiecte, prin PNRR se vor finanța investiții care să sprijine adaptarea la schimbările climatice prin automatizarea și digitalizarea echipamentelor de evacuare și stocare a apei la acumulări pentru asigurarea debitului ecologic, creșterea siguranței alimentării cu apă a populației și reducerea riscului la inundații.

Conform Planului Național de Management al Riscurilor de Dezastre, un aspect punctual identificat în contextul riscului la inundații este **eroziunea costieră**. Astfel, estimările pentru următorii 50 de ani, în condițiile schimbărilor climatice care presupun o creștere a nivelului mediu al Mării Negre cu o medie anuală de 2-3 mm/an vor conduce la amplificarea fenomenului erozional și implicit la eventuale creșteri ale impactului negativ asupra litoralului. În acest sens, este importantă continuarea lucrărilor cu finanțare europeană aflate în desfășurare.

Seceta este un alt risc natural major determinat de un complex de condiții climatice, pedologice, fiziologice, caracterizat prin existența apei sub valorile optime.

Datele climatice înregistrate în ultimele decenii au arătat o încălzire progresivă a atmosferei, precum și o frecvență mai mare a evenimentelor extreme, alternanțele rapide ale valurilor de căldură severă, perioade secetoase și precipitații abundente. Astfel, în România,

temperatura medie anuală a aerului a crescut cu 0,6 ° C în ultimii 100 de ani.

Proiecțiile viitoare privind gradul de severitate a secetei, sugerează faptul că, în România secetele vor fi din ce în ce mai intense, în condițiile semnalului încălzirii globale, mai ales pentru bazine hidrologice din sudul, sud-estul și estul României (<600 m³ de apă / ha – seceta pedologică extremă și severă). Pentru viitorul apropiat (2021-2050), la nivelul României, rezultatele experimentelor numerice cu modele climatice indică, față de intervalul de referință (1961-1990) o creștere medie a temperaturii lunare în cea mai caldă luna a anului cu peste 4°C și o reducere medie a cantității lunare de precipitații de până la 15%, în timpul verii, în cel mai pesimist scenariu.

Astfel, există risc de deșertificare în sudul și estul României, unde studiile recente au generat avertismente serioase conform cărora 13 județe (Timiș, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Constanța, Ialomița, Brăila, Tulcea, Galați și Vaslui) se confruntă cu acest risc ceea ce justifică nevoia de investiții pentru reducerea riscului deșertificării.

În ceea ce privește monitorizarea secetei, Administrația Națională de Meteorologie derulează un program special de agrometeorologie la 66 stații la nivel național, din totalul de 166 stații din rețeaua națională de stații meteorologice de suprafață. Pentru a se asigura o monitorizare eficientă a fenomenului de secetă și un grad de acuratețe crescut al alertelor privind dinamica, extinderea și intensitatea secetei în România, se impune creșterea numărului de observații și măsurători agrometeorologice la nivel național/regional cu cel puțin 98 de stații noi de măsurare a umidității solului, precum și elaborarea de produse tematice și aplicații software privind intensitatea și dinamica fenomenului de secetă la nivel național/regional. În plus, prin PNRR se va asigura extinderea rețelei naționale de observații din cadrul Sistemului Meteorologic Integrat Național (SIMIN) cu 300 de stații meteorologice automate și autonome de suprafață și 100 de stații agrometeorologice, în scopul creșterii capacității de avertizare a populației cu privire la fenomenele de vreme severă imediată (de tip nowcasting) și a gradului de realizare al prognozelor meteorologice, ceea ce va duce la diminuarea sau prevenirea efectelor acestor fenomene.

Totodată, implementarea Directivei Inundații – ciclul III de raportare impune adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor și al managementului riscului la inundații.

Având în vedere cele menționate, investițiile din PODD vor viza managementul riscurilor generate de inundații, eroziune costieră și secetă și reducerea impactului acestora asupra populației, proprietății și mediului, prin următoarele **tipuri majore de intervenții/măsuri**:

- amenajarea complexă a bazinelor hidrografice prin utilizarea cu preponderență a infrastructurii verzi, adaptarea/reabilitarea infrastructurii existente de gospodărire a apelor și îmbunătățiri funciare, toate acestea prin măsuri adaptate la practicile UE, la cele promovate pentru realizarea obiectivelor Pactului Verde European, inclusiv cele privind asigurarea conectivității laterale și/sau transversale a râului;
- continuarea acțiunilor specifice de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere aflate în derulare;
- dezvoltarea infrastructurii de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe (inundații și secetă), inclusiv sisteme și infrastructuri de comunicații și tehnologia informației, pentru evaluarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale, precum și activități în scopul conștientizării publice;
- consolidarea capacității administrative pentru asigurarea implementării directivelor europene aplicabile în domeniu.

În implementarea măsurilor menționate, se vor utiliza soluții bazate pe infrastructura verde pentru prevenirea inundațiilor și reducerea impactului secetei.

Având în vedere experiența anterioară a POIM, AM va continua să ofere sprijin pentru pregătirea proiectelor în domeniu, să pună la dispoziție ghiduri sau metodologii specifice privind condițiile de finanțare care să asigure alinierea completă cu prevederile directivelor sectoriale, să încurajeze dialogul cu toți factorii interesați, inclusiv cu ONG-urile, pentru a asigura transparența măsurilor finanțate.

Potențiali **beneficiari** sunt: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Administrația Națională Apele Române (ANAR) (în cazul capacității administrative numai în situația în care se justifică dotări suplimentare față de PNRR), Administrația Națională de Meteorologie, ROMSILVA, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, parteneriate între instituțiile publice centrale cu rol în gestionarea inundațiilor și după caz, Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS), precum și cu ONG-urile și alte structuri cu o anumită specializare în domeniul ecologic, care pot să asigure expertiza necesară pentru implementarea măsurilor de tip non-structural, APL.

Acțiunea 3.2 Îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc

În ceea ce privește **managementul riscurilor**, este în continuare nevoie de investiții în vederea asigurării unei societăți reziliente la riscuri și dezastre și adaptată la realitatea operațională. Astfel, sunt necesare investiții ținând seama de nevoia comunității de a se adapta și recupera după un dezastru prin menținerea și reabilitarea structurilor și funcțiilor sale esențiale.

Astfel, investițiile din PODO care vizează sistemul de management al riscurilor, au ca obiectiv principal dezvoltarea a 5 direcții de acțiune, respectiv: prevenire, pregătire, răspuns, reziliență și asigurarea funcționării rețelelor de comunicare și informatice pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și criză. Aceste investiții sunt interdependente între ele cât și cu proiectele implementate prin POIM în perioada de programare financiară 2014-2020.

Prevenire:

Prin intermediul acestei direcții de acțiune, IGSU intenționează dezvoltarea/ construirea Centrului Național pentru Securitate la Incendiu și Protecție Civilă care să fie acreditat RENAR și notificat la UE. Necesitatea realizării acestui laborator derivă din crearea facilităților necesare stabilirii performanțelor la foc a produselor de construcții, contribuția la creșterea nivelului de securitate la incendiu, crearea unui mediu propice pentru producători în determinarea facilă a criteriilor de performanță la foc a produselor proprii, stimularea mediului de afaceri în domeniu în ceea ce privește dezvoltarea sau crearea de noi facilități de producție, determinarea performanței la foc a unor produse pentru construcții în urma unor incendii produse și determinarea contribuției lor la dezvoltarea și propagarea incendiului, sprijinirea activității de supraveghere a pieței prin crearea posibilității stabilirii performanței la foc a unor produse susceptibile a fi neconforme față de performanța declarată, facilitarea clarificării unor situații litigioase determinate de susceptibilitatea utilizării unor produse neconforme la foc, posibilitatea efectuării determinărilor necesare în stabilirea cauzelor producerii și propagării incendiilor.

Pregătire:

Prin concepția de pregătire a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) sunt stabilite specializările necesare îndeplinirii tipurilor de misiuni din competență, care necesită o rețea de 21 centre de pregătire, dintre care până la finalul perioadei de programare 2014-2020 vor fi realizate 5, reprezentând 23% din necesar. Din această perspectivă, pentru perioada de programare 2021-2027, IGSU vizează realizarea încă 4 centre de pregătire constând în dezvoltarea de infrastructură, atât pentru echipamentele specifice de pregătire cât și administrativă (cazare, hrănire, etc). Centrele vor fi destinate atât pregătirii și evaluării competențelor personalului profesionist aparținând IGSU, asigurând în același timp și pregătirea celorlalte instituții care asigură funcții de sprijin pe timpul situațiilor de urgență, respectiv pregătirea voluntarilor cooptați de IGSU prin programul „Fii voluntar”. Pregătirea se va axa pe toate tipurile de risc identificate în

evaluarea națională.

Răspuns:

Direcția de acțiune „răspuns” vizează investiții în construirea a 100 de subunități de intervenție, dezvoltarea infrastructurii aeriene precum și continuarea procesului de dotare cu mijloace tehnice și echipamente multirisc.

Unul din principalele puncte slabe identificate în analiza SWOT din cadrul Strategiei de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru perioada 2016-2025 îl reprezintă timpul de răspuns. Astfel, dintr-o analiză la nivel național a valorilor timpilor de intervenție, a rezultat că pentru un număr de 2.639 localități valoarea timpului de răspuns la intervenții este mai mare de 20 minute. Pentru a minimiza timpii de intervenție și astfel a diminua rata mortalității, valoarea pagubelor și consumul de resurse la intervenție, prin PODD se are în vedere construirea a 100 de subunități noi, cu infrastructura aferentă, dispuse astfel încât să se optimizeze timpul de răspuns.

Dezvoltarea infrastructurii de aviație constă în construcția/ reabilitarea a 5 Unități Speciale de Aviație din subordinea IGAv li constă în construcția/reabilitarea hangarelor de aviație, a unor platforme de aterizare/ decolare/ staționare a elicopterelor respectiv a spațiilor administrative), toate acestea conducând la reducerea timpului de răspuns în situații de urgență.

Investițiile propuse în direcția de acțiune „răspuns” vor contribui la consolidarea capacității de răspuns la dezastre și evenimente HILP (High Impact Low Probability). În ceea ce privește continuarea procesului general de dotare a IGSU, este imperios necesară mențiunea că potrivit analizei situației logistice a IGSU la nivelul anului 2022, aproximativ 20 % din tehnica de intervenție va avea durata normată de viață consumată la finalul anului 2023, ajungând uzate din punct de vedere fizic și moral, motiv pentru care în perioada de programare 2021-2027 trebuie continuat procesul de dotare cu mijloace tehnice și echipamente. Necesitatea continuării procesului de dotare cu mijloace tehnice și echipamente a fost subliniată inclusiv în documentele aferente proiectului major VIZIUNE 2020, finanțat prin intermediul Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, aprobat de Comisia Europeană.

Logistică/Rezilienta:

Pentru asigurarea unui grad ridicat de reziliență și pentru soluționarea neajunsurilor în ceea ce privește depozitarea anumitor categorii de echipamente/ medicamente și bunuri esențiale este imperios necesară construcția a 7 baze logistice, dispuse strategic la nivelul celor 7 regiuni de dezvoltare, în apropierea celor mai importante căi de comunicații rutiere din țară, dar și în apropierea frontierelor naționale, pentru stocarea de medicamente, echipamente și tehnică medicală de primă necesitate destinată situațiilor de urgență pentru rezerva operativă a IGSU, în scopul asigurării unei distribuții facile și optime la nivel regional în situații de risc și urgență.

Asigurarea funcționării rețelelor de comunicare și informatice pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și criză:

Totodată, prin PODD se vor continua investițiile demarate prin POIM care vizează asigurarea funcționării rețelelor de comunicații și informatice pentru Sistemul național de management al situațiilor de urgență (SNUAU). Acest sistem reprezintă instrumentul care conectează toate agențiile specializate de intervenție la o platformă unică, integrată, care asigură un mediu comun de cooperare, realizând o imagine unitară asupra resurselor puse la dispoziție pentru prevenire și intervenție, cât și planuri de acțiune specifice fiecărei agenții. SNUAU necesită o permanentă dezvoltare și modernizare, în vederea îmbunătățirii continue a interoperabilității structurilor cu atribuții în domeniul prevenirii și gestionării situațiilor de urgență.

De asemenea, se vor pune în practică investițiile privind dezvoltarea infrastructurii de comunicații de fibră optică gestionate de STS pentru care a fost asigurată pregătirea documentației tehnico-economice prin POIM, precum și dezvoltarea rețelei de comunicații mobile critice în standard 3GPP pentru autoritățile cu atribuții în managementul riscurilor în situații de urgență.

Ținând seama de cele de mai sus, **tipurile majore de intervenții/măsur**i au în vedere **sprijinirea măsurilor pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională**.

Beneficiari ai masurilor vor fi MAI/ IGSU și structurile cu atribuții în managementul situațiilor de urgență și asigurarea funcțiilor de sprijin, Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS).

În ceea ce privește complementaritatea cu PNRR, de precizat este că PODD va finanța infrastructura verde, inclusiv prin modernizarea și adaptarea unor infrastructuri existente, în vederea gestionării riscului de inundații cu scopul protejării persoanelor, infrastructurii și obiectivelor socio-economice localizate în zonele de risc, precum și pentru protejarea mediului și biodiversității prin măsuri ecologice relevante, în special cele privind deplasarea ihtiofaunei, și prin măsuri pentru asigurarea debitului ecologic.

Intervențiile PNRR sunt de tip no regret față de intervențiile complexe de tipul infrastructurilor verzi din PODD și vizează reabilitarea liniilor de apărare existente în conformitate cu Directiva Inundații, un program de reabilitare structurală și de automatizare a echipamentelor hidromecanice pentru o serie de baraje identificate, precum și dotarea adecvată a administrațiilor bazinale (ABA) pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență. PODD va finanța în mod excepțional măsuri pentru consolidarea capacității administrative pentru asigurarea implementării directivelor europene aplicabile în domeniu (de ex. instruiri/perfecționări/studii) ca parte a proiectelor de investiții.

În mod similar, PODD va contribui la dezvoltarea rețelei naționale de observații meteorologice preponderent pentru monitorizarea riscului de secetă în timp ce investițiile din PNRR au rolul de creștere a capacității de avertizare a populației cu privire la fenomenele de vreme severă imediată (de tip nowcasting).

În ceea ce privește riscul la cutremure, risc major identificat în evaluarea națională a riscurilor și în Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre, acesta va fi adresat în POR-uri.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Text field [1 000]

Grupul țintă este reprezentat de populația din centrele urbane și rurale, la nivel național, care sunt expuse riscurilor generate de schimbările climatice, iar în cazul eroziunii costiere de populația din localitățile litorale.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Text field [2 000]

În demersul de planificare și implementare a investițiilor propuse în cadrul acestei priorități, autoritățile și instituțiile de resort vor avea o abordare integratoare în ceea ce privește aplicarea principiului egalității de șanse și de gen. Implementarea intervențiilor vizate se va face cu respectarea legislației naționale și comunitare în ceea ce privește egalitatea de șanse și de gen, urmărindu-se investiții care să nu țină cont de diferențe de gen, să combată discriminarea și să promoveze relațiile echitabile între femei și bărbați.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Text field [1 000]

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că beneficiari vor fi autoritățile publice, nu se vor utiliza instrumentele financiare ca formă de acordare a sprijinului financiar, granturile reprezentând singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.5. Indicators Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

1.1.1.1.4. Indicators

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 3 Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor 3.1 Managementul principalelor tipuri de	(iv) (iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	RCO 25	Lucrări noi sau de consolidare pentru protecția împotriva inundațiilor în zonele de coastă, pe malurile râurilor și ale lacurilor	Km	0	391

risc identificate în Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre	dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;				Numărul barajelor reabilite	Baraje	0	8
		FEDR	Mai puțin dezvoltată	RCO 24	Investiții în sisteme noi sau optimizate de monitorizare, de pregătire, de alertă și de reacție în caz de dezastre naturale	Euro	0	57.500.000
Prioritatea 3 Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor 3.2 Îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc	(iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;	FEDR	Mai puțin dezvoltată		Lungime de plajă și/sau faleză protejată	Km	4,5	9
					Centrul Național pentru Securitate la Incendiu și Protecție Civilă	centru	0	1
					Număr de noi centre de pregătire pentru situații de urgență	centre	0	4
					Număr subunități de intervenție noi	Subunități de intervenție	0	100
					Unități speciale de aviație noi/reabilitate	Unități	0	5
					Investiții în mijloace tehnice și echipamente de	Euro	0	

					răspuns la situații de urgență			
					Număr baze logistice de depozitare	Baze logistice	0	7
					Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale	Instituții publice	0	2

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 3 Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor 3.1 Managementul principalelor tipuri de risc identificate în Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre	(iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;	FED R	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	RCR35	Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	persoane	0	2020	24.540		

		FED R	Mai dezvoltat ă Mai puțin dezvoltat ă	RCR 37	Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva dezastrelor naturale legate de climă (altele decât inundațiile sau incendiile de vegetație)	persoane	0		51.476		
Prioritatea 3 Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor 3.2 Îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc		FED R	Mai puțin dezvoltat ă		Centrul Național pentru Securitate la Incendiu și Protecție Civilă acreditat RENAR	Persoane	0		1		
					Numărul de localități în care valoarea timpului de răspuns la intervenții este mai	localități	2.639				

					mare de 20 minute						
--	--	--	--	--	----------------------	--	--	--	--	--	--

Table 4: Dimension 1 – intervention field

Priority No	Fund	Category of region ²⁵	Specific objective	Code	Amount (EUR)
3. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	(iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;	058 Măsurile de adaptare la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: inundații și alunecări de teren (inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice)	250.000.000
				059 Măsurile de adaptare la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: incendii (inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice)	30.000.000

				060 Măsurile de adaptare la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: altele, de exemplu furtuni și secetă (inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice)	90.000.000
				061 Prevenirea și gestionarea riscurilor naturale care nu au legătură cu clima (de exemplu cutremurele) și ale riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu accidente tehnologice), inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice	55.000.000
				064 Gospodărirea apelor și conservarea resurselor de apă (inclusiv managementul bazinelor hidrografice, măsuri specifice de adaptare la schimbările climatice, reutilizare, reducerea scurgerilor)	15.000.000

Table 5: Dimension 2 – form of financing

Priority No	Fund	Category of region ²⁶	Specific objective	Code	Amount (EUR)
3. Promovarea adaptării la	FEDR	Mai dezvoltată		01 Granturi	440.000.000

schimbările climatice și managementul riscurilor		Mai puțin dezvoltată			
--	--	----------------------	--	--	--

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority No	Fund	Category of region	Specific objective	Code	Amount (EUR)

Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

2.1.1.2. Specific objective¹ (repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance)

Obiectiv Specific (i) promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

2.1.1.2.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Text field [8 000]

Ațiunea 4.1. Îmbunătățirea eficienței energetice

Potrivit Raportului Comisiei privind progresul înregistrat de Statele Membre în implementarea Directivei privind Eficiența Energetică din 14 octombrie 2020 (COM (2020) 954 final)²⁷, România îndeplinise în anul 2018 doar 23% din economiile de energie necesare pentru îndeplinirea țintelor fixate de Directivă pentru anul 2020.

Mai mult, potrivit PNIESC, România ar trebui să ajungă la o reducere anuală a consumului de energie finală echivalent cu cca. 1,83 mil. tep la finalul anului 2030 comparativ cu media consumului final înregistrat în perioada 2016-2018, prin noi măsuri în perioada 2021-2030. Conform PNAEE IV (Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice), sectorul industrial a produs economii echivalente de 1,330 Mtep în perioada 2014-2020, echivalent cu o reducere anuală de 0,190 Mtep. Sectorul industrial va trebui însă să atingă un ritm

²⁷ [progress report towards the implementation of the energy efficiency directive com2020954.pdf \(europa.eu\)](https://progress-report-towards-the-implementation-of-the-energy-efficiency-directive-com2020954.pdf)

anual de economie de energie de cca. 0,6 Mtep în perioada 2021-2030, potrivit proiecțiilor PNIESC. Având în vedere ponderea consumului final de energie în industrie (28% în 2017)²⁸; din care peste cca. 770 de companii cu un consum final mai mare de 1.000 tep/an²⁹.

Prin POIM 2014-2020, Axaprioritară 6 - Obiectivul specific 6.2, sunt finanțate proiecte ce vizează reducerea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali (respectiv implementarea unor sisteme de monitorizare a consumului de energie la consumatorii industriali. Continuarea investițiilor în cadrul PODD, prin finanțarea de măsuri de reducere a pierderilor de energie identificate prin instrumentele implementate în cadrul POIM asigură o eficientizare energetică la nivelul întreprinderilor din industrie, recunoscând astfel dificultățile pe care le are România în a eficientiza energetic sectorul industrial. Aceeași provocare este observată și în Planul Național pentru Redresare și Reziliență, prin care sunt alocate 64 de milioane de euro pentru investiții ce urmăresc reducerea consumului de energie, dezvoltarea sistemelor de digitalizare a măsurării consumului de energie și creșterea consumului din producția proprie de energie și energie termică. Cei 64 de milioane de euro vor finanța 50 de proiecte de eficiență energetică în industrie, prin care să se obțină o reducere de cel puțin 30% a emisiilor indirecte și directe de GES în comparație cu emisiile ex-ante.

Întrucât PNRR vizează finanțarea a doar 50 de proiecte de eficiență energetică (atât întreprinderi mari, cât și IMM-uri), PODD va putea completa această inițiativă vizând finanțarea unor proiecte ce au drept obiectiv creșterea eficienței energetice în IMM-uri și în întreprinderile Mari prin intermediul producției de energie solară și eoliană exclusiv pentru consumul propriu. Astfel, acțiunile sprijinite vor contribui atât la realizarea țintelor privind eficiența energetică în industrie, cât și la creșterea ponderii energiei din surse regenerabile prin dezvoltarea facilităților de producție a energiei electrice de către consumatorii industriali (cu un consum mai mare de 1.000 tep/an). Totodată, utilizarea SER la nivelul întreprinderii duce la scăderea dependenței de SEN, creșterea siguranței în alimentare precum și diversificarea mixului energetic la nivelul întreprinderii. De asemenea crește competitivitatea întreprinderii prin extinderea componentei de energie verde în cadrul produsului finit. Prin replicabilitate, acest tip de proiect duce la creșterea stabilității SEN prin reducerea presiunii pe rețea, creșterea ponderii RES în mixul energetic național precum și reducerea utilizării combustibililor fosili.

În acest sens, **intervențiile/măsurile propuse** privind sprijinirea marilor întreprinderi, respectiv a IMM-urilor, în acțiunile de îmbunătățire a eficienței lor energetice contribuie la atingerea țintei de economii de energie menționată mai sus. Acestea vor fi realizate prin intermediul instrumentelor financiare (posibil IF cu parte de grant,) și se referă la creșterea eficienței energetice inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie .

Sunt excluse de la sprijinul acordat prin PODD investițiile destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE.

Complementaritatea cu PNRR în domeniul eficienței energetice este asigurată, având în vedere că PODD sprijină eficiența energetică a întreprinderilor prin producția de energie solară și eoliană exclusiv pentru consumul propriu, iar PNRR finanțează eficiența energetică în sectorul industrial pentru cel puțin 50 de proiecte, care urmează să fie monitorizate printr-o platformă IT pentru centralizarea și analiza consumului național de energie. În plus, PNS va acorda sprijin pentru investiții la nivelul microîntreprinderilor din sectorul neagricol din mediul rural, ca acțiune eligibilă în cadrul proiectelor pentru eficiență energetică, dar și sprijin pentru eficiență energetică în cadrul investițiilor la nivel de ferme, unități de procesare; De asemenea, PNS va susține investițiile privind eficiența energetică la nivelul IMM-

²⁸ Raportul privind progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor naționale de eficiență energetică al ANRE - aprilie 2019: [Rapoarte privind progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor naționale de eficiența energetică \(anre.ro\)](https://anre.ro/rapoarte-progresul-inregistrat-in-indeplinirea-obiectivelor-naționale-de-eficienta-energetica)

²⁹ Număr de consumatori finali de energie cu consum anual mai mare de 50.000 tep/an: 37 (3%) Ø număr de consumatori finali de energie cu consum anual între 5.000 și 50.000 tep/an, 87 (15%) Ø număr de consumatori finali de energie cu consum anual între 1.000 și 5.000 tep/an: 544 (39%)

urilor din sectorul agricol și agro-alimentar ca parte din proiectul de bază, iar PAP va susține investițiile pentru eficiență energetică a IMM din sectorul pescăresc în cadrul proiectelor de modernizare a acestora.

Potențiali beneficiari

- IMM-uri
- Întreprinderi mari, societăți comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an (definite conform Legii 141/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare).

Ațiunea 4.2. Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice

Infrastructura Sistemelor de Alimentare Centralizată cu Energie Termică (SACET) reprezintă un ansamblu tehnologic și funcțional ce cuprinde totalitatea construcțiilor, instalațiilor, echipamentelor, dotărilor specifice precum și mijloacele de măsurare din sistem prin care se realizează serviciul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice (căldură și apă caldă) către consumatori, în condiții de eficiență și standarde de calitate, inclusiv conformare la cerințele privind protecția mediului.

SACET-urile înregistrează importante pierderi energetice determinate de o serie de factori, printre care și vechimea conductelor care generează în consecință un număr mare de avarii/an.

Conform Anexei D, investițiile în sistemele de încălzire centralizată pentru îmbunătățirea serviciilor de încălzire și dezvoltarea sistemelor de răcire centralizată pot contribui în mod semnificativ la creșterea eficienței energetice și pot sprijini tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Raportul anual al Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) pentru anul 2020 constată mai multe probleme la nivel național în ceea ce privește sistemele de producere a energiei termice în sistem centralizat printre care cele mai importante sunt pierderile substanțiale din rețelele de transport și distribuție a energiei termice (energia produsă în 2020 este de 14.080.217 MWh, iar energia termică vândută este de 9.887.516 MWh), pierderi suportate de consumatorul final prin prețul de furnizare mare, volumul redus de investiții în infrastructura SACET care conduce de asemenea la lipsa continuității în furnizarea energiei termice și la nerespectarea parametrilor de calitate a agentului termic furnizat.

Prin Planul Național pentru Redresare și Reziliență, România și-a asumat drept obiectiv de reformă decarbonarea sectorului de încălzire-răcire și creșterea competitivității în acest sector reluând concluziile expuse mai sus de această dată în ceea ce privește capacitățile de generare de energie termică pe cărbune care se află într-o stare economică precară (ex: Deva, Craiova, Motru). Planul identifică drept provocări insuficientul sprijin acordat atât cogenerării de înaltă eficiență la scară municipală, cât și sistemelor descentralizate de încălzire/răcire din surse regenerabile.

De asemenea, Municipality Motru este în prezent furnizor de agent termic și apă caldă menajeră, a cărei producție este bazată pe cărbune și păcură, pentru aproape 4.400 de apartamente, 124 de agenți economici și 14 instituții publice. Societatea se află într-o stare economică precară datorată, în primul rând, includerii acesteia în schema de comercializare a certificatelor de carbon. Societatea a primit avizul ANRE pentru montarea unei instalații de evacuare a zgurii și cenușii care, deși va reduce emisiile de carbon ale centralei, nu va

contribui la realizarea tranziției către un alt tip de combustibil mai puțin poluant. Situația UAT Motru, menționată și în PNRR, arată necesitatea municipiului MOTRU de a investi în cazane și sisteme de încălzire cu ardere pe bază de gaze naturale pentru locuințe și clădiri, care înlocuiesc instalațiile pe bază de cărbune, turbă, lignit sau șisturi bituminoase.

Astfel, în cadrul PODD, va fi finanțată și înlocuirea centralei de producere a energiei termice pe bază de cărbune și păcură cu o centrală în cogenerare de înaltă eficiență pe bază de gaz natural în municipiul Motru

Totodată, prin PODD se au în vedere și finanțarea sistemelor de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, respectiv rețelele de termoficare, inclusiv punctele termice. Punctul termic este un grup de dispozitive, situate într-o încăpere separată, care include elemente ale echipamentelor termice. Asigură conectarea la rețeaua termică a acestor unități, transformarea acestora, gestionarea modurilor de consum de căldură, eficiența, distribuția pe tipuri de consum de lichid de răcire și reglarea parametrilor acestuia. Practic, punctul de căldură asigură schimbul de căldură, permițând ca parametrii de căldură (în principal, temperatura) să fie reduși din rețeaua de transport, permițând astfel distribuirea căldurii către consumator prin rețeaua de distribuție. Nu există un proces de generare de căldură în punctele termice, deoarece nu există un arzător în punctul termic. Un anumit punct termic ar putea fi în viitor transformat în centrale electrice locale de generare a căldurii, dar nu este cazul investițiilor propuse prin PODD.

Astfel, în ceea ce privește rețelele termice din sistemele de alimentare cu energie termică, se va asigura prioritate la finanțare proiectelor începute în perioada de programare 2014-2020, în vederea continuării acestora, , iar noi proiecte vor fi dezvoltate în măsura în care vor mai exista resurse financiare disponibile. Noile investiții în sistemele urbane de termoficare vor fi analizate, de la caz la caz, în funcție de situația financiară a fiecărui sistem și sustenabilitatea sa economică, selecția spre finanțare urmând a se limita la sistemele care demonstrează sustenabilitatea investiției și a sistemului și la sistemele pentru care este necesară continuarea investițiilor în coerență cu investițiile realizate în perioada 2014-2020.

Luând în considerare aspectele mai sus menționate precum și prevederile prezentate în documentele europene, precum și țintele asumate de România la nivelul PNIESC, au fost identificate următoarele intervenții/măsuri:

1. Modernizarea termoficării urbane, în scopul înlocuirii sistemelor de încălzire cu ardere pe bază de combustibili fosili solizi.
2. Modernizarea/extinderea rețelelor termice primare și secundare din sistemele de alimentare cu energie termică, inclusiv a punctelor termice;

Complementaritatea cu PNRR este asigurată având în vedere că prin acest instrument se finanțează capacități noi de producție pe gaz, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică în termoficarea urbană, în vederea realizării unei decarbonizări profunde, în timp ce prin PODD se finanțează preponderent rețele de termoficare.

Potentiali beneficiari: UAT-uri, concesionari serviciu public de termoficare urbană

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Text field [1 000]
Populația României

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Text field [2 000]

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Text field [1 000]

2.1.1.2.2. Indicators Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)

1-Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.1.1. Îmbunătățirea eficienței energetice	(i) promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	FEDR FC	Mai dezvoltate Mai puțin dezvoltate						

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPRTable 3:

Result indicators

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
1-Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și	(i)promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de	FEDR FC	Mai dezvoltate Mai puțin dezvoltate								

<i>reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i> <i>Acțiunea 1.1. Îmbunătățirea eficienței energetice</i>	<i>gaze cu efect de seră</i>										

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programme resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF) Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ³⁰	Code	Amount (EUR)
Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. 1.	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	038 - Eficiență energetică și proiecte demonstrative în IMM-uri și măsuri de sprijin	18.000.000
			048 - Energie din surse regenerabile: energia solară	50.000.000
			039 - Eficiență energetică și proiecte demonstrative în întreprinderi mari și măsuri de sprijin	20.000.000
			047 Energie din surse regenerabile: energia eoliană	10.000.000
			052 Alte forme de energie din surse regenerabile (inclusiv energia geotermică)	17.000.000

	FC	N/A	054- Cogenerare de înaltă eficiență, încălzire și răcire centralizate	200.300.000
			056 Înlocuirea sistemelor de încălzire pe bază de cărbune cu sisteme de încălzire pe bază de gaz, în scopul atenuării schimbărilor climatice	10.000.000

Table 5: Dimension 2 – form of support

Priority No	Fund	Category of region ³¹	Code	Amount (EUR)
Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	01 – grant 03 - Sprijin prin instrumente financiare: împrumut 04 - Sprijin prin instrumente financiare: garanții	115.000.000
	FC		01 – grant	210.300.000

¹ In case resources under the specific objective set out in point (l) of Article 4(1) ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) ESF+ Regulation

2.1.1.2.3. Indicative breakdown of the programme resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

2.1.1.3. Specific objective¹ (repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance)

Obiectiv specific FEDR/FC (ii) promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia

1.1.1.2.3 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Text field [8 000]

Acțiunea 4.3. Promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă

În domeniul energiei regenerabile, Raportul de țară 2020 subliniază că în pofida ponderii ridicate a energiei din surse regenerabile, producția de energie electrică rămâne sursa cea mai importantă de emisii de gaze cu efect de seră (GES). Deși noile capacități de producție de energie (în special electrică) din surse regenerabile au dus la scăderea emisiilor, sectorul energetic reprezenta în continuare 30% din totalul emisiilor de GES în 2017. Conform aceluiași raport, principalul sector responsabil de poluarea atmosferică (NO_x, SO_x) este în continuare sectorul energetic. Astfel, creșterea ponderii de energie regenerabilă utilizată în special în alimentarea cu energie termică a locuințelor (prin facilitarea încălzirii centralizate) ar putea contribui în mod semnificativ și la creșterea calității aerului.

Potrivit PNIESC, cantitatea de energie regenerabilă utilizată în termoficarea centralizată, având ca sursă energia geotermală, este proiectată să crească de la 360 MWh în 2018 la 523 MWh la nivelul anului 2030 și este subliniat de asemenea potențialul biogazului în restructurarea sistemelor termice în zonele în care există potențial agricol.

Mai mult, în sectorul de încălzire și răcire consumul final de energie din surse regenerabile este reprezentat aproape în totalitate, în prezent, de consum de biomasă (lemne de foc, deșeuri agricole).

Totodată, în contextul strategiilor de tip „Smart City” în curs de elaborare, autoritățile locale au planificate o serie de proiecte orientate către producerea de energie electrică și termică din surse regenerabile, utilizând panouri fotovoltaice, panouri solare termice sau biomasă..

Complementarități

Prin Planul Național de Redresare și Reziliență vor fi acordate finanțări pentru instalarea de noi capacități de producere a energiei din surse regenerabile (950 MW) – eolian și solar, proiectată a livra exclusiv energie electrică în SEN (Sistemul energetic național).

Luând în considerare dificultățile României de a restrucutra sistemele de termoficare a locuințelor subliniate și în Raportul de țară 2020, țintele asumate de România privind energia regenerabilă în termoficarea centralizată și accesul la biomasă (cu respectarea condițiilor de sustenabilitate), și complementaritățile cu PNRR, prin PODD se are în vedere continuarea finanțării proiectelor mature aflate în lista de proiecte eligibile/aprobate pentru perioada de programare 2014-2020, iar noi proiecte vor fi dezvoltate în măsura în care vor mai exista resurse financiare disponibile. Proiectele vor avea în vedere producerea energiei termice din biomasă/biogaz și apă geotermală. Aceste proiecte asigură distribuția cât mai aproape de cosumator, inclusiv prin finanțarea dezvoltării/modernizării rețelelor de distribuție a energiei termice pentru facilitarea evacuării căldurii.

Pentru investițiile în producția de energie regenerabilă, complementaritatea este asigurată ținând seama că prin PODD se vor finanța în principal proiecte mature/aprobate din POIM 2014-2020.

Potentiali beneficiari: Unități administrativ teritoriale în raza cărora există potențial de utilizare a resurselor de energie regenerabile de tip geotermal sau biomasă/biogaz, societăți comerciale care au ca activitate producerea de energie în scopul comercializării.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Text field [1 000]
Populația României

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Text field [2 000]

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Text field [1 000]

2.1.1.3.1. Indicators Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
1-Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.								
1-Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Acțiunea 1.4.								

rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră Acțiunea 1.4. Sisteme și rețele inteligente de energie											
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programme resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF) Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ³²	Code	Amount (EUR)
Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	052 Alte forme de energie din surse regenerabile (inclusiv energia geotermică)	30.000.000

2.			049 - Energie din surse regenerabile: biomasa	20.000.000
----	--	--	---	------------

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region ³³	Code	Amount (EUR)
Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	01 – grant	50.000.000

¹ In case resources under the specific objective set out in point (l) of Article 4(1) ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) ESF+ Regulation

³³ Not relevant for CF

2.1.1.3.2. Indicative breakdown of the programme resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF)

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Obiectiv specific FEDR/FC (iii) dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (TEN-E) .

1.1.1.2.4 Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Ațiunea 4.4. Sisteme și rețele inteligente de energie

În 2019, ANRE a fixat o țintă de 45% privind implementarea progresivă a sistemului de contorizare inteligentă la nivel național până în 2028 (Decizia ANRE 778/2019), la orizontul anului 2020 fiind atins nivelul de 15%. Ținta asumată la nivel național reflectă proiecțiile operatorilor de distribuție pentru următorii ani, investiții care vor fi recunoscute în tarif, a căror implementare nu reprezintă un răspuns eficient pentru adresarea obiectivelor europene privind tranziția energetică și digitalizarea.

În 2021, prin Planul Național de Redresare și Reziliență, România și-a asumat ca obiectiv de reformă, la orizontul 2027, atingerea unei rate de implementare de 100% a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice. Implementarea acestor sisteme de contorizare inteligentă în proporție de 100% la clienții finali până în 2027 este însă menționată în capitolul provocări și reforme, fără însă a fi alocate resurse pentru susținerea acestor investiții.

În vederea accelerării procesului de extindere a sistemului național de contorizare inteligentă, ale cărui beneficii se subsumează obiectivelor europene și naționale privind decarbonarea și digitalizarea sistemului energetic, sunt necesare așadar surse suplimentare de finanțare pentru susținerea acestui tip de investiții, fundamentale pentru transformarea rețelelor convenționale în rețele inteligente de electricitate.

Sistemul de contorizare inteligentă susține nivelul de bază al infrastructurii de tip Smart Grid, asigurând nu doar măsurarea consumului de electricitate, ci și înregistrarea variațiilor de tensiune și furnizarea informațiilor relevante operatorilor de distribuție pentru ca producția, distribuția și consumul de energie electrică să poată fi ajustată și optimizată în mod automat. De asemenea, sistemul de contorizare inteligentă poate crea premisele analizei modelelor de consum ale clienților deserviți și implicit poate optimiza cantitățile de energie distribuită.

Din perspectiva complementarității între sursele de finanțare nerambursabilă, investițiile în rețeaua de joasă tensiune, implicit achiziția și montarea contoarelor inteligente, nu sunt vizate prin PNRR și nici prin Programului Connecting Europe Facility, drept pentru care

susținerea din resursele Politicii de Coeziune va aduce un impact semnificativ pentru accelerarea extinderii sistemului de contorizare inteligentă din România. Dezvoltarea rețelelor energetice inteligente (Smart Grids) trebuie să se realizeze în jurul următoarelor principii: digitalizare, automatizare, impact redus asupra mediului înconjurător, securitate și flexibilitate.

Totodată, realitatea infrastructurii energetice naționale impune un efort de adaptare a echipamentelor existente la cerințele tehnologice corespunzătoare conceptului Smart Grid, într-o manieră coordonată și sustenabilă. Echipamentele corespunzătoare infrastructurii electrice naționale existente se află în exploatare de peste 40 de ani și sunt bazate pe o tehnologie cu un consum ridicat de energie, care generează pierderi semnificative, riscuri crescute de accidente, avarii și întreruperi în alimentare.

Dezvoltarea unei rețele inteligente de electricitate presupune investiții în primul rând în modernizarea, digitalizarea și automatizarea rețelelor existente, având ca scop îmbunătățirea calității serviciilor oferite clienților deserviți, respectarea standardelor de performanță și calitate a energiei distribuite, prin utilizarea echipamentelor din categoria Best Available Technology și respectarea principiului Do No Significant Harm.

Tranziția infrastructurii existente către premisele tehnologice aferente rețelelor inteligente de distribuție a energiei electrice este fundamentală pentru creșterea stabilității și capacității de preluare a unei cantități majorate de energie produsă din surse regenerabile, pentru creșterea calității și cost-eficienței serviciilor oferite consumatorilor finali, pentru creșterea gradului de securitate și flexibilitate a rețelei, digitalizarea infrastructurii în vederea optimizării managementului rețelei prin schimbul de date și interconexiunii cu infrastructura de transport a energiei electrice.

Modernizarea rețelor de electricitate va contribui la asigurarea premiselor pentru tranziția către conceptul Smart Grid, a cărei configurație tehnică va consolida capacitatea și flexibilitatea sistemului de distribuție și transport a energiei electrice de a prelua producția din surse regenerabile, va crește gradul de securitate, va asigura parametrii tehnici necesari creșterii productivității și eficienței și va optimiza regimurile de funcționare a infrastructurii de distribuție și transport a energiei electrice, cu impact la nivelul întregului Sistem Energetic Național.

De asemenea, ca obiectiv investițional dedicat digitalizării, implementarea măsurilor de consum dispecerizabil (Demand-Response) este esențială pentru implementarea prețurilor dinamice (creșterea prețului simultan cu creșterea cererii și viceversa). Astfel, comportamentul consumatorului se va schimba prin mutarea consumului din orele de vârf de sarcină către cele de gol și/sau reducerea consumului din orele de vârf (fără creșterea concomitentă a acestuia în orele de gol).

În plus, în funcție de evoluția în implementarea investițiilor sprijinite deja în cadrul POIM, respectiv cele privind creșterea capacității de preluare a energiei electrice produse din surse regenerabile, cu beneficiar operatorul de transport energie electrică, se are în vedere, în ceea ce privește rețelele de transport, doar posibilitatea fazării proiectului finațat prin POIM 2014-2020, dacă este cazul.

Luând în considerare aspectele mai sus menționate precum și prevederile prezentate în documentele europene, direcțiile de dezvoltare ale SEN/RED/RET descrise în PNAEE precum și țintele asumate de România la nivelul PNIESC, au fost identificate următoarele **posibile intervenții/măsuri**:

1. Promovarea utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice (inclusiv implementarea de soluții digitale pentru localizarea/izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban)
2. Modernizarea și digitalizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice și implementarea de soluții privind controlul rețelei

de la distanță - integrare în SCADA

3. Creșterea capacității de transport/distribuție a energiei electrice în vederea preluării energiei electrice produsă din surse regenerabile de energie, incluzând, după caz, măsuri de creștere a adecvanței SEN (capacitatea sistemului electroenergetic de a satisface în permanenta cererile de putere și energie ale consumatorilor, luând în considerare ieșirile din funcțiune ale elementelor sistemului, atât cele programate cât și cele rezonabil de așteptat a se produce neprogramat)

În sectorul energiei electrice, complementaritatea este asigurată prin tipul intervențiilor propuse, având în vedere faptul că Politica de Coeziune susține sisteme și rețele inteligente, în timp ce prin PNRR sunt vizate capacități suplimentare de stocare.

Potentiali beneficiari

- Operatori distribuție energie electrică / Operator transport energie electrică doar în cazul fazării din POIM 2014-2020

Ațiunea 4.5 Conversia și modernizarea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon

Pentru asigurarea transferului de hidrogen cu conținut scăzut de emisii de carbon, de la punctele principale de producție de energie regenerabilă, actualmente concentrate în zona Dobrogei, la punctele relevante de consum, care au o repartitie uniformă la nivel național, calea cea mai eficientă este reprezentată de transportul prin conducte.

Din acest punct de vedere, chiar Strategia UE privind hidrogenul recunoaște necesitatea de a transporta volume mari de hidrogen, nu doar la nivel național ci și transfrontalier, sens în care este prioritizată acțiunea de adaptare (și, după caz, extindere a infrastructurii de gaze naturale), pregătită pentru a integra acest combustibil.

România dispune deja de un sistem relativ extins de transport și distribuție a gazelor naturale, care poate fi adaptat la vehicularea hidrogenului, cu costuri semnificativ mai reduse în raport cu opțiunea de dezvoltare a unei rețele noi dedicate pentru vehicularea hidrogenului și/sau cu opțiunea transportului de hidrogen prin alte mijloace sau metode (lichefiere, transport rutier sau maritim, etc.).

Astfel, România poate adresa cu real succes nevoia transportului de hidrogen de la puncte relevante de producție (precum cel previzionat din zona Dobrogei, arealul offshore din Marea Neagră, respectiv regiunea Moldovei, a doua zonă geografică ca potențial eolian indetificată la nivel național) la consumatorii finali atât prin rețeaua națională de transport cât și prin rețelele de distribuție.

Având în vedere durata normată de serviciu a rețelelor de gaze, evaluată între 40 și 50 de ani, impunerea standardului dual Smart Grid și "hydrogen-ready" care să fie avut în vedere de operatorii de transport și distribuție va permite operaționalizarea unei infrastructuri care va putea fi utilizată și post 2050, grevat de imperativul "net-zero".

Mai mult, în viziunea politicilor europene, hidrogenul reprezintă un substitut pentru gazele naturale care sunt admise exclusiv în procesul de tranziție de la combustibili fosili la surse curate de energie, în timp ce o rețea operaționalizată după standardul "hydrogen-ready" este compatibilă cu viziunea statului român de a utiliza resursele proprii de gaze naturale pentru a realiza tranziția energetică.

Astfel, până la momentul în care România va dispune de o producție suficientă de hidrogen la nivel național, gazele naturale, dar și alte categorii de gaze verzi, pot fi vehiculate cu succes și chiar cu avantaje de ordin climatic printr-o rețea de conducte care reflectă standardul

„hydrogen-ready”, contribuind la atingerea obiectivelor impuse prin Strategia UE de reducere a emisiilor de metan.

Suplimentar, standardul dual Smart Grid - Hydrogen-ready vizează dezvoltarea unor rețele inteligente de gaze naturale, de natură a crește nivelul de flexibilitate, siguranță și eficiență în operare.

Având în vedere că o rețea digitalizată și adaptată la hidrogen va conduce la reducerea volumului de metan disipat în atmosferă (segmentul de distribuție al gazelor naturale este responsabil de aproximativ 60% din totalul emisiilor de metan pe lanțul de aprovizionare al consumatorului final), dar și că integrarea hidrogenului în mix-ul energetic ar putea compensa declinul natural înregistrat de producția de gaze naturale (potrivit Comisiei Naționale pentru Prognoză și Strategie satisfacerea necesarului de consum exclusiv cu gaze naturale din producția internă nu va fi posibil după anul 2040), a fost identificată ca intervenție/măsură conversia și modernizarea rețelelor noi de transport și distribuție a gazelor naturale pregătite pentru vehicularea de hidrogen.

Având în vedere noile tendințe europene în materie de hidrogen, considerat indispensabil pentru atingerea neutralității climatice, au fost identificate posibilele intervenții/ măsuri:

1. Conversia și modernizarea rețelelor existente de transport și distribuție gaze naturale la standardul dual Smart Grid și hydrogen-ready (inclusiv prin înlocuirea conductelor incompatibile cu vehicularea hidrogenului), respectiv a altor elemente componente în vederea pregătirii acestora pentru vehicularea de hidrogen și asigurarea securității și continuității în alimentare (în diferite concentrații, alături de gaze naturale și alte categorii de gaze verzi);
2. Extinderea rețelelor de transport și distribuție existente, inclusiv înființarea unor sisteme de distribuție noi, la standarde Smart Grid și în vederea asigurării mijloacelor tehnice de vehiculare a hidrogenului.

Această intervenție trebuie însă să țină seama de o serie de considerente ce derivă din caracterul inovator al tehnologiei (deși matur ca tehnologie, hidrogenul este în continuare considerat un combustibil premium) cel puțin la nivel național (majoritatea proiectelor de producție a hidrogenului sunt proiecte pilot):

- Decuplarea obligațiilor operatorilor de distribuție de imperativul de a asigura volumele necesare de hidrogen pentru a asigura blend-ul, (acestia fiind responsabil exclusiv de asigurarea transportului/ sistemului de distribuție a blendului), pentru a reflecta principiul de unbundling stabilit de Directiva 73/2009 revizuită și republicată (atât vertical separarea activității de producție/ furnizare de cea de transport/distribuție, cât și pe orizontală prin menținerea unor evidențe separate privind rețelele de gaz și rețelele hydrogen-ready);
- Stabilirea unor standarde unitare aplicabile echipamentelor pentru rețele hydrogen-ready și asigurarea stocurilor necesare din aceste echipamente

În selecția proiectelor, se va lua în considerare principiul *Do no significant harm*.

În ceea ce privește investițiile infrastructura de transport și distribuție a gazelor naturale pregătite pentru hidrogen, complementaritatea este asigurată. Intervențiile din Politica de Coeziune vor viza întreg teritoriul național cu excepția regiunii Oltenia în care sunt realizate investițiile din PNRR.

Potentiali beneficiari: Operatori rețele distribuție gaze/ Operator de transport gaze

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Text field [1 000]
Populația României

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Text field [2 000]

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Text field [1 000]

2.1.1.3.3. Indicators Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
1-Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	(iii) dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (TEN-E) .	FEDR	Mai dezvoltate Mai puțin dezvoltate					

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPRTable 3:

Result indicators

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
1-Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor	(i)promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea	FEDR	Mai dezvoltate Mai puțin dezvoltate								

<i>inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i> <i>Acțiunea 1.1.</i> <i>Îmbunătățirea eficienței energetice</i>	<i>emisiilor de gaze cu efect de seră</i>										
<i>1-Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i> <i>Acțiunea 1.4.</i> <i>Sisteme și rețele inteligente de energie</i>	<i>(iii)dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (TEN-E).</i>	<i>FEDR</i> <i>FC</i>	Mai dezvoltate Mai puțin dezvoltate								

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programme resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFAF) Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field

Priority No	Fund	Category of region ³⁴	Code	Amount (EUR)
Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	053 - Sisteme energetice inteligente (inclusiv rețele inteligente și sisteme TIC) și stocarea aferentă	150.000.000
			057 - Distribuția și transportul gazelor naturale care înlocuiesc cărbunele	326.000.000

Table 5: Dimension 2 – form of support

Priority No	Fund	Category of region ³⁵	Code	Amount (EUR)
Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect	FEDR	Mai dezvoltată Mai puțin dezvoltată	01 – grant	150.000.000

³⁴ Not relevant for CF

³⁵ Not relevant for CF

de seră.				
	FC		01 – grant	326.000.000

1 In case resources under the specific objective set out in point (l) of Article 4(1) ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) ESF+ Regulation

2. Financing plan

Reference: points (g)(i), (ii) and (iii) of Article 22(3), Article 112(1), (2) and (3), and Articles 14 and 26 CPR

2.1. Transfers and contributions¹

Reference: Articles 14, 26 and 27 CPR

Programme amendment related to	☐ contribution to InvestEU
	☐ transfer to instruments under direct or indirect management
	☐ transfer between ERDF, ESF+, Cohesion Fund or to another Fund or Funds

1 Applicable only to programme amendments in accordance with Articles 14 and 26 except complementary transfers to the JTF in accordance with Article 27 CPR. Transfers shall not affect the annual breakdown of financial appropriations at the MFF level for a Member State.

2.2. Total financial appropriations by fund and national co-financing

Reference: point (g)(ii) of Article 22(3), Article 22(6) and Article 36 CPR

For programmes under the Investment for jobs and growth goal where technical assistance in accordance with Article 36(4) CPR was chosen in the Partnership Agreement.

Table 11: Total financial appropriations by fund and national co- financing

Policy /JTF specific objective number or technical assistance	Priority	Basis for calculation Union support (total eligible cost or public contribution)	Fund	Category of region*	Union contribution (a) = (g)+(h)	Breakdown of Union contribution		National contribution (b)=(c)+(d)	Indicative breakdown of national contribution		Total (e)=(a)+(b)	Co-financing rate (f)=(a)/(e)
						Union contribution less the flexibility amount (g)	Flexibility amount (h)		public (c)	private (d)		
PO2	Priority 1	P/T	ERDF	More developed	37.548.000			56.322.000	56.322.000		93.870.000	60%
				Transition								
				Less developed	277.452.000			48.962.118	48.962.118		326.414.118	15%
				Outermost and northern sparsely populated								
	Priority 2	P/T	CF	N/A	536.300.000			94.641.176	94.641.176		630.941.176	15%
		P/T	ERDF	More developed	259.856.000			389.784.000	389.784.000		649.640.000	60%

			Less developed	1.920.144.000			338.848.941	338.848.941		2.258.992.941	15%
	P/T	CF	N/A	637.574.068			112.513.071	112.513.071		750.087.139	15%
Priority 3	P/T	ERDF	More developed	19.072.000			28.608.000	28.608.000		47.680.000	60%
			Less developed	140.928.000			24.869.647	24.869.647		165.797.647	15%
Priority 4	P/T	ERDF	More developed	52.471.790			78.707.684	78.707.684		131.179.474	60%
			Less developed	387.727.787			68.422.551	68.422.551		456.150.338	15%
		Total Cohesion Fund									
		Grand total		4.269.073.645			1.241.679.188			5.510.752.833	

3. Enabling conditions

Reference: point (i) of Article 22(3) CPR

Table 12: Enabling conditions

Table 12: Enabling conditions							
Enabling conditions	Fund	Selected specific objective (N/A to the EMFAF)	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
2.2 Guvernanța în sectorul energetic	ERDF, CF	(i) promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Yes/No	Planul național integrat privind energia și clima este notificat Comisiei, în conformitate cu articolul 3 din	Y	HG nr. 1076/2021 pentru aprobarea Planului național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice (PNIESC) 2021—2030 PNIESC 2021-2030 poate fi consultat accesând următorul link: https://www.monitoruloficial.ro/article--	Planului național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice (PNIESC) 2021—2030 a fost aprobat prin HG nr. 1076/2021.

			Regulamentul (UE) 2018/1999 și în concordanță cu obiectivele pe termen lung de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în temeiul Acordului de la Paris, care include: 1. Toate elementele prevăzute în modelul din anexa I la Regulamentul (UE) 2018/1999;		e-Monitor--339.html (partea i, nr. 963 bis/8.x.2021)	PNIESC cuprinde toate elementele prevăzute în modelul din anexa 1 la Regulamentul (UE) 2018/1999.
			2. O descriere a resurselor și mecanismelor financiare preconizate pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii scăzute de carbon	Y		Capitolul 5.3. (Prezentarea generală a investițiilor necesare) din cadrul PNIESC 2021-2030 include o descriere a resurselor și mecanismelor financiare preconizate în perioada 2021-2030 pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii scăzute de carbon.

2.3. Promovarea eficace a utilizării energiei regenerabile în toate sectoarele și în întreaga Uniune	ERDF, CF	Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în aceasta	Yes/No	Au fost instituite măsuri care asigură: 1. Respectarea obiectivului național obligatoriu privind energia din surse regenerabile pentru 2020 și a ponderii energiei din surse regenerabile ca valoare de bază până în 2030 sau luarea de măsuri suplimentare în cazul în care valoarea de bază nu este menținută în decursul oricărei perioade de un an, în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001 și cu Regulamentul (UE) 2018/1999.	Y	PNIESC 2021-2030: https://www.monitoruloficial.ro/articlee-Monitor--339.html (partea i, nr. 963 bis/8.x.2021)	Capitolul 2. (Obiective naționale) și capitolul 3 (Politici și măsuri pentru atingerea obiectivelor propușe) din cadrul PNIESC 2021-2030 prezintă elemente strategice referitoare la țintele naționale privind energia din surse regenerabile pentru 2020 și la ponderea energiei din surse regenerabile ca valoare de bază până în 2030, conform directivei și regulamentului (UE) menționate în criteriu.
				2. În conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2018/2001 și ale Regulamentului			Se analizează promovarea unor măsuri legislative care să asigure creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în

				(UE) 2018/1999, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în sectorul termoficării și răcirii, în conformitate cu articolul 23 din Directiva (UE) 2018/2001.			sectorul termoficării și răcirii.
2.4. Cadru eficace de management al riscului de dezastre.	ERDF, CF	(iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice		Există un plan național sau regional de gestionare a riscului de dezastre, stabilit pe baza evaluărilor riscurilor, ținându-se seama în mod corespunzător de efectele probabile ale schimbărilor climatice și de strategiile existente de adaptare la schimbările climatice, care include: 1. O descriere a principalelor riscuri, evaluate în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1313/2013/UE a	da	Planul Național de Management a Riscuhttps://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii/pdf24merged.pdfrilor la Dezastre (PNMRD) Metodologia națională de evaluare a riscurilor la dezastre https://www.igsu.ro/	Comitetul Național pentru Situații de Urgență a aprobat prin Hotărârea nr. 13/26.02.2021 Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre (PNMRD), care a fost elaborat ținându-se seama de aspectele privind schimbările climatice. PNMRD conține o descriere a principalelor riscuri la nivel național în conformitate cu art. 6 lit. (a), din Decizia nr. 1313/2013/UE. Evaluarea riscurilor s-a realizat în concordanță cu Metodologia Națională de Evaluare a Riscurilor la dezastre. Conform evaluării naționale a riscurilor s-a stabilit că pentru

				Parlamentului European și a Consiliului, care reflectă profilul de risc actual și evoluția acestuia pe o durată orientativă de 25-35 de ani. În ceea ce privește riscurile legate de climă, evaluarea se bazează pe previziunile și scenariile în materie de schimbări climatice. 2. O descriere			următorii 7 - 10 ani, efortul ar trebui să se concentreze în principal pe 5 tipuri de riscuri (cutremure, alimente, secetă, incendii forestiere, epidemii / pandemii - riscuri care au obținut cele mai mari scoruri în matricea de risc dezvoltată la nivel național.
				2. 2. O descriere a măsurilor de prevenire, pregătire și răspuns în caz de dezastre, prin care să se abordeze riscurile principale identificate. Măsurile sunt ierarhizate în funcție de riscuri și de impactul economic al acestora, de	da	Planul Național de Management a Riscurilor la Dezastre (PNMRD) https://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii/pdf24_merged.pdf	PNMRD cuprinde toate măsurile identificate de autoritățile naționale pentru a aborda riscurile specifice pentru 2020-2030. Măsurile sunt structurate în două categorii: măsuri generale - valabile pentru toate riscurile și măsuri sectoriale - detaliate pentru fiecare tip de risc. În plan sunt identificate și detaliate multe alte măsuri de prevenire, pregătire și răspuns. Planul de gestionare a riscului de dezastre a

				lacunele în materie de capacități ² , precum și de eficiența și eficacitatea lor, ținându-se cont de alternativele posibile;			fost elaborat și consultat cu ministerele și părțile interesate relevante, în cadrul Platformei naționale pentru reducerea riscurilor de dezastru.
				3. Informații privind resursele și mecanismele de finanțare disponibile pentru a acoperi costurile de exploatare și de întreținere legate de prevenire, pregătire și răspuns	da	Planul Național de Management a Riscurilor la Dezastre (PNMRD) https://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii/pdf24_merged.pdf	PNMRD include toate informațiile privind resursele și mecanismele de finanțare care sunt identificate de autoritățile naționale pentru a aborda riscurile specifice pentru 2020-2030.
2.5. Planificare actualizată pentru investițiile necesare în sectorul apei și cel al apelor uzate	ERDF, CF	(v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;		Pentru fiecare sector sau pentru ambele sectoare, există un plan național de investiții care include: 1. O evaluare a stadiului actual de			Plan național de investiții urmează a fi realizat pe baza a 2 proiecte de AT cu Banca Mondială și BERD. Analiza detaliată a stadiului actual de conectare la sisteme de

				aplicare a Directivei 91/271/CEE a Consiliului1 și a Directivei 98/83/CE a Consiliului2			canalizare și epurare a apelor uzate urbane la nivelul fiecărei aglomerări din fiecare județ și a stadiului actual de conectare la sisteme de alimentare cu apă potabilă din fiecare județ, s-a realizat în cadrul proiectului cu BERD. Evaluarea finală a stadiului actual de punere în aplicare a DEAUU se va realiza în cadrul proiectului cu BM pornind de la analiza BERD. Evaluarea finală a stadiului actual de punere în aplicare a DAP pornind de la analiza elaborată de BERD
				2. Identificarea și planificarea, inclusiv o estimare financiară orientativă, a oricăror investiții publice: (a) necesare pentru aplicarea Directivei 91/271/CEE,			O primă identificare a tuturor investițiilor necesare pentru conformarea cu DEAUU pentru toate aglomerările actuale de peste 2000 locuitori echivalenți a fost realizată în cadrul proiectului cu BERD. Identificarea și planificarea tuturor

			stabilind o ordine de prioritate din perspectiva dimensiunii aglomerărilor urbane și a impactului asupra mediului, cu defalcarea investițiilor per aglomeraie urbană generatoare de ape uzate; (b) necesare pentru aplicarea Directivei 98/83/CE; (c) necesare pentru a răspunde nevoilor care decurg din Directiva (UE) 2020/21843, în special în ceea ce privește parametrii de calitate revizuiți, stabiliți în anexa I la directiva			investițiilor publice și estimarea finală financiară pentru conformarea cu DEAUU se va realiza în cadrul proiectului cu Banca Mondială.
--	--	--	--	--	--	--

				menționată;			
				3.O estimare a investițiilor necesare pentru reînnoirea infrastructurilor existente de epurare a apelor uzate și de alimentare cu apă, inclusiv a rețelelor, bazată pe vechimea acestora și pe planuri de amortizare			O primă estimare a necesarului de investiții pentru reînnoirea infrastructurilor existente la nivelul operatorilor regionali s-a realizat prin proiectul BERD. Identificarea și planificarea finală a investițiilor publice și estimarea financiară pentru reînnoirea infrastructurilor existente de epurare a apelor uzate și de alimentare cu apă, inclusiv a rețelelor, bazată pe vârsta acestora și pe planuri de amortizare, se va realiza de MAP, MDRAP, MS.
				4.Indicarea unor posibile surse de finanțare publică, atunci când aceasta este necesară pentru completarea veniturilor din taxe de utilizare			Modalitățile de finanțare a sectorului apă/apă uzată vor fi conținute în Raportul privind opțiunile strategice ale sectorului de apă și apă uzată, care va fi realizat de BERD. În cadrul proiectului cu Banca Mondială se va realiza un Plan de Finanțare Strategic pentru investițiile care mai trebuie făcute pentru a putea aborda provocările ce derivă din cerințele

							DEAUA.
2.6. Planificare actualizată a gestionării deșeurilor	CF	(vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor		Există unul sau mai multe planuri de gestionare a deșeurilor, în conformitate cu articolul 28 din Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului, care acoperă întreg teritoriul statului membru și care includ(e):	da	http://www.mmediu.ro/categorie/ documente-de-planificare-pngd-pjgd/239 Metodologia pentru elaborarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea PJGD și a planului de gestionare a deșeurilor pentru municipiul București http://www.mmediu.ro/app/webroot/ uploads/files/2019-02- 04_Anexa_OM%20FINALA.pdf	Planul Național de Gestionare a Deșeurilor a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 942/2017. Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor (PJGD) și Planul de Gestionare a Deșeurilor București (PGDMB) îndeplinesc toate cele patru criterii pentru condiția favorizantă, pe baza furnizării metodologiei pentru elaborarea PJGD (Ordin MMAP nr.140/14.02.2019). PJGD/PGDMB conțin: - o secțiune privind situația existentă – fiind prezentate datele socio-economice și datele privind generarea și gestionarea deșeurilor. - o secțiune privind planificarea gestionării deșeurilor. - o secțiune privind Program de prevenire a generării deșeurilor.

				(programele) de prevenire a generării de deșeuri, elaborat(e) în conformitate cu articolul 29 din Directiva 2008/98/CE:			
				2.O evaluare a sistemelor existente de colectare a deșeurilor, incluzând teritoriul și materialele care fac obiectul unei colectări separate și măsuri de îmbunătățire a funcționării acesteia, precum și o evaluare a necesității de noi sisteme de colectare	da		PJGD/PGDMB conține: - o secțiune privind o evaluare detaliată a schemelor existente de colectare separată a deșeurilor municipale. - o secțiune privind un plan de acțiune cu măsurile de îmbunătățire a sistemelor de colectare separată și necesitatea unui nou sistem de colectare.
				3.O evaluare a deficitului de investiții care să justifice	da		PJGD/PGDMB conține: O secțiune privind prezentarea analizei alternativei selectate a

				necesitatea închiderii unor instalații de deșeuri existente și a suplimentării sau modernizării unor infrastructuri de gestionare a deșeurilor, cu informații privind sursele de venituri disponibile pentru a acoperi costurile de exploatare și de întreținere			instalațiilor și investițiilor propuse pentru gestionarea deșeurilor și a schemei fluxului deșeurilor municipale. De asemenea, se regăsesc și instalațiile care necesită închidere/refacere a amplasamentelor. Totodată, pentru alternativa selectată se prezintă un rezumat al costurilor de investiții și operare.
				4. Informații privind criteriile de localizare aferente modului în care se va determina identificarea amplasării viitoarelor situri, precum și informații cu privire la capacitatea viitoarelor	da		La secțiunea III.5 din PNGD sunt prezentate investițiile noi estimate la nivel de județ/Municipiul București, cu evidențierea instalațiilor care urmează a deservi numai un județ sau mai multe județe, în tabelul III-29 fiind menționate investiții propuse la nivel de județ.

				instalații de tratare a deșeurilor			
2.7. Cadru de acțiune prioritară pentru măsurile de conservare necesare care fac obiectul unei cofinanțări din partea Uniunii	FEDR	Îmbunătățirea protejării și conservării naturii, sporirea biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și diminuarea tuturor formelor de poluare;	Da	Pentru intervențiile prin care sunt sprijinite măsurile de conservare a naturii care au legătură cu ariile Natura 2000 care fac obiectul Directivei 92/43/CEE a Consiliului: Există un cadru de acțiune prioritară în conformitate cu articolul 8 din Directiva 92/43/CEE, care include toate elementele prevăzute în modelul de cadru de acțiune prioritară pentru perioada 2021- 2027 convenit de Comisie și de statele membre, inclusiv identificarea	Da	Cadru de acțiune prioritar (CAP) pentru Natura 2000 în România http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/RO%20PAF.pdf	România a elaborat un Cadru de acțiune prioritar (CAP) pentru Natura 2000 în conformitate cu articolul 8 din Directiva 92/43 / CEE. Acesta include toate elementele cerute de formatul standard pentru cadrul de acțiune prioritar pentru 2021-2027 convenit de Comisie și de statele membre. Cadru de Acțiune Prioritar (CAP) pentru Natura 2000 conține o secțiune E dedicată cu privire la identificarea măsurilor prioritare și estimarea nevoilor de finanțare pentru perioada 2021- 2027.

				măsurilor prioritare și o estimare a nevoilor de finanțare			
Mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice		NA	Yes/No	Există mecanisme de monitorizare care acoperă toate contractele de achiziții publice și procedurile de atribuire a acestora în cadrul fondurilor, în conformitate cu legislația Uniunii în domeniul achizițiilor publice. Această cerință include: 1. Modalități prin care să se asigure compilarea de date utile și fiabile cu privire la procedurile pentru achizițiile publice care	Da	HG nr. 901/2015, OUG nr. 13/2015, HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Funcția de monitorizare este exercitată de ANAP în baza art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015, prin: -prelucrarea periodică a datelor și informațiilor cu privire la toate procedurile de achiziții din SEAP -prelucrarea datelor privind deciziile CNSC și ale curților de apel -calcularea indicatorilor de performanță relevanți și măsurabili - pregătirea rapoartelor și declarațiilor, în conformitate cu obligațiile de raportare stabilite în directive și legislația națională. Datele și informațiile monitorizate sunt publicate periodic pe

				depășesc pragurile UE, în conformitate cu obligațiile de raportare în temeiul articolelor 83 și 84 din Directiva 2014/24/UE și al articolelor 99 și 100 din Directiva 2014/25/UE;			site-ul instituției și vizează: dimensiunea și caracteristicile pieței, intensitatea concurenței, activitatea economică, eficiența achizițiilor publice, posibile situații de comportament necorespunzător
				2. Modalități prin care să se asigure faptul că datele acoperă cel puțin următoarele elemente: (a)calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertantului câștigător, numărul ofertanților inițiali și valoarea	DA	art.232(1) Legea 98/2016 art. 252 (1) Legea nr 99/2016 HG nr 394/2016, art. 170, 171, 172 HG nr 395/2016 art. 167, 168, 169 b) Legea nr 98/2016, art. 221 (6),222^1 Legea nr 99/2016, art. 239, 239^1 OUG nr 114/2020 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/07/ORDONANTA-de-URGENTA-nr.-114-09.07.2020.pdf http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Notificare-extindere-anunt-de-modificare-contract_FINAL_19Ian2021_de-publicat-1.pdf Instrucțiunea nr 1/2021 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Instrucțiune-MO-	Toți indicatorii pot fi obținuți din SEAP. a) Conform Legii nr. 98/2016 (art. 142, 145, 146) și Legii nr. 99/2016 (art. 151, 155, 156), autoritățile contractante (AC) au obligația de a publica un anunț de atribuire, incluzând cel puțin elementele solicitate. b) Conform legislației achizițiilor, AC are obligația de a include în anunțul de atribuire valoarea și celelalte modificări ale contractului. Au fost implementate următoarele măsuri: -anunț de modificare a

				contractuală; (b)informații cu privire la prețul final după finalizarea procedurii și la participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale furnizează astfel de informații;		final.pdf	contractului, respectând formularul 20 -modificarea legislației (OUG nr. 114/2020) prin introducerea obligației de a publica toate modificările la contract - dezvoltarea SEAP pentru a permite publicarea modificărilor contractului, inclusiv o notificare în acest sens - instrucțiunea nr. 1/2021 privind modificarea contractului (Monitorul Oficial nr. 56/2021) În ceea ce privește participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, tipul de entitate este selectat din SEAP: mediu, mic, mare, aceste informații regăsindu-se în profilul SEAP, DUAE și declarația cu participării la procedură-.
				3. Modalități prin care să se asigure monitorizarea și analizarea datelor de către autoritățile naționale competente în conformitate cu	DA		ANAP exercită funcția de monitorizare conform art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015.

				articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE;			
				4. Modalități de a pune la dispoziția publicului rezultatele analizei, în conformitate cu articolul 83 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE;	DA	http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Rezultatele activității de monitorizare sun publicate și disponibile pe site-ul ANAP
				5. Modalități prin care să se asigure că toate informațiile ce indică situații în care poate fi suspectată o manipulare a	DA		Legislația națională conține reglementări specifice care răspund situațiilor de denaturare a concurenței: - Legea nr. 98/2016: art. 167 alin. (1) lit. d), alin. (6) și alin. (7) - Legea nr. 99/2016: art.

				procedurilor de cerere de oferte sunt comunicate organismelor naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.			180 alin. (1) lit. d), alin. (4) și alin. (5) Consiliul Concurenței, instituție cu atribuții specifice, transmite puncte de vedere la solicitarea AC urmare a unei suspiciuni de denaturare a concurenței.
Instrumente și capacitatea pentru aplicarea eficace a normelor privind ajutoarele de stat				Autoritățile de management au instrumentele și capacitatea să verifice conformitatea cu regulile de ajutor de stat: 1. În cazul întreprinderilor aflate în dificultate și al întreprinderilor vizate de o cerință de recuperare	DA	http://www.ajutordestat.ro/?pag=206 Registrul Ajutoarelor de Stat (RegAS) http://www.ajutordestat.ro/?pag=206 OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996	AM verifică dacă beneficiarul intră sau nu în categoria de întreprindere în dificultate: - este verificată existența declarației pe propria răspundere a beneficiarului, - este aplicată metodologia pentru verificarea încadrării în categoria de întreprindere în dificultate așa cum aceasta este definită de legislația în domeniul ajutorului de stat. Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare

							Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarului de a primi ajutor de stat-de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.
				2.Prin acces la consultanță de specialitate și orientări în materie de ajutoare de stat, furnizate de experți ai organismelor locale sau naționale în domeniul ajutoarelor de stat			Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitatea sa de stat membru al UE, inclusive în ceea ce privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.
Aplicarea și implementarea eficace a Cartei privind				Există mecanisme eficace care asigură		Guide to the application of the Charter of Fundamental Rights of the European Union in the implementation of the European	MIPE a elaborat Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în

Drepturile Fundamentale				respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”) și care includ: 1. Modalități prin care să se asigure că programele sprijinite de fonduri și implementarea lor respectă dispozițiile relevante ale Cartei;		structural and investment funds https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/	implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. Demersurile pentru a asigura conformitatea programelor sprijinite de fonduri și implementarea cu respectarea dispozițiilor Cartei sunt incluse în Ghid in cadrul capitolului VI Obligations of managing authorities and other institutions involved in managing European funds, capitolul IV Legal status. Obligation to respect the Charter
				2. Modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă Carta, precum și cu privire la plângerile referitoare la Cartă prezentate		Guide to the application of the Charter of Fundamental Rights of the European Union in the implementation of the European structural and investment funds https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/	Modalitățile de raportare către comitetul de monitorizare a cazurilor de nerespectare a prevederilor cartei în implementarea operațiunilor sprijinite de fonduri sunt incluse în Ghid, capitolul VI Obligații ale autorităților de management și alte instituții implicate în gestionarea fondurilor europene (punctul 4. Verificarea conformității cu Carta în perioada de monitorizare)

				în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).			
Implementarea și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (UNCRPD) în acord cu Decizia Consiliului 2010/48/EC			yes	Există un cadru național care asigură aplicarea CDPD a ONU și care include: 1. Obiective cu ținte măsurabile, mecanisme de colectare a datelor și mecanisme de monitorizare;	yes	Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/123949 Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/236311 Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/175197	ANDPDCA a elaborat Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027 și Planul Operațional aferent, în cadrul unui proiect AT, cu sprijinul Băncii Mondiale, având ca obiectiv asigurarea participării depline și efective a persoanelor cu dizabilități, bazată pe libertatea de decizie, în toate domeniile vieții și într-un mediu accesibil și rezilient. Strategia continuă și dezvoltă demersul de implementare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități. Monitorizarea implementării Strategiei va fi realizată de către

							ANDPDCA, pe baza unei metodologii și a unor instrumente de lucru. Obiectivele și țintele măsurabile, sistemul de colectare de date și mecanismul de monitorizare devin pachetul complet pentru asigurarea implementării Strategiei naționale 2021-2027
				2. Modalități prin care să se asigure că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate se reflectă în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor	YES	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	MIPE a elaborat Ghidul privind reflectarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă pentru perioada 2021-2027, care sprijină implementarea și aplicarea prevederilor Convenției prin reflectarea politicilor, legislației și standardelor în materie de accesibilitate în pregătirea AP și PO, încurajând acțiuni și măsuri eficiente în elaborarea și implementarea proiectelor. Documentul prezintă cadrul legal și instituțional aplicabil, principalele dispoziții ale CDPD de care se va ține cont în etapele de programare și

							de implementare, precum și mecanismele de asigurare și verificare a respectării condiției favorizante. Ghidul urmărește promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, cercetarea în domeniul noilor tehnologii și utilizarea acestora de către persoanele dizabilite în vederea facilitării integrării acestora în societate.
				3. Modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă CDPD a ONU, precum și cu privire la plângerile referitoare la CDPD a ONU prezentate în conformitate cu măsurile adoptate	YES	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	Raportarea către comitetele de monitorizare a cazurilor de neconformitate a operațiunilor sprijinite din fonduri se va realiza în conformitate cu dispozițiile art. 40(1)(h) din RDC. În scopul îndeplinirii atribuțiilor de raportare, reprezentanții punctului de contact (PCPD) vor fi membri în CM-urile PO care adresează măsuri pentru sprijinirea persoanelor cu dizabilități. Din perspectiva utilizării fondurilor, PCPD ocupă o poziție centrală în cadrul arhitecturii instituționale pentru promovarea

				în temeiul articolului 69 alineatul (7).			drepturilor persoanelor cu dizabilități. Prin colaborarea cu ANDPDCA, Consiliul de Monitorizare, rețeaua punctelor de contact, CNCD, Avocatul Poporului etc., reprezentanții PCPD vor putea prezenta în cadrul reuniunilor CM atât situațiile de neconformitate înregistrate la nivelul autorităților naționale și/sau la nivelul CE, cât și soluțiile identificate sau propuse spre examinare. PCPD va urmări implementarea măsurilor adoptate și va comunica, după caz, CE remedierea situațiilor semnalate
--	--	--	--	---	--	--	---

4. Programme authorities

Reference: point (k) of Article 22(3) and Articles 71 and 84 CPR

Table 13: Programme authorities

Table 13: Programme authorities			
Programme authorities	Name of the institution [500]	Contact name [200]	E-mail [200]
Managing authority	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene		
Audit authority	Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi a României		
Body which receives payments from the Commission	Autoritatea de Certificare și Plată (ACP), structură în cadrul Ministerului Finanțelor Publice		
Accounting function in case this function is entrusted to a body other than the managing authority	Autoritatea de Certificare și Plată (ACP), structură în cadrul Ministerului Finanțelor Publice		

5. Partnership

Reference: point (h) of Article 22(3) CPR

Text field [10 000]

Asigurarea parteneriatului în procesul de programare și gestionare a fondurilor europene reprezintă o condiție pentru elaborarea unor documente de programare solide, bazate pe prioritățile stabilite la nivel european, național și regional în vederea punerii în practică a unor politici economice, sociale și teritoriale realiste, eficiente, eficace și cu impact pozitiv în viața cetățenilor și în reducerea diferențelor de dezvoltare la nivelul Uniunii Europene.

În acord cu prevederile art. 8 din CPR, România și-a îndeplinit obligația de a organiza și implementa principiul parteneriatului cu implicarea partenerilor relevanți, în conformitate cu Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al Comisiei privind Codul european de conduită referitor la parteneriat, în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene.

Astfel, pentru creșterea implicării partenerilor în derularea activității structurilor partenariale și pentru derularea unor procese de consultare eficiente și participativă, pe baza Regulamentului nr.240/2014, a fost elaborat Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune. Acest document stabilește o serie de norme, principii și reguli de bază care ghidează funcționarea structurilor partenariale cu rol consultativ în procesul de programare și gestionare a fondurilor europene privind coeziunea, cu impact predilect asupra cadrului de programare 2021-2027. Documentul a fost utilizat în organizarea parteneriatului și diseminat în rândul membrilor structurilor partenariale cu rol consultativ în procesul de programare a fondurilor europene privind coeziunea prin comunicare directă, în cadrul reuniunilor partenariale, prin intermediul poștei electronice, precum și prin afișare pe web-site-ul MIPE (<http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/07/6588501da9e75a7d8003d010af3b03fd.pdf>).

Așadar, bazat pe prevederile din regulamentele europene și pe Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune, documentele de programare au fost elaborate într-un parteneriat larg și eficient din care fac parte autorități naționale, regionale și locale, parteneri relevanți din societatea civilă, syndicate, asociații de afaceri și mediul academic.

Preocupările pentru asigurarea parteneriatului au început în luna mai 2019, când MIPE a demarat pregătirea cadrului partenerial prin constituirea a 5 grupuri partenariale aferente celor 5 Obiective de Politică prevăzute la nivelul propunerii de Regulament General pentru perioada 2021-2027. Ca urmare, în luna noiembrie 2019, MIPE a organizat reuniuni ale acestor grupuri în care a fost prezentată și dezbătută logica intervenției pe fiecare dintre cele 5 obiective de politică. Documentele au fost publicate pe site-ul MIPE, la secțiunea Perioada de Programare 2021-2027, astfel încât să se asigure transparența dezbaterilor și posibilitatea de consultare cât mai largă a tuturor părților interesate (<http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>).

În data de 28 noiembrie 2019, MIPEa organizat un eveniment de amploare vizând consultarea asupra viitoarei perioade de programare – 2021-2027, eveniment la care au participat reprezentanți ai mediului de afaceri, societății civile, autorităților publice centrale și locale, beneficiari de fonduri europene. Cu acest prilej, au fost prezentate: stadiul negocierilor documentelor de programare 2021-2027, logica intervenției pe fiecare obiectiv de politică și arhitectura viitoarelor programe operaționale, precum și mecanismul de consultare partenerială.

Odată cu stabilirea arhitecturii documentelor de programare și a cadrului instituțional de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de

Coeziune 2021-2027, începând cu luna martie 2020, s-a trecut la etapa de constituire a cadrului partenerial la nivelul fiecărui Program Operațional și a Comitetului pentru Coordonarea și Managementul Acordului de Parteneriat (CCMAP). Astfel, în perioada 20.05.2020 – 05.06.2020, MIPE a derulat Apelul Național pentru exprimarea interesului privind participarea în cadrul procesului de consultare partenerială pentru elaborarea documentelor programatice pentru perioada 2021-2027 (<http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>).

Selecția partenerilor s-a efectuat în conformitate cu prevederile Codului Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune, principiile de bază privind identificarea partenerilor relevanți fiind următoarele: principiul reprezentativității; principiul echilibrului intereselor; principiul implicării active; principiul responsabilității și principiul regularității participării. De asemenea, prin metodologia internă de selecție a partenerilor, au fost stabilite criteriile specifice procesului de programare a fondurilor europene, precum: relevanța obiectului de activitate pentru domeniile de intervenție ale fondurilor europene; recunoașterea organizației la nivel național; nivelul de specializare; experiența anterioară; performanța; capacitatea de reprezentare; capacitatea de planificare strategică; integritatea; susținerea politicilor privind principiile orizontale ale Uniunii Europene. Totodată, metodologia conține formulare de candidatură care au fost completate de către cei care doreau să devină membri în structurile parteneriale, precum și grile de evaluare pe baza cărora s-a făcut selecția candidaților, acestea fiind publicate pe site-ul MIPE în vederea asigurării unui proces de selecție transparent. De asemenea, comisiile de selecție a candidaturilor și de soluționare a contestațiilor au fost aprobate prin ordin de ministru.

În urma apelului public lansat pe site-ul MIPE, au fost înregistrate 230 de candidaturi, reprezentând 735 de solicitări de participare la structurile parteneriale, atât din mediul social (asociații, fundații, sindicate, patronate, organizații și forme asociative), cât și din mediul economic (societăți pe acțiuni, societăți cu răspundere limitată).

La nivelul CCMAP au fost selectați să participe partenerii care și-au exprimat opțiunea de a fi membri ai acestei structuri parteneriale și care, totodată, au obținut punctajele cele mai mari la nivelul candidaturilor pentru Programele Operaționale, cu asigurarea reprezentării echilibrate a partenerilor sociali, societății civile și mediului academic pe domeniile majore aferente Programelor Operaționale, cu luarea în considerare a unui procent de reprezentare public/privat (parteneri) de 55% (mediul public) versus 45% (mediul privat/parteneri). Astfel, la nivelul CCMAP, din cele 67 de entități membre, 31 reprezintă parteneri selectați din mediul privat.

Procesul de selecție a partenerilor s-a finalizat pe data de 20 iulie 2020, când MIEP a afișat listele finale cu organizațiile/entitățile selectate în cadrul structurilor parteneriale pentru elaborarea Programelor Operaționale și a Acordului de Parteneriat 2021-2027.

Totodată, pentru asigurarea unei consultări tematice, la nivel orizontal cu cele mai relevante categorii de beneficiari ai fondurilor europene, urmare a adoptării Memorandumului cu tema: Rezultatele celei de a 5-a runde de negocieri informale între autoritățile române și Comisia Europeană privind documentele naționale de programare a finanțărilor din fonduri europene 2021-2027, 2-4 decembrie 2019, au fost constituite prin Decizii ale Primului Ministru 3 Comitete Consultative dedicate parteneriatului cu: mediul de afaceri; societatea civilă și autoritățile locale.

În data de 31 iulie 2020, MIPE a publicat în consultare publică, pe site-ul instituției, prima variantă a propunerilor de documente de programare specifice perioadei 2021-2027, respectiv Acordul de Parteneriat și programele operaționale, în vederea transmiterii de comentarii, observații sau propuneri pe marginea acestora la o adresă de e-mail dedicată parteneriat.programare@mfe.gov.ro. De asemenea, în vederea facilitării comunicării, au fost create adrese de e-mail specifice fiecărui program (ex: podd@mfe.gov.ro).

De asemenea, în perioada 18-27 august 2020 s-au derulat consultări publice pe prima versiune a documentelor de programare la nivelul tuturor structurilor parteneriale constituite pentru Programele Operaționale și Acordul de Parteneriat, la care au participat 945 de reprezentanți ai

instituțiilor publice, ai societății civile, mediului academic și economic.

În luna septembrie 2020, au fost convocate și Comitetele Consultative tematice privind mediul de afaceri și societatea civilă și au fost prezentate documentele de programare, prilej cu care au fost primite o serie de comentarii și propuneri care au fost atent analizate și avute în vedere la definitivarea primului draft al programelor și Acordului de Parteneriat.

În luna noiembrie 2021, MIPE a publicat în consultare publică a doua variantă a propunerilor de documente de programare specifice perioadei 2021-2027, în vederea transmiterii de comentarii, observații sau propuneri din partea partenerilor.

Structura partenerială PODD

Elaborarea PODD 2021-2027 a fost coordonată de MIPE, cu respectarea și aplicarea principiului parteneriatului, și a presupus o cooperare strânsă cu autoritățile publice responsabile de politicile domeniilor finanțate prin program, precum și cu principalele tipuri de beneficiari, și alți reprezentanți ai societății civile, mediului academic și socio-economic implicate sau vizați de acțiunile finanțabile prin PODD.

În vederea definitivării componenței structurii parteneriale de la nivelul PODD, pe lângă partenerii sociali selectați în cadrul Apelului național, au fost desemnați prin ordin comun de ministru reprezentanți ai principalelor instituții implicate în procesul de elaborare a PODD, după cum urmează: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Apărării Naționale, Secretariatul General al Guvernului.

De asemenea, la elaborarea programului au fost implicate și alte instituții/entități precum: Administrația Națională Apele Române, Autoritatea Națională pentru Meteorologie, operatorii naționali de transport și distribuție energie (gaz), Transelectrica, operatorii de distribuție concesionari ai serviciului public de energie electrică, reprezentanți ai IMM-urilor și ai întreprinderilor mari.

Consultări publice

La dezbaterile publice din data de 27 august, au participat 107 persoane/entități, reprezentanți ai instituțiilor publice cu atribuții în domeniile de interes acoperite de PODD, cât și reprezentanți ai principalilor beneficiari, ai societății civile, ai mediului de afaceri etc., în principal membri ai structurilor parteneriale constituite pentru elaborarea programelor operaționale 2021-2027.

Ca urmare a desfășurării acestui proces amplu de consultare publică, au fost primite o serie de contribuții, acestea fiind analizate și parțial preluate la nivelul Programului Operațional. MIPE a centralizat propunerile primite, modalitatea în care acestea au fost integrate sau o justificare a motivului pentru care acestea nu au fost preluate. Această centralizare a fost publicată pe site-ul MIPE.

Ca urmare a consultării publice organizate în luna noiembrie 2021...

Text field [4 500]

Îmbunătățirea vizibilității politicii de coeziune reprezintă o prioritate majoră și în perioada de programare 2021-2027, fiind imperios necesară creșterea gradului de conștientizare a beneficiilor finanțărilor UE pentru cetățeni.

În acord cu prevederile art. 46 RDC privind vizibilitatea, activitățile de comunicare vor fi coordonate la nivel național în baza unui document strategic cu caracter orientativ, care va urmări acțiuni unitare, coerente și predictibile, pe tema fondurilor europene. Documentul final va fi diseminat odată cu aprobarea Programelor Operaționale, fiind suspus în prealabil analizei, dezbaterii și avizării la nivelul tuturor părților implicate.

În conformitate cu obligațiile stabilite prin art. 46 (b), un portal unic pentru fondurile europene va oferi acces la toate PO din România, incluzând obiectivele și activitățile acestora, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute în urma implementării proiectelor. Portalul unic va reflecta rolul și realizările obținute din fonduri europene, va publica în format deschis listele actualizate cu operațiunile cofinanțate de UE, va oferi acces la oportunitățile de finanțare active, la calendarul apelurilor de proiecte, la mecanismele de acordare a finanțărilor, la evaluările realizate și în general la toate documentele relevante pentru finanțarea europeană, în acord cu prevederile Regulamentului UE 1060/2021 referitoare la obligațiile de comunicare și vizibilitate.

Fiecare PO va dispune de o secțiune dedicată în portal, care, în conformitate cu prevederile art. 49 (1.), va fi disponibilă în cel mult 6 luni de la aprobarea programului.

În concordanță cu art. 48 din CPR, PO va avea desemnat un responsabil pentru comunicare. Acesta va face parte din rețeaua națională de comunicatori și va reprezenta PO în cadrul INFORM EU.

Abordarea comunicării PO

Obiectivele generale de comunicare:

- ▶ Promovarea rolului și contribuției PO la îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, precum și îndeplinirea obligațiilor rezultate din directivele europene, respectiv prin utilizarea eficientă a resurselor în domenii de acțiune aferente domeniului protecției mediului și prin măsuri care vin în sprijinul realizării unei tranziții către o energie nepoluantă și echitabilă, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor.
- ▶ Asigurarea transparenței în ceea ce privește obiectivele PO, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute;
- ▶ Sprijinirea potențialilor beneficiari cu informații utile în elaborarea și implementarea proiectelor.

Obiective specifice

- ▶ Creșterea notorietății PO pentru finanțarea în sectoarele vizate de programul operațional;
- ▶ Informarea categoriilor de public țintă cu privire la apeluri, lansări de proiecte, stadiul implementării;
- ▶ Explicarea regulilor și a mecanismului de acordare a finanțărilor.

Publicul țintă cărui se adresează măsurile de comunicare este reprezentat de publicul larg, potențiali beneficiari și beneficiarii proiectelor PO, ONG-uri, parteneri sociali și asociațiile profesionale, etc.

Principalele canale și mijloacele de comunicare cu publicul țintă utilizate vor fi media tradițională și media socială, portalul unic, cu pagini

specifice PO, conturi dedicate pe platformele social media, evenimente online și hybrid, evenimente clasice, conferințe și seminarii, newslettere etc, infotrip-uri și site visits, conferințe de presă și materiale de promovare.

Grad de conștientizare a potențialilor beneficiari cu privire la oportunitățile de finanțare prin intermediul PO

Dat fiind că PO se concentrează pe anumite domenii specifice, respectiv: energie (eficiență energetică, utilizarea energiei regenerabile, sisteme inteligente de energie), infrastructura apă și apă uzată, economia circulară, biodiversitate, calitatea aerului, siturilor poluate și managementul riscurilor, campaniile de comunicare vor fi concepute astfel încât să faciliteze implicarea tuturor părților interesate, ca de exemplu:

- ▶ Implicarea părților interesante relevante la conceperea calendarului apelului de propuneri și la discutarea aspectelor de reformă ale ghidurilor;
- ▶ Participarea potențialilor beneficiari (de exemplu, autoritățile locale, județene, centrale) la organizarea dezbaterilor publice, astfel încât să faciliteze înțelegerea ghidurilor solicitantului și să genereze, de asemenea, ajustările necesare ale posibilelor decorelări;

Indicatorii utilizați pentru monitorizarea și evaluarea comunicării intervențiilor dedicate PO sunt:

- ▶ participanți la dezbaterile publice organizate cu privire la ghidurile din domeniu;
- ▶ participanți la întâlniri pe teme comune cu potențiali beneficiari din domeniu (ex. elaborare propunerilor de proiect, monitorizarea, pregătirea cererilor de rambursare etc.);
- ▶ evenimente organizate în contextul operațiunilor de importanță strategică din domeniu;
- ▶ vizitatori pagină web PO/followers rețele sociale/gradul de notorietate al PO în mediul online
- ▶ materiale de presă/articole generate, infotrip-uri, sitevisits și conferințe de presă pentru proiectele relevante și pentru operațiunile de importanță strategică

Indicatorii care vor fi utilizați pentru monitorizarea și evaluarea comunicării intervențiilor dedicate PO sunt corelați cu obiectivele de comunicare și sunt în directă legătură cu țintele intermediare și target-urile PO

Pentru a sprijini aplicarea prevederilor art. 47, 49 și 50, va fi elaborat un ghid de identitate vizuală, care va conține elementele vizuale obligatorii pentru materialele de comunicare și publicitate pentru toate operațiunile cofinanțate în cadrul PO. Ghidul va fi aplicabil la nivel național.

Appendix 3

List of planned operations of strategic importance with a timetable

(Article 22(3) CPR)

Text field [2 000]

Ca și operațiuni de importanță strategică, prin PODD se va acorda sprijin financiar pentru:

- construcția de rețele noi de distribuție a gazelor naturale doar pentru conectarea noilor centrale pe gaz care înlocuiesc vechile centrale pe carbune / combustibili fosili solizi
- dezvoltarea rețelelor inteligente de electricitate (Smart Grids)
- investiții integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată care contribuie la conformarea cu DAP și DEAUU.